

Πρωτ. Βασίλειος Ήων. Ἀκριβόπουλος

ΑΣΚΗΤΙΚΗ ΛΑΪΚΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟΥ
Τ. Ν. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΛΟΥ

ΑΣΚΗΤΙΚΗ ΛΑΪΚΩΝ

**Έκδοση Μητροπολιτικοῦ Καθεδρικοῦ
Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Βόλου**

**Υπεύθυνος: πρωτ. Βασίλειος
Κων. Ἀκριόπουλος**

**ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΚΑΤΑΚΟΜΒΗ**

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2002

ΚΑΤΑΚΟΜΒΗ

**Έκδοση Μητροπολιτικοῦ Καθεδρικοῦ
Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Βόλου**

**Υπεύθυνος: πρωτ. Βασίλειος Κων.
Ἀκριόπουλος**
ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΑΣΚΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΛΑΪΚΩΝ

**Έτος 7ο Ἀριθμός τεύχους 11
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2002**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Ευάρεστοι στον Κύριο

Ανθρώπινα πάθη

Κατάκριση

Ιεροκατηγορία

Νηστεία

Ελεημοσύνη

Μετάνοια

Προσευχή

Θεία Κοινωνία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Συν Θεώ η προσπάθεια μας συνεχίζεται με ένα ακόμη τεύχος της ενοριακής ΚΑΤΑΚΟΜΒΗΣ, ένα έντυπο ορθόδοξο, το οποίο ανταποκρίνεται σε μία ανάγκη αυτοέκφρασης ενός λόγου ο οποίος στόχο έχει την εσωτερική μας αφύπνιση. Με τις ταπεινές μας δυνάμεις σε αυτό το τεύχος θα

προσπαθήσουμε να ανιχνεύσουμε την έννοια της Ασκητικής μέσα στο σύγχρονο κόσμο.

"Γέροντα, τι ποιήσω;" είναι το ερώτημα που έθεσε λαϊκός σε γέροντα μιας σκήτης του Αγιώνυμου Όρους. Και ο γέροντας με τη σοφή λιτότητα του λόγου απάντησε: "να αγαπάς Θεό και ανθρώπους". "Και αυτό μόνο του μπορεί να μου εξασφαλίσει μία θέση στον Παράδεισο;" ξαναρώτησε ο λαϊκός. Και ο γέροντας του είπε: "Αν αγαπάς πραγματικά τους ανθρώπους, θα αγαπάς και το Θεό και το αντίθετο. Και την αγάπη σου αυτή θα πρέπει να την βιώνεις. Με πράξεις θα δείξεις την αγάπη σου κι όχι με λόγια".

Ο παραπάνω σύντομος διάλογος έχει ένα επιμύθιο. Ποια άραγε να είναι η τακτική ενός συνειδητού ορθοδόξου χριστιανού, προκειμένου να ακολουθήσει τα λόγια του σοφού γέροντος; Αρκεί ένας διαλεκτικός χριστιανισμός, αρκεί μια θεωρητική προσέγγιση των μηνυμάτων της ορθοδοξίας; "Η μήπως ο δρόμος της αγιότητας περνά μέσα από κάποιου είδους άσκηση;

Η ορθοδοξία μας έχει ένα πολύ μεγάλο πλεονέκτημα. Είναι μία πίστη απόλυτης ελευθερίας, είναι ένα δωροποιό "πολίτευμα", που βγάζει τον άνθρωπο από τη μιζέρια της χοϊκότητας και τον θεώνει. Όμως, αυτό προϋποθέτει βούληση, συνείδηση της ορθοπραξίας, επιλογή του τρόπου ζωής που μας εξάγει από την ανωριμότητά μας και ανοίγει νέες προοπτικές στο βίο μας.

Η συζήτηση με το γέροντα συνεχίστηκε με ένα πλήθος ερωτημάτων που βασάνιζαν τους ανθρώπους της συντροφιάς.

- Αν, εσείς γέροντα που βρίσκεστε τόσα χρόνια εδώ και μας μιλάτε για την αμαρτωλότητά σας, δεν είστε βέβαιος για τη σωτηρία σας, εμείς στον κόσμο τι να πούμε;

- Εσείς γέροντα αφιερωθήκατε στο Θεό, εμείς στον κόσμο έχουμε τόσες βιοτικές μέριμνες. Ελάχιστος η και καθόλου είναι ο χρόνος που αφιερώνουμε στο Θεό. Συνεπώς για εμάς δεν υπάρχει σωτηρία.

- Μπορούμε εμείς γέροντα να ακολουθήσουμε τον ασκητικό τρόπο ζωής που εσείς ακολουθείτε; Αδύνατον είναι για εμάς, γιατί έχουμε οικογένειες, οικονομικές ανάγκες, ζούμε σε έναν εξοντωτικό κόσμο που δε μας επιτρέπει - η και δεν το επιθυμούμε κουρασμένοι από την υπερπροσπάθεια - να αφιερωθούμε ψυχή τε και σώματι στο Θεό.

Οι απορίες αυτές ήταν η αφορμή, προκειμένου να γραφτεί αυτή η μικρή ταπεινή εργασία. Κι αυτό γιατί:

α) Η ζωή ενός συνειδητού χριστιανού ορθοδόξου είναι παντού η ίδια. Είτε στο Άγιον Όρος βρίσκεται κάποιος είτε στην Αθήνα είτε στη Νέα Υόρκη, την ίδια προσπάθεια καταβάλλει για να παλέψει με τα πάθη του και να γίνει αρεστός στο Θεό. Ο Πανάγαθος Πατέρας μας δεν είπε σε κανέναν ότι για να τον αγαπά πρέπει αποκλειστικά να κλειστεί σε κάποιο μοναστήρι η να εγκαταλείψει τον κόσμο και να περιοριστεί σε μία σπηλιά. Οι επιλογές αυτές είναι επιλογές ηρωικών ανθρώπων τους οποίους ο Θεός κάλεσε να τον υπηρετήσουν από το συγκεκριμένο

μετερίζι. Αλλοίμονο αν όλοι έκαναν μόνο ένα πράγμα. θα καταργούνταν αυτομάτως η ελευθερία μας.

β) Η άσκηση και το βίωμα δεν είναι "προνόμιο" κάποιων ανθρώπων, αλλά δικαίωμα όλων μας. Η ζωή δίνει σε όλους τη δυνατότητα να πλησιάσουν το Θεό, να ασκηθούν για χάρη του, να δείξουν έμπρακτα την αγάπη τους, απεκδυόμενοι των παθών, γ) Ζούμε σε δύσκολα χρόνια. Ο "αόρατος" πόλεμος είναι πλέον ορατός. Το κακό εισβάλλει δυναμικά στις κοινωνίες των ανθρώπων και ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης του είναι η καλλιέργεια της αρετής, μιας ενθέου αρετής που μπορεί να μας ολοκληρώσει και να μας δώσει τη δύναμη να πλησιάσουμε το Θεό μας. Προαίρεση θέλει να δει ο Κύριος και τότε θα μας χαριτώσει. Η μάχη έχει ξεκινήσει. Τα όπλα μας είναι τα μέσα που ο Χριστός αρχικά και κατόπιν οι Άγιοι Πατέρες μας κληροδότησαν.

Αυτό πραγματεύεται το βιβλίο τούτο. Τα όπλα του αγώνα μας, τα όπλα της Ασκητικής των λαϊκών.

Με μία υπενθύμιση. Τίποτα από όσα ακολουθούν δεν έχει την έννοια του "συνταγολογίου". Όλα όσα παραθέτουμε είναι βιώματα αγίων ανθρώπων κι όχι δικά μας, γιατί είμαστε ελάχιστοι εμπρός στους άγιους αυτούς ανθρώπους που βρίσκονται σήμερα στην αγκάλη του Θεού.

Τα υποκεφάλαια αυτού του βιβλίου αναφέρονται στην προσευχή, στα πάθη, στη νηστεία, στη μετάνοια, στην εξομολόγηση, στους λογισμούς ή στα κορυφαία γεγονός της συνάντησης με το Θεό, στη Θεία Μετάληψη.

Για μία ακόμη φορά θα επιθυμούσαμε να σας ευχαριστήσουμε για την αγάπη σας. Όλοι μαζί ας αγωνιστούμε κι ας παραθέσουμε τους κόπους μας σαν θυμίαμα ευχαριστίας στην απέραντη αγάπη του Θεού.

Εκ της συντάξεως του περιοδικού

ΕΥΑΡΕΣΤΟΙ ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ

Προκειμένου να οδηγηθεί κανείς στην αγιότητα δεν είναι απαραίτητο να οδηγηθεί στο μοναστήρι αφήνοντας τον κόσμο. Και μέσα στον κόσμο είναι εύκολο κανείς να ευαρεστήσει το Θεό με τη ζωή του και να αγιάσει. Η τήρηση των εντολών του Θεού, η φιλοξενία η ελεημοσύνη, η αγιότητα, η ταπεινοφροσύνη, η μη κακολογία, η απομάκρυνση εκ του κοσμικού πνεύματος γίνονται αιτία σωτηρίας μα και αγιότατος.

Ο Ιερός συγγραφέας της Κλίμακος 'Ιωάννης ο Σιναΐτης στον πρώτο του λόγο "Περί αποταγής" και στο στίχο 38 λέγει τα εξής:

- Μερικοί κοσμικοί που ζούσαν αμελώς με ερώτησαν: πως μπορούμε εμείς που ζούμε με συζύγους και είμαστε περικυκλωμένοι με τόσες κοινωνικές υποχρεώσεις ν' ακολουθήσουμε τη μοναχική ζωή;

Και τους απάντησα:

- Όσα καλά μπορείτε να κάνετε· κανένα να μην περιγελάσετε, κανένα να μην κλάψετε, σε κανένα να μην πείτε ψέματα, κανένα να μη περιφρονήσετε, κανένα να μη μισήσετε. Να μην παραλείπετε τον εκκλησιασμό, να δείχνετε συμπόνια στους φτωχούς, κανένα να μη σκανδαλίσετε. σε ξένο πράγμα και σε ξένη γυναίκα να μην πλησιάζετε. Αρκεσθήτε στη δική σας γυναίκα. Εάν ζείτε έτσι "ου μακράν έστε της Βασιλείας των ουρανών".

Βέβαια, ο άγιος θα πει και σε άλλους λόγους του παρακάτω πως οι κοσμικοί, ζώντας μέσα στον κόσμο, θα κερδίσουν τη Βασιλεία του Θεού. Στον τέταρτο λόγο του θα μιλήσει για την υπακοή, στον πέμπτο για τη μετάνοια και ούτω καθεξής. Δυο θέματα παρμένα από ασκητικά κείμενα είναι διδακτικότερα σ' όλους εκείνους που επιθυμούν την ένωσή τους με το Θεό.

Δύο μοναχοί παρακάλεσαν το Θεό να τους πληροφορήσει σε ποιο μέτρο πνευματικότητας έφθασαν. Και ήλθε σ' αυτούς φωνή εκ του Ουρανού που τους έλεγε: - Στην δεινά κώμη υπάρχει κάποιος κοσμικός, το όνομά του είναι Ευχάριστος και το όνομα της γυναίκας του Μαρία· δεν έχετε φθάσει στο ύψος της αγιότητας αυτών. Σηκώθηκαν λοιπόν οι δύο γέροντες και ήλθαν στην κώμη. Ρώτησαν που είναι το σπίτι του και εύκολα τους βρήκαν. Και αφού συνάντησαν πρώτα τη γυναίκα τη ρώτησαν: "που είναι ο άνδρας σου;" και εκείνη απάντησε: "Ποιμένας είναι και βόσκει τα πρόβατά μας". Το βραδάκι ήλθε και ο Ευχάριστος με τα πρόβατά του. Και μόλις είδε τους γέροντες έδωσε εντολή στη γυναίκα του να ετοιμάσει φαγητό. Έφερε κατόπιν νερό για να πλύνει τα πόδια τους.

Τότε οι γέροντες του είπαν. "Δε θα καθίσουμε στο τραπέζι σου, εάν πρώτα δε μας πεις πως εργάζεσαι πνευματικά".

Τότε ο Ευχάριστος με ταπεινωση τους είπε: "Εγώ είμαι ένας απλός τσοπάνης και αυτή είναι η γυναίκα μου. Τι επί πλέον θέλετε να μάθετε;"

Εκείνοι επέμεναν και τον παρακαλούσαν αλλά ο Ευχάριστος δεν ήθελε να τους πει.

Τότε οι γέροντες του είπαν: "Ο Θεός μας έστειλε σε σένα".

Όταν άκουσε τα λόγια αυτά φοβήθηκε και τους είπε. "Να, αυτά τα πρόβατα έχουμε από τους γονείς μας. Τα εισοδήματά μας από το ποίμνιο μας τα χωρίζουμε στα τρία. Το ένα μέρος το δίνουμε στους φτωχούς, το δεύτερο μέρος το ξοδεύουμε στη φιλοξενία των αδελφών και το τρίτο μέρος το κρατούμε για τις ανάγκες μας. Επί πλέον με τη γυναίκα μου ζούμε αδελφικά. Το βράδυ προσευχόμαστε στο Θεό και τον παρακαλούμε να συγχωρήσει τις αμαρτίες μας. Αυτά που σας λέγω δεν τα ξέρει κανείς παρά μόνο εσείς".

Και οι γέροντες, αφού άκουσαν όλα αυτά, έφυγαν έκπληκτοι δοξάζοντας το Θεό.

Κάποτε, ενώ προσευχόταν ο μέγας Μακάριος στο κελί του, άκουσε φωνή απ' τον ουρανό που του έλεγε!

- "Μακάριε, δεν έφθασες στο μέτρο των δυο γυναικών της τάδε πόλεως".

Σηκώθηκε λοιπόν το πρωί ο γέροντας και, αφού κράτησε το ραβδί του από βαγιά, άρχισε να βαδίζει, προκειμένου να φθάσει στη συγκεκριμένη πόλη που του υπεδείχθη. Αφού έφθασε στην πόλη, πήγε στο σπίτι που ήταν οι δύο γυναίκες και χτύπησε την πόρτα. Ήλθε η μία εκ των γυναικών, άνοιξε τη θύρα και δέχθηκε με πολύ χαρά το γέροντα. Και, αφού κάθισε, ήλθε και η άλλη γυναίκα. Τις παρακάλεσε τότε ο γέροντας να καθίσουν. Και απευθύνει το ερώτημα προς τις γυναίκες λέγοντας:

- "Για σας έκανα τόσο δρόμο και κουράστηκα τόσο ερχόμενος από την έρημο· πείτε μου λοιπόν πως εργάζεσθε;"

Και εκείνες του απάντησαν.

- "Πίστεψε μας πατέρα ότι δεν κοιμόμαστε ξεχωριστά από τους άνδρες μας. Ποια λοιπόν εργασία πνευματική ζητάς από μας;"

Και ο γέροντας τις παρακάλεσε να του μιλήσουν για την πνευματική τους ζωή. Και εκείνες του είπαν

- "Εμείς μεταξύ μας είμαστε ξένες, αλλά συζευχθήκαμε δύο σαρκικά αδέρφια. Ζούμε δεκαπέντε χρόνια μαζί και δεν λογομαχήσαμε ούτε μία φορά. Αισχρό λόγο δεν είπε ποτέ η μία την άλλη, αλλά ζούμε αγαπημένες με ειρήνη και ομόνοια όλα αυτά τα χρόνια. Σκεφθήκαμε να εγκαταλείψουμε τους άνδρες μας και να πάμε να ζήσουμε σε μοναστήρι. Παρακαλέσαμε τους άνδρες μας να μας επιτρέψουν να πραγματοποιήσουμε το σκοπό μας, αλλά στάθηκε αδύνατο. Αφού αποτύχαμε το σκοπό μας κάναμε συμφωνία μεταξύ μας και με το Θεό, ώστε, μέχρι το θάνατο μας να μη λαλήσουμε λόγο κοσμικό".

Αφού άκουσε αυτά ο μεγάλος και θείος άνδρας, είπε με θαυμασμό:

- "Στ' αλήθεια δεν υπάρχει παρθένος η νυμφευμένος η μοναχός η κοσμικός, αλλά ο Θεός ζητά μόνο προαίρεση καλή (δηλαδή θέληση) και το Άγιο Πνεύμα αγιάζει όλους".

Και αφού ωφελήθηκε από την επίσκεψη αυτή επέστρεψε στο κελί του δοξάζοντας το Θεό.

Αντιλαμβάνεται κανείς από τα δυο αυτά κείμενα, τα τόσο διδακτικά, ότι όλοι οι άνθρωποι δεν κάνουν για το μοναστήρι. Στο μοναστήρι και στη Σκήτη θα οδηγηθούν αποκλειστικά και μόνο οι, μερισματούχοι. Ο Απόστολος Παύλος θα μας πει ότι δεν είναι όλοι πλασμένοι για την αγαμία. Άλλοι έχουν το χάρισμα του έγγαμου και άλλοι το χάρισμα του άγαμου.

"Έκαστος ίδιον χάρισμα έχει εκ Θεού ως μεν ούτως, ως δε ούτως" (Αγκόρ. Ζ,7)

Δυνατότητες σωτηρίας δίδονται και στους μεν και στους δε. Γι' αυτό ο άγιος Μακάριος είπε: "εν αληθείς ουκ έστι παρθένος, η ύπανδρος, η μοναχός, η κοσμικός, αλλ' ο Θεός προαίρεσιν ζητεί μόνην και το πνεύμα πάσι παρέχει".

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΠΑΘΗ

Ανθρώπινα πάθη: η σπορά του μισόκαλου διαβόλου στις ψυχές των ανθρώπων. Η αιτία της απομάκρυνσης από το θείο δρόμο, η τόνωση του εγωισμού μας και τελικά η αιτία αποκοπής μας από το Χριστό.

Μεταπτωτικά ο άνθρωπος ενδύθηκε το χιτώνα των παθών, γιατί αρνήθηκε την ελευθεροποιό σύνδεσή του με το Θεό. Κι ο Πατέρας όλων μας, αντί να «αποκηρύξει» το δημιούργημά του, με άπειρη αγάπη το άφησε ελεύθερο να επιλέξει: η να αγωνιστεί για να πολεμήσει τα πάθη και να κερδίσει την αιώνια ευτυχία αυτόβουλα η να υποταχθεί σε αυτά και να χάσει την πνευματική του αυτονομία αποκρινόμενο από το Θεό.

Ο χριστιανός λοιπόν γνωρίζει πως το νόημα της ασκητικής στη ζωή του στην ουσία είναι μία προσπάθεια απαλλαγής από τα φθοροποιά πάθη κι ένας αγώνας αποτίναξης του ζυγού της αμαρτίας που καταπιέζει την ψυχή του. Γι' αυτό και ο Ισαάκ ο Σύρος μας λέγει πως «ουδεμίαν των αρετών υψηλότερα της μετανοίας ότι ουδέ τελειωθῆναι το έργον αυτής πώποτε».

Κάποτε, όταν ο σοφός και άγιος γέροντας Νήφωνας βρισκόταν στην εκκλησία της Θεοτόκου του Χαλκοπρατίου τον πλησίασε ένα πολύ ενάρετο παιδί που έτρεχε πάντοτε ακούραστο στις ιερές ακολουθίες.

- Πάτερ, τον ρώτησε, τι να κάνω για να κερδίσω τη σωτηρία;
- Εσύ, παιδάκι μου, είσαι μια αγνή ψυχή. Πως ζητάς να ακούσεις σωτήριο λόγο από ένα γέρο που σάπισε στην αμαρτία;
- Ο λόγος του Θεού, πάτερ, λέγει: «Επερώτησον τον πατέρα σου και αναγγείλει σοι». Γι' αυτό κι εγώ ζητάω ν' ακούσω από σένα έναν καλό λόγο. Μη με περιφρονήσεις, λοιπόν, εμένα τον ανάξιο.
- Τι σκέπτεσαι; να γίνεις μοναχός η να ευαρεστήσεις το Θεό ακολουθώντας τη συνηθισμένη ζωή; τον ρώτησε τότε ο άγιος.
- Σκέπτομαι, πάτερ, να γυμναστώ πρώτα μέσα στη ζωή και μετά ότι θέλει ο Θεός.
- Αν θέλεις, παιδί μου, να κατοικήσεις μέσα στους ανθρώπους, οφείλεις να προσέξεις τα εξής: να μην κατηγορείς κανέναν απολύτως, να μην κοροϊδεύεις, να μην οργίζεσαι, να μην περιφρονείς. Φυλάξου που να μη λες «ο τάδε ζει ενάρετα η ο δείνα άσωτα», διότι αυτό ακριβώς είναι το «μη κρίνετε». Όλους να τους βλέπεις με την ίδια διάθεση, με την ίδια σκέψη, με απλή καρδιά. Να τους δέχεσαι σαν το Χριστό. Μην ανοίξεις το αυτί σου σε άνθρωπο που κατακρίνει. Ούτε, πολύ περισσότερο, να ευχαριστιέσαι και να συμφωνείς με όσα λέγει. Αλλά να κρατάς το στόμα σου κλειστό. Να είσαι δηλαδή αργός στα λόγια και επιμελής στην προσευχή. Αλλά ούτε κι αυτόν που κατακρίνει να τον δικάσεις μέσα σου. Κάνει βέβαια κάτι κακό. Αλλά εσύ να βλέπεις τα δικά σου ελαττώματα και να κατηγορείς τον εαυτό σου μόνο.
- Αυτά που είπες, άγιε πάτερ, παρατήρησε το παιδί, είναι για τους φτασμένους αγωνιστές. Πως εγώ, όμως, ο μηδαμινός θα μπορέσω να φτάσω ως εκεί, για να ευαρεστήσω τον Θεό;
- Η νεότητα, παιδί μου, αν έχει ταπείνωση και αγνότητα, αρκεί. Δεν της ζητάει τίποτε άλλο ο Θεός. Γι' αυτό παλικάρι μου να είσαι αγνός και ταπεινός. Βάζε τον εαυτό σου κάτω από όλους. Τότε πραγματικά θα ζεις συντροφιά με τον Χριστό.

Η παραπάνω αφήγηση αρκεί από μόνη της για να μας διδάξει ποιος είναι ακριβώς ο αγώνας μας και ποιες αρετές χρειάζονται, ώστε να βαδίζει ο καθένας από εμάς το δρόμο της αρετής. Δεν είναι όλα τούτα κούφια λόγια και κηρύγματα ηθικιστικά, αλλά αντίθετα αποτελούν επιστέγασμα μιας πατερικής σκέψης που δοκιμάστηκε αιώνες τώρα στα σπήλαια, στις ερήμους, στις ατελείωτες Ικεσίες και προσευχές των ανθρώπων προς τον Θεό.

Οι μοναχοί συνηθίζουν να λένε: «ας κάνουμε μιαν αρχή». Και η αρχή αυτή είναι η συνειδητοποίηση πως ανάγκη και προϋπόθεση θεϊκής ευτυχίας για τον άνθρωπο είναι ο εντοπισμός των παθών του και η βούληση να πολεμήσει ώστε να απαλλαγεί από αυτά.

Αν ψάξουμε τον εαυτό μας ενδελεχώς θα διαπιστώσουμε λοιπόν αρχικά το ότι λίγο έως πολύ τα πάθη βασανίζουν την ψυχή μας. Η διαδικασία αυτή της αυτοκριτικής που θα οδηγήσει μερικώς προς την αυτογνωσία είναι επίπονη και δύσκολη προσπάθεια. Πέρα από τη δική μας θέληση, υπάρχει και η βοήθεια που

ο Θεός αφειδώλευτα θα μας προσφέρει, εάν φυσικά του το ζητήσουμε. Η Θεία Χάρη Του δεν έρχεται σε εμάς εάν δεν του παραδοθούμε, εάν δεν προσευχηθούμε με θέρμη για να του πούμε με πλήρη επίγνωση και χωρίς υποκριτικές ωραιολογίες τα παρακάτω: « Θεέ μου, εγώ, ο αδύναμος άνθρωπος, το πλάσμα σου, το παιδί σου που αγαπάς όσο τίποτε άλλο από την κτίση, εγώ ο άμοιρος και ο ταλαιπωρημένος από την αμαρτία άνθρωπος, εξαιτίας της δικής μου επιθυμίας, εγώ, ο εγωιστής και αμαρτωλός χοϊκός άνθρωπος, που λόγω του άπειρου ελέους Σου ζω, αναπνέω και κινούμαι, εγώ, ο απειροελάχιστος, που δεν θα ήμουν τίποτε εάν εσύ δεν με αγαπούσες τόσο πολύ, εγώ, ο προσβαλλόμενος διαρκώς από την αμαρτία, Σου ζητώ λόγω του ελέους Σου μία μεγάλη χάρη: θέλω να με βοηθήσεις να σε πλησιάσω περισσότερο, να αγγίξω με τα μάτια της ψυχής μου έστω και το ελάχιστο του ιματίου Σου, θέλω να μου συμπαρασταθείς στον αγώνα που επιθυμώ να ξεκινήσω για να έλθω πιο κοντά Σου, θέλω να κενωθώ, να αδειάσω την ψυχή μου από την αμαρτία και να λευκοφορηθώ, να ενδυθώ την αρετή, τη δική Σου αρετή, θέλω να κοιτάξεις προς την πλευρά μου και εάν εσύ το νομίζεις, να στείλεις τη Χάρη Σου προς την πλευρά μου. Κι όχι μόνο για μένα. Χιλιάδες αδελφοί αγωνίζονται τον αγώνα αυτόν. Χιλιάδες άνθρωποι προσμένουν το αμέτρητο έλεός Σου.

Ελθέ και λύτρωσον ημάς από πάσης κακίας και θλίψεως.

Τείχισον ημάς αγίοις σου αγγέλοις.

Σε υμνούμεν, σε ευλογούμεν, Σοι ευχαριστούμενεν Κύριε,
και δεόμεθά Σου».

Η πρώτη μας προσπάθεια λοιπόν είναι ο εντοπισμός των παθών μας και η προσευχή προς το Θεό, ώστε να ενσταλάξει στην ψυχή μας και τη δική μας αλλά και όλων των ανθρώπων, τον πόθο του πολέμου κατά των παθών. Ο αόρατος πόλεμος με τη Χάρη του Θεού έχει ήδη αρχίσει.

Κλείνουμε τις εισαγωγικές αυτές σκέψεις μας δανειζόμενοι τα λόγια του σοφού γέροντα Σωφρονίου του Έσσεξ: «Ως συνειδητός αγώνας η άσκηση αποβαίνει στην εξέλιξη της επιστήμη, τέχνη, πνευματική καλλιέργεια. Αλλά όσο υψηλή και αν είναι η καλλιέργεια αυτής, εκ της ανθρωπίνης αυτής απόψεως έχει συμβατική αξία. Κάθε μορφή άσκησης - η νηστεία, η αγρυπνία, η εγκράτεια, ο βίος ο αυστηρός, η πτωχεία υπό τη μορφή της ακτημοσύνης και απουσία επιθυμίας κτήσεως, η υπακοή ως υπερνίκηση της εγωιστικής, ατομικής θελήσεως, ο ερημικός βίος ως αναζήτηση εσωτερικού καταφυγίου, όπου να μπορεί κάποιος να προσεύχεται "εν τω κρυπτώ", η μελέτη του λόγου του Θεού, όχι υπό την εξωτερική έννοια, δηλαδή με στόχο την απόκτηση ακαδημαϊκής γνώσης, αλλά κατά τον τρόπο τον ποτίζοντα ολόκληρη την ύπαρξή μας δι' εκείνου του πνεύματος της εν χάριτι ζωής και θεογνωσίας, το οποίο εμπεριέχεται εις την Αγίαν Γραφήν και τα έργα των Πατέρων, η σωφροσύνη ως υπερνίκηση των άλογων κινήσεων της σαρκός και εν γένει του σαρκικού φρονήματος δια της παραμονής εν τη μνήμη του Θεού, η ανδρεία, η μακροθυμία, η ταπείνωση, η συμπάθεια και η ευσπλαχνία, ως έκφραση της αγάπης προς το Θεό και τον πλησίον, η πίστη ως αυτούσια δήλωση αυτής της αγάπης - δύναται και οφείλει να είναι η λογική και ελεύθερη άσκηση του ανθρώπου, μέχρις ότου έλθει η τα πάντα στερούσα ενέργεια της Θείας

Χάριτος να σφραγίσει τους ασκητικούς αγώνες. Κάθε μορφή άσκησης θα παραμένει ανθρώπινο μόνο έργο και κατά συνέπεια φθαρτό.

Επί τη βάσει των ανωτέρω το παν στην άσκησή μας έγκειται στην επίτευξη συμφωνίας της θέλησης και της ζωής μας με τη θέληση και τη ζωή του ιδίου του Θεού.

Η συμφωνία αυτή εκφράζεται και πραγματοποιείται κυρίως εν τη προσευχή και ως εκ τούτου η προσευχή αποτελεί την κορυφή όλων των ασκητικών εργασιών και το κέντρο από του οποίου κάθε άλλη ενέργεια αντλεί τη δύναμη και βρίσκει την επικύρωσή της. Η καλλιέργεια της ορθοδόξου ασκήσεως φτάνει στην υψηλότερη έκφραση της και τελειότητα δια μέσου της προσευχής... Η τελειότερη μορφή είναι η καλούμενη *καθαρά προσευχή*. Χάριν της αποκτήσεως αυτής ο χριστιανός ασκητής εγκαταλείπει πίσω του τα πάντα".

ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ

Συ δε τις ει ος κρίνεις τον έτερον;

Άγιος Ιάκωβος ο Αδελφόθεος

Οι άγιοι μαθητές του Θεανθρώπου Λυτρωτού, με ανιδιοτέλεια εργάστηκαν για την επικράτηση της βασιλείας του Θεού στον κόσμο. για το κοσμοσωτήριο αυτό έργο αρθήκαν τους οικείους τους, εγκατέλειψαν τις δουλειές τους και αφιερώθηκαν ολοκληρωτικά στο Χριστό. Κάποια μέρα απευθύνονται προς τον Κύριο και με το στόμα του πάντα θαρραλέου και αδίστακτου Πέτρου, του λένουν: "Κύριε, τι θα κερδίσουμε εμείς που αφήσαμε τα πάντα και σε ακολουθήσαμε";

Και ο Κύριος τους απαντά: - Εσείς που με ακολουθήσατε, όταν ο Υιός του Ανθρώπου έλθει στη Δόξα Του "καθίσεσθε επί δώδεκα θρόνους κρίνοντας τας δώδεκα φυλάς του Ισραήλ" (Ματθ.19,28).

Από την απάντηση του Κυρίου διαλέγουμε τη λέξη "κρίνοντας". Με αυτή τη λέξη θα ασχοληθούμε, με τη διπλή της βέβαια έννοια.

Η κρίση, η κριτική στην εποχή μας έχει γίνει καθημερινή πράξη. Και η πράξη αυτή τις περισσότερες φορές δεν είναι μόνο χρήσιμη αλλά και αναγκαία.

Το πολίτευμα για παράδειγμα που διαλέξαμε για να *ρυθμίζει τη ζωή μας* δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς την κριτική μας. Στο χώρο της Τέχνης η παρουσία των κριτικών είναι απαραίτητη. Η απονομή της δικαιοσύνης βασίζεται στην ορθή κρίση. Οι διάφορες επιτροπές, οι εκτιμητές, τα γνωμοδοτικά συμβούλια κρίνουν και αποφασίζουν. Τα γραπτά των παιδιών μας

στις εξετάσεις από κρίση περνούν. Και στις καθημερινές μας συναναστροφές αυτό γίνεται. Μπορούμε να πούμε ότι η κριτική αυτού του είδους επιβάλλεται, για να βελτιώσει τα κοινωνικά μας δρώμενα.

Οι μαθητές λοιπόν του Σωτήρος αυτήν τη δικαιοδοσία έλαβαν από το Θείο Διδάσκαλο. " "Εν τη παλιγγενεσία" θα κρίνουν και θα απομείνουν δικαιοσύνη. Εξ άλλου, η Αγία Γραφή μας πληροφορεί πως οι μόνοι που θα κρίνουν τον κόσμο θα είναι οι Άγιοι. "Ουκ οίδατε ότι οι Άγιοι τον κόσμον κρινούσιν;" (Α'Κορινθ 6,12) και αυτή η κρίση είναι η υγιής και ορθή κρίση.

Υπάρχει όμως και μια άλλη κρίση που γίνεται καθημερινά και είναι αρρωστημένη, άθλια, αμαρτωλή. Πρόκειται για την κακολογία, την ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ, η οποία είναι νόσος των ανθρώπων, ανεξάρτητα από την εποχή που ζουν. Η κατάκριση είναι ένα αμάρτημα και μια αθλιότητα της γλώσσας που μαρτυρά το ποιόν του ανθρώπου. Με αυτήν χύνει κανείς δηλητήριο στο συνάνθρωπο του, που δεν είναι ξένος αλλά αδελφός. Δυστυχώς, ο άνθρωπος γίνεται αυστηρός κριτής των άλλων. 'Επεικής είναι μόνο για τον εαυτό του. Το θέμα είναι πως στην παγίδα αυτής της αθλιότητας δεν πέφτουν μόνον άνθρωποι που βρίσκονται μακριά από την εκκλησία, αλλά και άνθρωποι που πιστεύουν στο Χριστό και πολλές φορές φαίνονται να έχουν στενούς δεσμούς με την Αγία μας Εκκλησία.

Τι είναι η κατάκριση; Κατάκριση είναι η άδικη κρίση και η άσπλαχνη καταδίκη των ανθρώπων που δεν είναι παρόντες. Ο μεγάλος Επίσκοπος της Καισαρείας Βασίλειος λέγει: "Κατάκριση είναι το κατά του απόντος αδελφού λαλείν επί σκοπώ του διαβάλλειν αυτόν, καν αληθές η το λεγόμενον". Είναι το πάθος που ευκαίρως ακαίρως κινεί την γλώσσα, προκειμένου να επικρίνει, να κατηγορήσει, να σπερμολογήσει, να ασχοληθεί με τους άλλους. Υποβιβάζοντάς τους τονώνει το πάθος του εγωισμού. Έχοντας κανείς αυτό το φοβερό πάθος προσπαθεί να εκμηδενίζει την προσωπικότητα του διπλανού του, του όποιου καταδικάζει τα λόγια τις πράξεις, τη συμπεριφορά, την εμφάνιση, την οικογενειακή του κατάσταση κι ο,τι άλλο γεννήσει τη στιγμή εκείνη το αρρωστημένο μυαλό του. Οι άνθρωποι που ενεργούν με αυτόν τον τρόπο έχουν μέσα τους μίσος, κακία, ίσως και επιπολαιότητα. Χαίρονται όταν κατακρίνουν γιατί πιστεύουν ότι με αυτόν τον τρόπο μειώνουν την τιμή και την υπόληψη του κατακρινόμενου. Δεν σκέπτονται ποτέ τις συνέπειες των λόγων τους, αλλά ούτε και το Θεό φοβούνται.

Προπάντων οι άνθρωποι αυτοί δεν αγαπούν. Αν αγαπούσαν θα έδειχναν ενδιαφέρον για τους κατακρινόμενους. Η μητέρα για παράδειγμα που αγαπά ειλικρινά το παιδί της δεν το κατακρίνει ποτέ" εν αντιθέσει αγωνίζεται να δικαιολογήσει και την άτακτη συμπεριφορά του παιδιού της. Η ίδια γυναίκα όμως μπορεί να μην κάνει το ίδιο για το γαμπρό ή τη νύφη της. Ο ειλικρινής φίλος δεν κατακρίνει ποτέ το φίλο του. Τον δέχεται με τις ιδιορρυθμίες του, τις ιδιοτροπίες και τα ελαττώματά του αγόγγυστα.

Ο χριστιανός, που βιώνει το Χριστό, δεν κατακρίνει ποτέ, γιατί πιστεύει στον Ιησού, που όχι μόνο δεν κατέκρινε άνθρωπο, αλλά ανέβηκε στο Σταυρό και θυσιάστηκε. Από το οικτρό για την ανθρωπότητα εκείνο ικρίωμα συγχώρησε τους σταυρωτές του λέγοντας. "Πάτερ, άφες αυτοίς, ου γαρ οίδασι τι ποιούσιν".

Ο Κύριος μας δεν κατέκρινε κανένα, ήλεγξε μόνο την υποκρισία, την απιστία και την αδιαφορία του Ισραήλ. Είναι λίαν συγκινητικό το κείμενο εκείνο που διηγείται ο Ευαγγελιστής Ιωάννης στο Η' Κεφάλαιο του Ευαγγελίου του.

Οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι οδήγησαν και έστησαν μπροστά στον Ιησού μια γυναίκα που συνέλαβαν να μοιχεύεται και που συμφωνά με το μωσαϊκό νόμο έπρεπε να λιθοβοληθεί. Ζήτησαν οι πονηροί υποκριτές τη γνώμη του Ιησού, γιατί με την απάντησή του ήθελαν να τον παγιδευόσουν και να βρουν κάτι για να τον κατακρίνουν. Στην επιμονή τους ο Κύριός μας είπε: "ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθον βαλέτω" και έσκυψε γράφοντας προφανώς τα λόγια αυτά στη γη. Όταν ανασηκώθηκε δεν είδε κανέναν μπροστά του. Ένας ένας, όλοι, αποχώρησαν, αφού βέβαια πέταξαν καταγής τους λίθους που κρατούσαν στα χέρια τους, για να λιθοβολήσουν τη γυναίκα. Ο Χριστός τότε απευθύνεται προς εκείνη και της λέγει: "Γύναι, ουδείς σε κατέκρινε"; και εκείνη απάντησε: "Ουδείς Κύριε". Και ο Χριστός ανταπαντά: "Ουδέ εγώ σε κατακρίνω· πορεύου και από του νυν μηκέτι αμάρτανε".

Τι διαπιστώνει κανείς μελετώντας την εκλεκτή αυτή περικοπή; Διαπιστώνει ότι ο αναμάρτητος Χριστός δεν κατέκρινε τη μοιχαλίδα. Το έργο του Κυρίου μας δεν ήταν η κατάκριση του κόσμου αλλά η σωτηρία του. Δεν ήλθε άλλωστε στη γη για να κρίνει τον κόσμο, "αλλά δι' αυτού ίνα σωθεί ο κόσμος".

Αν ήμασταν εμείς εκεί θα βρίσκαμε πολλά επίθετα, για να κατακρίνουμε τη γυναίκα, συμπεριφερόμενοι φαρισαϊκά. Και θα συμπεριφερόμασταν έτσι, γιατί θα θέλαμε, όπως και οι Φαρισαίοι, να καλύψουμε τις δικές μας ανομίες, πίσω από τις ανομίες ενός αξιοθρήνητου ανθρώπου.

Δεν είναι, αλήθεια, ν' απορεί και να εξίσταται ο άνθρωπος και να χάνει κυριολεκτικά το νου του - γράφει ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής - όταν σκέπτεται πως ο μεν Θεός και Πατήρ δεν κρίνει κανένα, όλη δε την κτίση έχει παραδώσει στον Υιόν Του, ο δε Υιός διδάσκει "μη κρίνετε, ίνα μη κριθείτε" και ο Απόστολος Παύλος επίσης "μη προ καιρού κρίνετε, έως αν έλθει ο Κύριος" και "εν ω γαρ κρίνεις τον έτερον, σ' αυτόν κατακρίνεις", οι δε άνθρωποι, αφήνοντας κατά μέρος τις δικές τους αμαρτίες, αφαιρούν το δικαίωμα του Υιού να κρίνει και, σαν αναμάρτητοι, κρίνουν οι ίδιοι και καταδικάζουν ο ένας τον άλλον; Ο Ουρανός εξίσταται γι' αυτό, η γη φρίττει, ενώ αυτοί, σαν αναίσθητοι, δε νοιώθουν καμιά ντροπή.

Πήγε κάποτε ένας αδελφός από τη σκήτη σε κάποιο Γέροντα αναχωρητή και του είπε για κάποιον άλλον αδελφό, πως είχε πέσει σε μεγάλο σφάλμα.

- Ω, πολύ άσχημα έκανε, είπε στενοχωρημένος ο Γέροντας.

Ύστερα από λίγες ήμερες συνέβη να πεθάνει ο μοναχός που έσφαλε. Άγγελος Κυρίου τότε πήγε στον αναχωρητή, κρατώντας την ψυχή του.

- Αυτός που κατέκρινες, του είπε, πέθανε. Που ορίζεις να τον κατατάξω;

- Ήμαρτον, εφώναξε με δάκρυα ο Γέροντας. Κι από τότε παρακαλούσε κάθε μέρα το Θεό να του συγχωρήσει εκείνη την αμαρτία και δεν τόλμησε μέχρι τέλους της ζωής του να κατακρίνει άνθρωπο.

Και επειδή πέφτουμε καθημερινά σε τέτοια σφάλματα ας ακούσουμε τι συμβουλεύει ένας άγιος Γέροντας.

- Αν συμβεί ποτέ να κατακρίνεις τον αδελφό σου και σε τύψει γι' αυτό η συνείδησή σου, πήγαινε ευθύς να τον βρεις, εξομολογήσου ότι τον κατέκρινες και ζήτησέ του συγνώμη. Πρόσεχε στο εξής να μη σε παρασύρει ο διάβολος σ' αυτό το αμάρτημα, γιατί η καταλαλιά είναι θάνατος της ψυχής. Αν έλθει κάποιος άλλος σε σένα κι αρχίσει να κατηγορεί και να κατακρίνει έναν τρίτον, πρόσεξε καλά μήπως παρασυρθείς και του ειπείς: "δίκαιο έχεις, έτσι είναι". Καλλίτερα να σωπάσεις η να του ειπείς: "'Εγώ, αδελφέ μου, είμαι καταδικασμένος για τις αμαρτίες μου· δεν έχω δικαίωμα να καταδικάζω άλλον". Με αυτόν τον τρόπο και τον εαυτό σου σώζεις και τον αδελφών σου.

Ένας άγιος Γέροντας είδε μια μέρα με τα μάτια του κάποιον αδελφό να πέφτει σε βαρύ αμάρτημα, κι όχι μόνο δεν τον κατέκρινε, αλλά έκλαψε και είπε: "Αυτός έπεσε σήμερα κι εγώ εξάπαντος αύριο. Κι αυτός μεν χωρίς άλλο θα μετανοήσει, ενώ εγώ δεν είμαι βέβαιος γι' αυτό".

Να πως ενεργούν οι σοφοί κατά Θεόν άνθρωποι. Χρειάζεται να προσέχουμε πολύ γιατί το αμάρτημα της κατακρίσεως είναι φοβερό. Ο άνθρωπος αντί να προσέξει τον εαυτό του και τις πτώσεις του, προσέχει τις αμαρτίες και τις πτώσεις των αδελφών του.

Ο Κύριος είπε: "Μη κρίνετε ίνα μη κριθείτε". Ο μόνος που έχει το δικαίωμα της κρίσεως είναι ο Χριστός. Εμείς κατακρίνοντας βλέπουμε μόνο την αμαρτία του πλησίον που γίνεται φανερά. Δε βλέπουμε όμως τη μετάνοια που συντελείτε κρυφά. Έτσι ο αμαρτωλός σώζεται και εγώ ο δίκαιος, υποτίθεται, μένω με την κατάκριση και αγοράζω κόλαση.

Να τι λέγει ο Αββάς Δωρόθεος στην ομιλία του, "περί του μη κρίνεις τον πλησίον". Ενθυμούμαι ότι ήκουσα ότι κάποτε έγινε κάτι τέτοιο. Ένα πλοίο γεμάτο δούλους αγκυροβόλησε σε μία πόλη. Εξούσε δε στην πόλη μία αγία παρθένος που πρόσεχε πολύ τον εαυτό της. Μόλις έμαθε ότι αγκυροβόλησε το πλοίο εκείνο, χάρηκε διότι επιθυμούσε να αγοράσει για τον εαυτό της ένα μικρό κοριτσάκι κοντά της. Μόλις λοιπόν κατέβηκε ο ναύκληρος από το μέρος όπου ήταν η αγία εκείνη, είχε στα χέρια του δύο κοριτσάκια, για να τα πουλήσει. Η αγία γυναίκα τον πλησίασε και ζήτησε ένα από τα κοριτσάκια, το όποιο και τελικά αγόρασε. Ο ναύκληρος περιπάτησε μόνο για λίγο και τον συναντά μία θλιβερή κωμωδός και βλέπει μαζί του το άλλο κορίτσι και επιθύμησε να το λάβει και το έλαβε· συμφωνεί και προσφέρει την τιμή και φεύγει μαζί με αυτό.

Βλέπετε το μυστήριο του Θεού, βλέπετε την κρίσι του. Ποιος μπορεί να το περιγράψει; Παίρνει λοιπόν η αγία παρθένος την μικρή εκείνη και την ανατρέφει στο φόβο του Θεού μορφώνοντάς την σε κάθε έργο αγαθό, διδάσκοντας την όλο τον τρόπο μοναχικής ζωής κι όλη γενικώς την ευωδία των εντολών του Θεού.

Από το άλλο μέρος η κωμωδός, αφού παρέλαβε την αθλία εκείνη κόρη, την κατέστησε εργαλείο του διαβόλου. Διότι τι άλλο ημπορούσε να την διδάξει εκείνη, παρά μόνο την απώλεια της ψυχής της.

Τι λοιπόν μπορούμε να ειπούμε γι' αυτήν τη φοβερή διάκριση; Μικρές ήσαν και οι δύο, επωλήθησαν και οι δύο μη γνωρίζοντας που πηγαίνουν και ευρέθηκε η μία στα χέρια του Θεού, ενώ η άλλη έπεσε στα χέρια του διαβόλου. Είναι λοιπόν δυνατό να ειπεί κανείς ότι ο Θεός θα απαιτήσει από αυτήν ότι απαιτεί και από την άλλη; Πως θα επιτρεπόταν τούτο; 'Εάν λοιπόν περιπέσουν οι δυο σε πορνεία ή σε άλλο παράπτωμα, είναι δυνατό να ειπεί κανείς ότι έχουν το ίδιο κρίμα και οι δύο; Η μία έμαθε τα σχετικά με την Κρίση, έμαθε τα σχετικά με τη Βασιλεία του Θεού και ήταν ημέρα νύκτα στα λόγια του Θεού· εκείνη η αθλία δεν είδε ποτέ ούτε άκουσε τίποτε αγαθό, άλλ' αντιθέτως όλα τα αισχρά, όλα τα διαβολικά· πως λοιπόν επιτρέπεται να κριθούν και οι δυο με τα ίδια κριτήρια; Επομένως, ο άνθρωπος δεν μπορεί να γνωρίζει κανένα από τα κρίματα του Θεού, αλλ' ο Θεός είναι ο μόνος που καταλαβαίνει όλα και μπορεί να κρίνει τα ζητήματα του καθενός, όπως αυτός μόνο γνωρίζει.

Για παράδειγμα· συμβαίνει κάποιος αδελφός να εκτελεί πράξεις με απλότητα καρδιάς, έχει δε και μία ενέργεια που αρέσει στο Θεό επάνω από όλη την ζωή σου και συ κάθεσαι και τον κατακρίνεις και κολάζεις την ψυχή σου; Και αν συμβεί να εκτραπεί, από που ξεύρεις πόσο αγωνίσθηκε και πόσο έσταξε το αίμα του πριν ενεργήσει, έτσι ώστε σχεδόν το σφάλμα του να βρίσκεται ως δικαιοσύνη στα μάτια του Θεού; Διότι ο Θεός βλέπει τον κόπο του και τη θλίψη που δοκίμασε, όπως είπα, πριν ενεργήσει και τον ελεεί και τον συγχωρεί και ο μὲν Θεός, τον ελεεί, εσύ δε τον κατακρίνεις και χάνεις την ψυχή σου; Από που δε γνωρίζεις και πόσα δάκρυα έχυσε ενώπιον του Θεού γι' αυτό; Οπότε εσύ την μὲν αμαρτία είδες, την δε μετάνοια δε γνωρίζεις.

Αλλά δεν είναι και λίγοι εκείνοι που κατακρίνουν από επιπολαιότητα και από συνήθεια. Υπάρχουν δυστυχώς άνθρωποι που δεν μπορούν να ζήσουν χωρίς την κατάκριση. 'Εγκαταλείπουν τη δουλειά τους για να ασχοληθούν με τους άλλους. Κάθονται δυο και συζητούν ώρες ατελείωτες για έναν τρίτο. Συνήθισαν έτσι και δεν μπορούν να κάνουν διαφορετικά.

Διηγούνται πως κάποιος νέος, που ήταν επιρρεπής στο παράπτωμα της κατάκρισης και ήθελε να διορθωθεί, επισκέφτηκε ένα γέροντα πνευματικό, προκειμένου να του εκθέσει το παράπτωμα του και να ζητήσει τη συμβουλή του. Και ο διακριτικός γέροντας για να τον διδάξει του λέγει:

- Διαπιστώνω, παιδί μου, το μεγάλο σου παράπτωμα, τη φρικτή αυτή συνήθεια, γι' αυτό κι έχω να σου δώσω μία συμβουλή. Πήγαινε στο σπίτι σου και φέρε μου έναν πετεινό σφαγμένο.

Ο νέος έκανε υπακοή και έφερε στο γέροντα το σφαγμένο πετεινό. Τότε ο γέροντας του λέγει:

- Βγες έξω, περπάτησε για δυο ώρες, αλλά περπατώντας να μαδάς τον πετεινό. Όταν επιστρέψεις ο πετεινός να είναι μαδημένος.

Ο νέος έπραξε έτσι και μετά από δυο ώρες επέστρεψε, αφού εξετέλεσε κατά γράμμα τις εντολές του γέροντα. Τότε ο γέροντας του λέγει ξανά:

- Πήγαινε τώρα, παιδί μου και μάζεψε τα πούπουλα του πετεινού και να επιστρέψεις γρήγορα.

- Γέροντα, του λέγει ο νέος, αυτό που μου λέτε δεν γίνεται, είναι αδύνατο, όσο κι αν προσπαθήσω. Έξω φυσά δυνατός άνεμος. Ούτε ένα πούπουλο πρόκειται να βρω.

- Ναι, παιδί μου, το ξέρω. Μάθε ότι τα λόγια της κατακρίσεως μοιάζουν με τα πούπουλα του πετεινού. Τα παίρνει ο άνεμος και τα διασκορπίζει παντού. Δε μαζεύονται. Διαπιστώνεις τώρα πόσο κακό κάνεις με την κακή σου συνήθεια;

Καθώς προαναφέραμε, ο φιλόανθρωπος Κύριος δεν κατέκρινε κανέναν κι έδωσε έτσι υπόδειγμα ζωής στον καθένα μας, ώστε κι εμείς μιμούμενοι το παράδειγμα του να αποφεύγουμε το μεγάλο αυτό ολίσθημα. Ο μόνος που μπορεί να κρίνει είναι μόνο ο ίδιος ο Χριστός, που είναι ο ποιητής του νόμου και επομένως ο κριτής. Ο Χριστός είναι ο νομοθέτης και ο Κριτής του κάθε παραβάτη. Ο άνθρωπος που κατακρίνει, λέγει ο Θεός 'Ιάκωβος, κρίνει το νόμο του Θεού ως μη ορθόν. "Ο καταλαλών αδελφού και κρίνων τον αδελφόν αυτού καταλαλεί νόμου και κρίνει νόμον ει δε νόμον κρίνεις ουκ ει ποιητής νόμου, αλλά κριτής" (ΐακ. 4,11). Με άλλα λόγια ο κατακρίνων καταφρονεί και καταδικάζει το θείο νόμο της αγάπης και έτσι τοποθετεί τον εαυτό του πάνω από το Θεό. Και συνεχίζοντας ο Θεός 'Ιάκωβος με αυστηρότητα απευθύνεται στον καθένα μας και λέγει: "Συ δε τις ει ος κρίνεις τον έτερον;" Μικρέ και τιποτένιε άνθρωπε, ποιος είσαι εσύ που κατακρίνεις τον αδελφό σου; Η κατάκριση αδελφού δείχνει συγχρόνως ασπλαχνία προς τον αδελφό. Και ενώ από το Θεό ζητάμε να είναι ευσπλαχνικός μαζί μας, εμείς με τους αδελφούς μας είμαστε άσπλαχνοι.

Η ασπλαχνία μας αυτή δε μένει ατιμώρητη. Γιατί πάλι ο λόγος του Θεού θα μας πει: "Η κρίσις ανέλεος τοις μη ποιούσι έλεος". Η κρίση του Θεού θα είναι χωρίς ευσπλαχνία σε εκείνους που δείχνουν ασπλαχνία στους συνανθρώπους τους. Είναι μέγα ατόπημα η κατάκριση και η καταδίκη του αδελφού. Ποιος μας κατέστησε εισαγγελέα του; Εισαγγελείς μόνο στον εαυτό μας μπορούμε να γίνουμε.

Αλλά είναι και τρομερό να κρίνει ο Θεός τις πράξεις μας με αυστηρότητα. Πως θα απολογηθούμε στο μεγάλο εκείνο δικαστήριο; Τι θα πούμε στη μέλλουσα Κρίση, όταν σαν βιβλίο θα ανοίγουν και θα δημοσιευτούν τα "κρυπτά"; Ο Απόστολος Παύλος τονίζει: "Αναπολόγητος ει, ω άνθρωπε, πας ο κρίνων εν ω γαρ κρίνεις τον έτερον, σ' έαυτόν κατακρίνεις τα γαρ αυτά πράσσεις ο κρίνων (Ρωμ.2,1). Με άλλα λόγια ο Άγιος Απόστολος λέγει ότι είμαστε αναπολόγητοι εμείς που γινόμαστε δικαστές των άλλων, όποιοι κι αν είμαστε. Διότι με την πράξη μας αυτή καταδικάζουμε τον εαυτό μας. Και παίρνοντας τη θέση του δικαστή γινόμαστε όμοιοι με εκείνον που κατακρίνουμε. Και ο ιερός Χρυσόστομος επεξηγώντας το χωρίο λέγει: "Θα δικαστείς όχι για εκείνα που Έπραξε ο αδελφός σου, αλλά για όσα είπες για εκείνον". Επομένως, αυτός που κατακρίνει παραβαίνει αυστηρότατη εντολή του Θεού.

Δεν πρέπει ακόμη να κατακρίνουμε γιατί δημιουργούμε εχθρότητες μεταξύ μας. Καθήκον έχουμε να σκεπάζουμε την αδυναμία των αδελφών μας. Τα λόγια πολύ εύκολα τα παίρνει ο άνεμος. Έτσι φτάνουν τάχιστα στα αυτιά του κατακρινόμενου αδελφού πολλές φορές παραποιημένα. δεν είναι λίγοι οι καλοθελητές εκείνοι που προσθέτουν και λίγα λόγια δικά τους, προκειμένου να γίνουν πιστευτοί. Αν ο κατακρινόμενος είναι καλλιεργημένος άνθρωπος θα πικραθεί βέβαια, αλλά δε θα δώσει συνέχεια. Θα σκεφτεί ότι ο αδελφός δεν

ξέρει τι λέγει και θα παρακαλέσει το Θεό να τον συγχωρέσει, μιμούμενος το παράδειγμα του Κυρίου, που από το Σταυρό συγχώρησε τους σταυρωτές Του. Αν, όμως, ο κατακρινόμενος είναι ακαλλιέργητος, θα προσπαθήσει να αμυνθεί εκδικούμενος τον κατακρίνοντα. Έτσι, δημιουργείται ένας φαύλος κύκλος και οι άνθρωποι από αδελφοί γίνονται εχθροί. Δεν έχει μάλιστα δικαίωμα ο χριστιανός να κατακρίνει, έστω κι αν με τα ίδια του τα μάτια διαπιστώσει κάτι.

Το "Γεροντικό" μας παρέχει μία όμορφη και διδακτική διήγηση. Διηγούνται για τον Αββά Αμμωνά το εξής περιστατικό:

Ο Αββάς περαστικός στάθηκε για φαγητό σε κάποια σκήτη. Την ώρα εκείνη συνέπεσε να επισκεφτεί το κελί ενός μοναχού μία γυναίκα, η οποία είχε κακή φήμη. Οι παράγοντες του τόπου συγκεντρώθηκαν προκειμένου να εκδιώξουν τον "αμαρτωλό" εκείνο μοναχό από την περιοχή τους. Γι' αυτό ζήτησαν και τη βοήθεια του Αββά Αμμωνά. Ο μοναχός αντελήφθη τι του ετοίμαζαν και αμέσως έκρυψε την γυναίκα σε ένα πιθάρι. Την ώρα εκείνη έφτασε και ο Αββάς Αμμωνάς στο κελί του και τον ακολούθησε ο υπόλοιπος κόσμος. Ο Αββάς κατάλαβε την ενέργεια του μοναχού και για την αγάπη του Χριστού σκέπασε το σκάνδαλο. Πως; Μπήκε μέσα στο κελί και κάθισε πάνω στο πιθάρι, ενώ έδωσε εντολή να ψάξουν παντού. Όταν, όπως ήταν φυσικό, δε βρέθηκε η γυναίκα, ο Αββάς τους είπε: "Ο Θεός να σας συγχωρήσει". Και όταν όλοι έφυγαν έπιασε το χέρι του μοναχού και του είπε: - "Αδελφέ, πρόσεχε σ'εαυτώ".

Έτσι και το σκάνδαλο σκεπάστηκε και ο μοναχός μετανόησε και σώθηκε.

Ο Άγιος Ιωάννης, συγγραφέας της Κλίμακος, λέγει επιγραμματικά: "Να μην κατακρίνεις έστω κι αν κάτι το βλέπεις με τα ίδια σου τα μάτια. Πολλές φορές συμβαίνει να πέφτουν και αυτά σε πλάνη".

Κάτι ανάλογο αναφέρει το "Γεροντικό" και για τον Αββά Ποιμένα. Τον ρώτησαν οι αδελφοί αν πρέπει να κατακρίνουν κάποιον που τον βλέπουν να αμαρτάνει με τα ίδια τους τα μάτια. Και ο Αββάς μίλησε αρνητικά διδάσκοντας τους συγχρόνως με ένα γεγονός.

Κάποτε, διηγείται ο Αββάς, είδε κάποιος έναν αδελφό να αμαρτάνει με μια γυναίκα. Ήταν σούρουπο. Τον βλέπει από μακριά. Τον πλησιάζει και τον κλωτσά λέγοντας: " Πάψε λοιπόν, πόρνε, να αμαρτάνεις!" αλλά έμεινε έκθαμβος μπροστά στο γεγονός. Ο αδελφός δεν αμάρτανε. Ήταν ακουμπισμένος σε ένα δεμάτι χόρτα προσευχόμενος.

Το δικό μας συνεπώς χρέος είναι να μην κατακρίνουμε κανέναν. Στον επίλογο του όλου θέματος παραθέτουμε ακόμη μία διδακτική διήγηση από το "Γεροντικό".

Σε κάποιο κοινόβιο ζούσε ένας μοναχός αμόναχος. Αμελούσε τα μοναχικά του καθήκοντα. Οι αγιασμένοι μοναχοί τον ανέχονταν και προσεύχονταν γι' αυτόν, ώστε να έλθει η στιγμή κατά την οποία θα μετανούσε. Κάτι τέτοιο όμως, όσο περνούσε ο καιρός, δεν διαπιστωνόταν. Ήλθε ο καιρός που ο Χριστός τον κάλεσε κοντά Του. Οι αδελφοί πόνεσαν κι έκλαυσαν πολύ όχι για το θάνατο του, αλλά για την αμελέστατη ζωή του. Πενήντα χρόνια στο μοναστήρι και να χάσει την ψυχή του; Ο ηγούμενος κάποια μέρα, μετά την κοίμηση του αμελούς

αδελφού, κάλεσε τους μοναχούς που ήταν πραγματικά άγιοι άνθρωποι και τους παρακάλεσε να προσευχηθούν, παρακαλώντας το Θεό να τους αποκαλύψει αν σώθηκε η κατακρίθηκε ο αδελφός.

Και ο Κύριος τους απάντησε:

- Ναι, σώθηκε ο αδελφός, γιατί στη ζωή του

ΔΕΝ ΚΑΤΕΚΡΙΝΕ

κανένα.

ΙΕΡΟΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

"... Μέσος έστηκεν Θεού και ανθρώπων ό ιερεύς, τας εκείθεν τιμάς κατάγων προς ημάς και τας παρ' ημών ικεσίας ανάγων εκεί". **Ιωάννης ό Χρυσόστομος**

Η κατάκριση είναι ατόπημα μεγάλο. Ἡ Αγία Γραφή τονίζει: "Μη κρίνετε, ἵνα μη κριθήτε" (Ματθ. 7,1) και "Συ τις εἰ ὁ κρίνων αλλότριον ἰκέτην;" (Ρωμ. 14,4).

Εἶναι αληθές πῶς αὐτός που κατακρίνει τον ἀδελφό του θα λογοδοτήσει στο Θεό. Ἡ πτώση του ὅμως εἶναι διπλή ἂν ὁ κατακρινόμενος δεν εἶναι ἓνας ἀπλός ἄνθρωπος, ἀλλά λειτουργός του Ὑψίστου. Ὁ κατακρίνων κληρικόν "ἄνθρακας ἐπισωρεύει εἰς τὴν κεφαλὴν του", βάζει δηλαδή ἀναμμένα κάρβουνα πάνω στο κεφάλι του. Ερευνώντας προσεκτικά τον εαυτό μας και αποκτώντας αὐτογνωσία θα διαπιστώσουμε ὅτι κι εμεῖς κάποτε ἀνοίξαμε τὸ στόμα μας και ἀναφερθήκαμε ἐναντίον κάποιου κληρικοῦ μικρόσχημου ἢ μεγάλοςχημου. Αὐτοῦ του εἶδους ἡ κατάκριση ονομάζεται ἱεροκατηγορία. Αὐτή ἡ ἱεροκατηγορία μᾶς καθιστᾷ ἀναπολόγητους και μᾶς στερεῖ τὴ Βασιλεία του Θεοῦ. Και τὸ ἐρώτημα τίθεται ὡς ἐξῆς: "Γιατί ἡ ἱεροκατηγορία εἶναι τόσο φοβερό ἀμάρτημα;"

Ἱεροκατηγορῶ σημαίνει κατηγορῶ, κατακρίνω τον ἱερωμένο. Ἀν ἡ κατάκριση λαϊκοῦ ἀδελφοῦ συνιστᾷ μέγα ἀμάρτημα, ἡ κατάκριση κληρικοῦ συνιστᾷ φοβερό ατόπημα, διότι ὁ κληρικός, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀμαρτωλότητα ἢ τὴν ἀγιότητα του εἶναι Λειτουργός του Ὑψίστου και ἔχει τὴν εἰδική Χάρη τῆς Ἱεροσύνης. Και σε τί διαφέρει ὁ κληρικός ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς που ἀπαρτίζουν τὰ μέλη του σώματος τῆς Εκκλησίας; Ὁ ἱερέας εἶναι ὁ διάκονος του λαοῦ του Θεοῦ. Εἶναι ὁ ἀρχηγός τῆς Ευχαριστιακῆς συνάξεως. Χωρὶς τον ἱερέα Ευχαριστιακὴ σύναξη (Θεία λειτουργία) δε γίνεται, ἔστω κι ἂν συγκεντρωθοῦν χίλιοι πρόεδροι Δημοκρατιῶν, χίλιοι Αυτοκράτορες. Και ὄχι μόνο ἀξιωματοῦχοι, ὄχι μόνο ἄνθρωποι, ἀλλά και ὅλα τὰ τάγματα των Ἀγγέλων νὰ κατέβουν στη Γῆ δεν μποροῦν νὰ τελέσουν τὴ Θεία Ευχαριστία. Οἱ ἄγγελοι υπηρετοῦν, παρευρίσκονται, παρίστανται κύκλῳ του θυσιαστηρίου. Τὴν ἐξουσία του "λειτουργεῖν", καθὼς και του "δεσμεῖν τε και λύει ἀμαρτίας" τὴν ἔδωσε ὁ Θεός στον ἱερέα, στον ἄνθρωπο με τὴν εἰδική χάρη τῆς Ἱεροσύνης, τὴν ὁποία λαμβάνει δυνάμει του μυστηρίου τῆς Ἱεροσύνης. Τὰ ἁγιασμένα χέρια του ἱερέως ψηλαφοῦν τὸ Σῶμα του Θεανθρώπου Λυτρωτοῦ, του Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κρατώντας τὰ ἁγιασμένα αὐτὰ χέρια τον Κύριον μετὰ τὸ "πρόσχωμεν τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις" τὰ χεῖλη ψιθυρίζουν και λέγουν: "Μελίζεται και διαμελίζεται ὁ Ἀμνός του Θεοῦ, ὁ μελιζόμενος και μη διαιρούμενος ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος και μηδέποτε δαπανώμενος, ἀλλά τοὺς μετέχοντας ἁγιάζων". Τὰ ἁγιασμένα χέρια του ἱερέως παραλαμβάνουν τὸ νήπιο και τὸ τοποθετοῦν στὴν κολυμβήθρα των ὑδάτων. Και τὸ παιδί, μετὰ τὴν τρίτη κατάδυση και ἀνάδυση, γίνεται παιδί του Θεοῦ, πολιτογραφεῖται "εἰς τὰς δέλτους του Θεοῦ", γίνεται τὸ πριγκηπόπουλο του Ουρανοῦ, ἀνώτερο ἀπὸ ὅλα τὰ πριγκηπόπουλα και βασιλόπουλα τῆς γῆς. Τὰ ἁγιασμένα χέρια του ἱερέως στεφανώνουν τοὺς μελλονύμφους και οἱ νεόνυμφοι πλέον ἀπὸ ξένοι ἐνώνονται "εἰς σάρκαν μίαν", γίνονται σύζυγοι και ἀπαρτίζουν τὴ δική τους εὐλογημένη οἰκογένεια. Τὰ ἁγιασμένα χέρια του Πνευματικοῦ ἱερέως ἀκουποῦν τὴν κεφαλὴν του μετανιωμένου ἀμαρτωλοῦ και ὁ ἄνθρωπος λαμβάνοντας τὴ συγχωρητικὴ εὐχή φεύγει ἀπὸ τὸ ἱερό ἐξομολογητήριο κεκαθαρμένος "μη ἔχων σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι των τοιούτων", ἀλλά εἶναι τώρα ἅγιος και ἄμωμος. Τὰ ἁγιασμένα χέρια του ἱερέως λειτουργοῦ κρατοῦν με εὐλάβεια τὸ Ἅγιον Ποτήριον και στὴν προσταγή του "Μετὰ φόβου Θεοῦ πίστεως και ἀγάπης προσέλθετε", οἱ πιστοὶ πού συμμετέχουν ἐνεργά στὴν Ευχαριστιακὴ Σύναξη δέχονται τὸ Σῶμα και τὸ Αἷμα του Κυρίου και κοινωνοῦν "εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν και εἰς ζωὴν αἰώνιον", τρεφόμενοι ἔτσι με τὸ οὐράνιο Μάννα και ἐνισχυμένοι με τὸ φάρμακο

Αθανασίας πού χαρίζει ζωή. Ποιος άλλος έχει λάβει από το Θεό τέτοια εξουσία; Ουδείς. Μόνον ό ιερεύς δε βρίσκεται ούτε στη γη, ούτε στον ουρανό, αλλά μεταξύ ουρανού και γης. Αυτό λέγει ό Άγιος Χρυσορρήμων της Έκκλησίας: "μέσος έστηκεν Θεού και ανθρώπων ό ιερεύς, τας εκείθεν τιμάς κατάγων προς ημάς και τας παρ' ημών ικεσίας ανάγων εκεί". Αυτός είναι ό ιερέας.

Κι όμως. Ό ιερέας αυτός στα χρόνια της απιστίας και της διαφθοράς πού ζούμε, χλευάζεται. Πολλοί άνθρωποι στη θέα του Ιερέως χειρονομούν άπρεπα, γελούν, ειρωνεύονται, καγχάζουν.

Ό μακαριστός Αγιορείτης Γέροντας π. Γαβριήλ Διονυσιάτης σε ένα βιβλίο του αναφέρει τα εξής: Είναι βαρύ αμάρτημα ή ιεροκατηγορία και ό χλευασμός των λειτουργών της Έκκλησίας μας. Κατά την μακρά περίοδο (70 χρόνια), πού έζησα στον ευλογημένο αυτό τόπο, στο Άγιο Όρος, είδα πολλές τιμωρίες εξ αιτίας αυτής της αμαρτίας· είδα και σε ένα χειρόγραφο, στην βιβλιοθήκη της Μονής μας, την εξής διήγηση:

"Σ' ένα χωριό ένας γέροντας ιερέας, ενώ ήταν σ' όλα τα άλλα καλός και ιδιαίτερα επακόλουθος, υπέπιπε στο πάθος της μέθης. Όταν έβγαινε από την Έκκλησία, παρασυρόταν από το πάθος του προς τα καφενεία. Εκεί, μετά από 23 ποτηράκια αλκοόλ, έχανε τον εαυτό του· ζαλιζόταν συναισθανόμενος όμως τη θέση του, σηκωνόταν και τρικλίζοντας έπαιρνε το δρόμο για το σπίτι του. Σ' αυτόν το δρόμο, όμως, είχε ό αδελφός του κατάστημα. Και όταν τον έβλεπε να περνάει σε τέτοια κατάσταση, έβγαινε στην πόρτα του μαγαζιού του και όχι από λύπη, αλλά μάλλον από ευθιξία, τον εφασκέλωνε από πίσω με το δεξί του χέρι (τον εμούτζωνε, όπως λέμε). Μετά από λίγο καιρό συνέπεσε να αποθάνει ό εύθικτος αυτός αδελφός του ιερέως. Όταν ύστερα από τρία χρόνια άνοιξαν τον τάφο του για την ανακομιδή βρήκαν το δεξί του χέρι άλιωτο. Τον ξανάθαψαν και μάλιστα σε άλλο σημείο. αλλά πάλι βρέθηκε το δεξί του χέρι ακέραιο. Τότε με συμβουλή του άλλου εφημέριου ιερέως, πήραν το αδιάλυτο χέρι και το εξέθεσαν στο νάρθηκα του ναού, για να τον συγχωρήσουν οι συγχωριανοί του, για τυχόν λιποβαρή ζυγίσματα ή άλλες αδικίες, συνηθισμένες σ' όσους ασχολούνται με το εμπόριο. Αλλά και πάλι μετά από άλλο ένα έτος επανενταφιασμού βρέθηκε το χέρι αδιάλυτο. Τότε - κατά θεία νεύση - ένας άλλος έμπορος πού είχε το κατάστημα του απέναντι, ανέφερε στον εφημέριο το γεγονός του καθημερινού φασκελώματος και του χλευασμού του γέροντα ιερέα από τον αδελφό του. Οπότε κατάλαβε ό καλός εκείνος ιερέας, ποια ήταν ή αιτία. Και αφού προσκάλεσε το γέροντα συλλειτουργό του τον παρότρυνε να κάνη τρισάγιο και να διαβάσει πάνω από το αδιάλυτο χέρι τη συγχωρητική ευχή. Πράγματι μόλις έγιναν αυτά, αμέσως τα σαρκώδη μέλη του άλιωτου χεριού διελύθησαν και έμειναν γυμνά τα οστά".

Με άλλα λόγια: η κατάκριση και τα σχόλια εις βάρος των ιερέων (που τα έχουμε πολλοί πολύ εύκολα) είναι πολλές φορές αμαρτία πιο βαριά από τα φασκελώματα και τιμωρούνται πιο αυστηρά.

Κατηγορούν δυστυχώς οι άνθρωποι τον ιερέα, όπου βρεθούν και κατασκευάζουν ανέκδοτα με τη φαντασία τους προκειμένου να τον γελοιοποιήσουν. Τα τελευταία χρόνια παρακολουθούμε ηθοποιούς να υποδύονται τον ιερέα και να προβαίνουν εις παντός είδους γελοιότητες και αισχρότητες. Παίρνουν αφορμές πολλές φορές από ορισμένες άστοχες

ενέργειες απρόσεκτων κληρικών και βγάζουν συμπεράσματα άδικα για το πλήθος των αγωνιστών κληρικών. Γι' αυτούς όλοι οι κληρικοί, οι παπάδες, όπως αναφέρουν περιφρονητικά, είναι κακοί, φιλάργυροι, πλεονέκτες, διεφθαρμένοι, παλιάνθρωποι και μόνο ό φοβερός αυτός κατήγορος είναι άγιος και αξιοπρεπής. Πουθενά δεν υβρίζεται ό ιερέας τόσο, όσο στην πατρίδα μας.

Διηγούνται για κάποιον ιερέα τα εξής: "Όταν ήρθαμε εδώ, στο χωριό δεν είχαμε δικό μας ιερέα. Έτσι, μάς εξυπηρετούσε ό παπά - Γιάννης Βασιλειάδης, εφημέριος Αρχαγγέλου. Γύρω στο 1937 - 38, ήμουν νεαρός τότε 17 χρονών, λέει ή μάννα μου: - Πήγαινε παιδί μου να φέρεις τον παπά να κάνει αγιασμό στο περιβόλι μας και να διαβάσει ευχή, γιατί όπως βλέπω, ή κάμπια πού έπεσε στα λαχανικά, θα μάς τα αφανίσει όλα, θα πεινάσουμε. Επήγα λοιπόν στον Αρχάγγελο, μίλησα με τον παπά - Γιάννη και την άλλη ημέρα το πρωί τον έφερα στον κήπο. Έκανε τον αγιασμό, διάβασε τη σχετική ευχή και ράντισε τον κήπο μας. Ήταν ολοφάνερο ότι ό ιερέας προσευχόταν με όλη του την καρδιά. σε όλο το διάστημα, αλλά και μετά, έβλεπα τη μάννα μου ήσυχη και ήρεμη. Ήταν βέβαιη πώς θα γλυτώναμε τα λαχανικά μας. Εγώ, σαν άμυαλος νεαρός, έλεγα με κάποια αμφιβολία, μέσα μου: - Είναι δυνατόν να ψοφήσουν οι κάμπιες με το διάβασμα του παπά; Παρά ταύτα, δεν είπα τίποτε. Όταν τελείωσε ό ιερέας, έβγαλα χρήματα να τον πληρώσω. Είχαμε στο σπίτι ένα πενηντάρικο και ένα εκατοστάρικο. Του δίνω το πενηντάρικο. - Τι είναι αυτό; κάνει κάπως αγριεμένος ό παπά -Γιάννης. Νόμισα, πώς του φάνηκαν λίγα. Του δίνω, λοιπόν και το εκατοστάρικο. - Παιδί μου, λέει στεναχωρημένος, τι πράγματα είναι αυτά; εδώ ήρθα να διαβάσω τις κάμπιες, για να σταματήσουν να τρώνε το φαγητό σας και σεις, φτωχοί άνθρωποι, μού δίνετε χρήματα; Δε θέλω τίποτε! και δεν επήρε τίποτε απολύτως. Την άλλη μέρα, πρωί πρωί, έτρεξα στον κήπο. Οι κάμπιες είχαν εξαφανισθεί εντελώς όχι μόνο από το περιβόλι μας , αλλά και από όλα τα γύρω κτήματα, σε ικανή απόσταση. δεν είναι αυτό χειροπιαστό θαύμα; Μεγάλη ή πίστη μας στ ' αλήθεια!"

Μεταγενέστερες ειδήσεις μάς πληροφορούν, ότι ό πατήρ Ιωάννης υπήρξε πολύ ενάρετος κληρικός, ή δε ευχή του "τρυπούσε πέτρα!" για ανομβρία, αρρώστια, επιδημία και ό,τι άλλο κακό ή δυσκολία, έτρεχαν στον **πατέρα Ιωάννη για ευχή. Εκοιμήθη, μετά από ασθένεια**, στην Αθήνα περί τα 1950. Πόσο ανώνυμοι εκλεκτοί ιερείς του Θεού του Υψίστου έζησαν και ζουν ανάμεσα μας! Πόσο άδικο έχουν εκείνοι που κατακρίνουν ή καταδικάζουν ή, ακόμη χειρότερο, συκοφαντούν τους ιερείς της Εκκλησίας μας! Αλλά και πόσο κακό προξενούν στον εαυτό τους όλοι εκείνοι, πού ελαφρά τη καρδιά, αποδέχονται τις κατηγορίες και τις συκοφαντίες! Η ιεροσύνη είναι το μεγαλύτερο αγαθό που έδωσε ό Θεός στους ανθρώπους, γιατί χάρη στη δωρεά αυτή του Χρίστου μας πραγματοποιείται επί της γης το μυστήριο της σωτηρίας μας.

Ένας Επίσκοπος κάποτε, περιοδεύοντας τα χωριά της επαρχίας του, έφτασε σ' ένα πολύ μακρινό χωριουδάκι. Ζήτησε να ιδεί τον 'Ιερέα. Ύστερα από αρκετή ώρα παρουσιάστηκε μπροστά του ένας απλοϊκός χωρικός, που μόλις είχε γυρίσει από το χωράφι και φορούσε τα ρούχα της δουλειάς. Ήταν ό Ιερέυς του χωριού. Ό 'Επίσκοπος δεν έμεινε ικανοποιημένος. Ήθελε πιο ευπαρουσίαστο το Λειτουργό του Υψίστου. Η άλλη μέρα ήταν Κυριακή. Ό Ιερέυς ετοιμάστηκε να λειτουργήσει κι ό 'Επίσκοπος δεν τον άφηνε από τα μάτια του. Ήθελε να τα παρακολουθήσει όλα. θα έβρισκε ίσως πολλά σφάλματα στον αγροίκο εκείνο χωρικό. Παράδοξο όμως! Από τη στιγμή, που άρχισε ή Θεία Λειτουργία, ό Ιερέυς κυκλώθηκε από ένα ουράνιο φως που τον θέρμαινε και τον λάμπρυνε

χωρίς να τον καίει. Κι αυτό κράτησε ως το τέλος της Λειτουργίας. Αφού μοίρασε ό Ιερεύς το αντίδωρον στους χωρικούς, τον φώναξε στο Άγιο Βήμα ό 'Επίσκοπος και, πέφτοντας στα γόνατα, του ζήτησε να τον ευλογήσει. Ό απλοϊκός Ιερεύς σάστισε.

- Πώς είναι δυνατόν ό ανώτερος να ευλογηθεί από τον κατώτερο του; Εσύ ευλόγησέ με άγιε Δέσποτα.

- Αδύνατον να ευλογήσω εκείνον που στέκεται μέσα σε θεϊκή φλόγα και προσφέρει την αναίμακτη Θυσία. "Το έλαττον υπό του κρείττονος ευλογείται".

-Υπάρχει τάχα, άγιε Δέσποτα, 'Επίσκοπος ή Πρεσβύτερος και Διάκονος ακόμη, πού να πλησιάζει το άγιο Θυσιαστήριο και να μη περικυκλώνεται από ουράνιο φως; είπε με απορία ό απλοϊκός Ιερεύς. Τί να απαντήσει ό 'Επίσκοπος σ' εκείνον που έβλεπε το υπερφυσικό σαν το φυσικότερο πράγμα του κόσμου; Θαύμασε την καθαρότητα της καρδιάς του κι έφυγε από το μικρό χωριό ωφελημένος.

Ό όσιος και θαυματουργός πατέρας μας Αναστάσιος ό Σιναΐτης μάς διηγήθηκε μία θαυμαστή και παράδοση διήγηση λέγοντας τα εξής:

Κάποτε πού βρέθηκα στη Λαοδίκεια της Συρίας, κοντά στο όρος του Λιβάνου, απέναντι των Γαθισών, άκουσα από τούς εκεί γέροντες ένα αξιοθαύμαστο γεγονός. Υπήρχε, λέει, εκεί κάποιος πρεσβύτερος πού ζούσε μέχρι πριν δύο χρόνια. Μία νύχτα πήγε σ' αυτόν ένας άνθρωπος και του ζητούσε με πολλή βιασύνη να σηκωθεί να βαπτίσει το παιδί του, πού ήταν βρέφος και κινδύνευε από στιγμή σε στιγμή να πεθάνει. Σηκώθηκε λοιπόν από το κρεβάτι του ό Πρεσβύτερος και άρχισε αμέσως να λέει την ακολουθία του βαπτίσματος. Καθώς όμως ετοίμαζαν το νερό και το άγιο έλαιο και ενώ ό πρεσβύτερος συνέχιζε την ακολουθία, το παιδί πέθανε αβάπτιστο. Πήρε τότε ό πρεσβύτερος το παιδί, το έβαλε μπροστά στο βαπτιστήριο και είπε: "Σε σένα, το σύνοδο μου άγγελο λέω, μ' εκείνη την εξουσία πού έδωσε ό Χριστός σ' εμάς τούς ιερείς να δένουμε και να λύνουμε στον ουρανό και στη γη· δώσε την ψυχή αυτού του παιδιού πίσω στο σώμα του μέχρι να βαπτιστεί, διότι δε στάλθηκες για να το πάρεις αβάπτιστο. Διότι ξέρει ό Κύριος σου, πού είναι και δικός μου Κύριος, ότι δεν αμέλησα, αλλά μόλις ξύπνησα αμέσως άρχισα την ακολουθία του βαπτίσματος". Με τα λόγια αυτά του πρεσβύτερου προς τον άγγελο αναστήθηκε το παιδί, το βάπτισαν και αμέσως κοιμήθηκε πάλι έν Κυρίω. Όταν εγώ το άκουσα αυτό, θεώρησα δίκαιο να μην το αποσιωπήσω, αλλά να το γράψω για τη δόξα και την τιμή του μεγάλου Θεού και Σωτήρα μας Ιησού Χριστού και για την ωφέλεια των ακροατών. Κανείς λοιπόν να μην κρίνει ιερέα του Θεού, ακόμη και αν τον δει να πέφτει σε κάποιο σφάλμα. Διότι, αν ό λόγος και ό δεσμός του ιερέα ισχύει για τους αγγέλους, πόσο περισσότερο ισχύει για τους ανθρώπους; και αν ό ιερέας δε στέκεται στο ύψος του, τότε ό χριστιανός θα ανέχεται και θα αδιαφορεί; Όχι βέβαια. Αυτός που αγαπά τον ιερέα και που πονά την εκκλησία, πλησιάζει τον άτακτο κληρικό και του υποδεικνύει με σεβασμό τα λάθη του. Αν δε συμμορφωθεί τότε απευθύνεται στον Επίσκοπο και εκείνος έχει τον τρόπο να συμμορφώσει τον πταίσοντα. Κληρικό. Με την κατάκριση του κληρικού διαιωνίζουμε το κακό, σκανδαλίζουμε ανθρώπους που έχουν πίστη ασθενική και αγοράζουμε κόλαση.

Στη "**Διακονία και Μαρτυρίαν**", περιοδικό της Ιεράς Μητροπόλεως Καλαβρύτων και Αιγιαλείας, "ανεγράφη το εξής αξιόλογο:

Ο Μέγας Αλέξανδρος προχωρώντας νικηφόρα επί της Ασιατικής γης, έφθασε εις την πρωτεύουσαν της Φοινίκης Τύρον, ένα μεγάλο και πανίσχυρο κέντρο του έθνους των Φοινίκων. Μετά από πολιορκία επτά μηνών κυρίευσε την πρωτεύουσα αυτή και κατόπιν κατευθύνθηκε προς την ιερά Γή της 'Ιουδαίας το 332 π.Χ., με σκοπό να τιμωρήσει σκληρά τούς 'Ιουδαίους για την απιστία πού επέδειξαν στους αγώνες τους κατά των Φοινίκων. Τότε ό μέγας αρχιευρέύς των 'Ιουδαίων, Ιαδδουά, άρχισε να προσεύχεται για τη σωτηρία του λαού του και, εμπνεόμενος από θεία οπτασία, περιεβλήθη χρυσοκέντητη στολή μπλε, έβαλε στο κεφάλι του μίτρα με ολόχρυσο πέταλο στο μέτωπο και εκεί αποτύπωσε το όνομα του αληθινού Θεού, του αγνώστου στο Μέγα Αλέξανδρο και πήγε στο στρατόπεδο των Ελλήνων.

Τότε ό Μέγας Αλέξανδρος, ενώ μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε άγριες διαθέσεις κατά των Ιουδαίων, μόλις αντίκρισε τον αρχιερέα και διάβασε το όνομα του αληθινού Θεού, ηλεκτρίσθηκε ολόκληρος, ή οργή του διαλύθηκε, ή αγέρωχος και αυταρχική ιδιοσυγκρασία του μεταβλήθηκε σε ταπεινή και συνεσταλμένη στοργή και ευσπλαχνία. Γεμάτος ταπεινοφροσύνη - ένας Μέγας Αλέξανδρος - κλίνει ευλαβικά το γόνατο του από σεβασμό και προσκυνά τον αρχιερέα των 'Ιουδαίων. Όλοι γύρω του έμειναν εμβρόντητοι μπροστά σ' αυτό το θέαμα και παίρνοντας θάρρος τότε ό στρατηγός Παρμενίων έρωτά τον αρχηγό του Ελληνισμού, Μέγα Αλέξανδρο, πώς "ό υπό πάντων προσκυνούμενος Αλέξανδρος προσεκύνησε τον 'Ιουδαίων αρχιερέα;" Ο Μέγας Αλέξανδρος τού απάντησε: "Δεν προσκύνησα τον αρχιερέα, αλλά τον Θεόν, όστις εκείνον αρχιερέα κατέστησε".

Έτσι ακριβώς συμπεριφέρονται και οι σημερινοί ηγέτες μας, όταν αντικρίζουν τούς Ιεράρχες μας, τούς κληρικούς μας και πολύ περισσότερο τον Αρχιεπίσκοπο μας, ό όποιος συγκεντρώνει όλο το σεβασμό και την αγάπη των χριστιανών; Μήπως τούς λείπει ή πνευματική καλλιέργεια ή μήπως έχουν ελαττωμένα θεοσέβεια; Το ευγενές τέκνον της Μακεδονίας γίνεται δάσκαλος όλων εκείνων πού αμφισβητούν τούς κληρικούς και συζητούν συνεχώς σε βάρος τους.

Στις Πράξεις των Αποστόλων, στο πέμπτο δηλαδή βιβλίο της Καινής μας Διαθήκης, αναφέρεται ένα συγκλονιστικό γεγονός. Ο Απόστολος Παύλος, διηγείται ό συγγραφέύς των Πράξεων Ευαγγελιστής Λουκάς, οδηγείται στο συνέδριο των Ιουδαίων, για να δικασθεί. Αρχίζοντας την απολογία του λέγει "άνδρες αδελφοί, **εγώ** πάση συνειδήσει αγαθή πεπολίτευμαι τω Θεώ ταύτης της ημέρας"(Πραξ. Κ.Γ,Ι 1). Μόλις εξέφρασε αυτούς τούς λόγους ό επικεφαλής Αρχιερέας Ανανίας διέταζε τούς υπηρέτες του να τον ραπίσουν στο στόμα, προφανώς επειδή έλαβε το λόγο μόνος του. Τότε ό Παύλος του απάντησε: "τύπτειν σε μέλλει ό Θεός, τοίχε κεκονιαμένε", δηλαδή θα σε πατάξει ό Θεός ασβεστωμένε τοίχε. Οι παριστάμενοι ακούγοντας τα σκληρά αυτά λόγια του Αποστόλου, του λένουν: - τον Αρχιερέα του Θεού υβρίζεις; και ό Παύλος που δεν γνώριζε ότι ήταν Αρχιερέας ζήτησε συγγνώμη: - δεν γνώριζα αδελφοί, λέγει, ότι ήταν Αρχιερέας, διότι ό λόγος του Θεού λέγει: "Άρχοντα του λαού σου ουκ ερείς κακώς". Δε νομίζουμε πώς ή συμπεριφορά του Παύλου προς τον Αρχιερέα Ανανία θέλει σχολιασμό. Το παράδειγμά του μάς διδάσκει, για να διδάσκουμε κι εμείς εκείνους που ζουν στην άγνοια και συμπεριφέρονται κακώς προς τούς κληρικούς.

Στους κληρικούς οφείλουμε σεβασμό και αγάπη. Στις προσευχές τους βασιζόμαστε. Κοντά τους θα τρέξουμε ζητώντας την ευχή τους. Από τη γέννησή μας μέχρι τα στερνά μας αυτούς αποζητούμε. Τούς χρειαζόμαστε. Αυτοί μάς συμφιλιώνουν με το Θεό, όταν παραστρατούμε. Αυτοί θα μάς οδηγήσουν στη Βασιλεία του Θεού.

Ο ιερός Χρυσόστομος προτρέπει τούς χριστιανούς που ιεροκατηγορούν να κλείσουν τα απαίδευτα στοματά τους και να μην κακολογούν τούς κληρικούς. Να τί λέγει σ' ένα του λόγο:

Κάνετε ό,τι περισσότερο μπορείτε, να έχετε το Άγιο Πνεύμα μέσα σας. Τιμάτε, όσο πιο πολύ μπορείτε, εκείνους στους οποίους ό Θεός έδωκε την Χάρη Του! μη το ξεχνάτε ποτέ. Είναι πολύ μεγάλο αξίωμα των ιερέων! Είπε ό Χριστός: "Αν τίνων αφήτε τας αμαρτίας αφίενται αυτοίς". Και γι' αυτό οφείλετε να υπακούετε στους πνευματικούς σας πατέρες· και να τους θεωρείτε άξιους της πύο μεγάλης τιμής. Συ κοιτάζεις την δουλειά Σου! και όταν το σπίτι σου πάει καλά, στα άλλα δεν δίνεις σημασία! Ό ιερέας όμως, αν τα καταφέρει καλά για τον εαυτό του και για το σπίτι του, αλλά δεν δείξει το ενδιαφέρον που πρέπει και για σένα, θα τον στείλει ό Χριστός στη Γιάννα, μαζί με τους αποστάτες! και ενώ από δική του πλευρά πήγαινε καλά, θα την πάθει από σας! Έχετε το υπόψη σας λοιπόν! και δείχνετε στους ιερείς σας όλη την καλή σας διάθεση. Αυτοί αγρυπνούν για τις δικές σας ψυχές. Θα δώσουν λόγο για σας. Να τους προσέχετε λοιπόν! Όσο πιο πολύ μπορείτε! Όταν όμως σεις με τη συμπεριφορά σας τους κάνετε και παρεκτρέπονται, φαντάζεσθε ότι θα σάς βγει σε καλό; Όσο ό οδηγός είναι ήρεμος και οι επιβάτες του οχήματος καλά πηγαίνουν. Μα αν αρχίσουν και τον βρίζουν και τον κάνουν να εξαγριώνεται και να μη μπορεί πια να κάνει σωστά την δουλειά του, είτε το θέλει είτε όχι, θα γίνουν πολλά κακά! και θα φταίνε εκείνοι! Έτσι και προκειμένου για τον ιερέα. Αν σεις τον προσέχετε, αν τον τιμάτε, θα τα καταφέρει όλα καλά. Μα αν τον κάνετε και χάνει κάθε όρεξη για το έργο του, αν τα χέρια του παραλύουν, δεν το καταλαβαίνετε, πώς ό,τι κακό συμβεί, θα ξεσπάσει σε βάρος σας; Δε βλέπετε, τί τιμή και σεβασμό δείχνουμε όλοι στους κοσμικούς άρχοντες; Ας προέρχεται ή εξουσία τους από το θέλημα ενός ανθρώπου, εκείνου πού τούς διόρισε! Ό,τι κι αν είναι, τούς τιμάτε! Σέβεστε την υπογραφή εκείνου πού τούς διόρισε. Πώς τολμάτε και καταφρονείτε και κακολογείτε και κυριολεκτικά "ξεπλένετε" με τα λόγια σας εκείνον πού χειροτόνησε ό ίδιος ό Θεός; δεν επιτρέπεται να κρίνουμε έναν απλό αδελφό μας χριστιανό. Πώς ακονίζουμε την γλώσσα μας εναντίον ιερέων; Τί απολογία θα δώσουμε; δεν το καταλαβαίνετε ότι έτσι κάνετε το δικαστήριο αδυσώπητο εις βάρος σας; Με αυτά πού λέγω, δεν λέω ότι καλά κάνουν οι παπάδες πού δεν κάνουν σωστά το καθήκον τους! Τούς λυπάμαι! Κλαίω γι' αυτούς! Γιατί, ξέρω, τί τούς περιμένει! Μα αυτό δεν σημαίνει, ότι μπορεί και να τούς κρίνει δ καθένας! Όσο κι αν δεν βαδίζουν οι ίδιοι καλά, συ ΔΕΝ θα ζημιωθείς, αν σταθείς απέναντι τους καλά, αν κάνεις αυτό πού πρέπει. Αυτά πού μάς δίνει ό ιερέας είναι κάτι πού μόνο ό Θεός μπορεί να το δίνει. Να το ξέρετε. Όσο ψηλά και αν φθάσετε σε αρετές, όλες μαζί δεν είναι τίποτε μπροστά στη Χάρη του Θεού πού παίρνετε από τα χέρια των ιερέων. Προσέχετε, μη φαντασθείτε, ότι τότε ΔΕΝ χρειάζεται να αγωνιζόμαστε! Γιατί αν το κάμομε, θα φορτώσουμε τον εαυτό μας ένα πλήθος αμαρτιών! Λοιπόν, τελικό συμπέρασμα: Έχουμε χρέος και το Θεό να φοβούμεθα και τους ιερείς Του να τιμάμε. Και τότε θα λάβουμε διπλό μισθό. Ένα, για τα καλά μας έργα και ένα για την αγάπη και για το σεβασμό, πού δείξαμε στους ιερείς, σαν υπηρέτες του Θεού μας.

ΝΗΣΤΕΙΑ

Με ένα πατερικό απόφθεγμα που διασώζεται σ' ένα παλαιό Γεροντικό, θ' αρχίσουμε να γράφουμε για τον Ιερό αυτό θεσμό της Εκκλησίας μας, τη νηστεία.

Σε κάποια Σκήτη αγίων μοναχών είχαν λάβει χώρα πολλά θαυμαστά γεγονότα. Ή φήμη αυτών διαδόθηκε πολύ γρήγορα στη γύρω περιοχή. Έτσι, κάποιος ταλαίπωρος Πατέρας οδήγησε το δαιμονισμένο παιδί του στους γέροντες, προκειμένου να το θεραπεύσουν. Οι άγιοι όμως Πατέρες, από ταπείνωση απέφευγαν τη θεραπεία του νέου. Και ό δυστυχισμένος εκείνος νέος βασανιζόταν αρκετό καιρό από το δαιμόνιο. Μία μέρα ένας εκ των γερόντων τον σπλαχνίστηκε. Τον σταύρωσε με τον ξύλινο σταυρό που είχε πάντα στη ζώνη του και ανάγκασε το ακάθαρτο πνεύμα να εγκαταλείψει τον νέο. Μα μόλις βγήκε αγρίεψε και φρύαξε: Αφού με βγάζεις από την κατοικία μου θα έλθω να μείνω μέσα σου", λέγει στον γέροντα. Και ο γέροντας απαντά: Έλα. Έτσι το δαιμόνιο μπήκε μέσα στον ασκητή και παρέμεινε εκεί βασανίζοντας τον δώδεκα ολόκληρα χρόνια. Και ό άξιος εκείνος μοναχός υπέμεινε καρτερικά τον πόλεμο και αγωνιζόταν συνεχώς να καταβάλει τον εχθρό. Τα όπλα του ήταν μια υπεράνθρωπη νηστεία και μια ακατάπαυστη προσευχή. Δεν έβαζε τίποτα σχεδόν στο στόμα του, το βράδυ μασούσε λίγα κουκούτσια από φοίνικες και κατάπινε το ζωμό τους.

Σαν είδε και απόειδε το δαιμόνιο κίνησε να φύγει νικημένο. - Ξέρεις γέροντα, του λέγει, εγώ φεύγω.- και γιατί φεύγεις; Δε σε διώχνει κανένας από δω. - με αφάνισε ή νηστεία σου, αποκρίθηκε το δαιμόνιο και έγινε άφαντο.

Τόση πράγματι δύναμη έχει ή νηστεία. Διώχνει ακόμη και δαίμονες. Νηστεία! αν θελήσουμε να αναλύσουμε τη λέξη θα διαπιστώσουμε ότι απαρτίζεται από δυο συνθετικά. Το πρώτο συνθετικό είναι το αρνητικό "Νή" και το δεύτερο το ρήμα "Εσθίω" (=νηστεύω) επομένως σημαίνει: "Νή-εσθίω" δηλαδή δεν τρώγω. Και για να κυριολεκτούμε. Νηστεία σημαίνει στην εκκλησία μας αποχή από ορισμένες τροφές που έχουν χαρακτηριστεί αρτύσιμες και που ό Χριστιανός απέχει από αυτές ορισμένες ημέρες της εβδομάδας ή και ορισμένες ημέρες του έτους.

Ποιες είναι αυτές οι ημέρες και περίοδοι του έτους; 'Επειδή υπάρχουν πολλοί χριστιανοί που δεν γνωρίζουν αυτές τις νηστείες και επειδή κάποιοι τις λησμονούν και συνεχώς ερωτούν, παραθέτουμε τούς παρακάτω πίνακες, ώστε ανά πάσα στιγμή να τούς συμβουλευονται και να μην κάνουν λάθος ποτέ. Δεν είναι παράξενο το γεγονός ότι πολλοί αδελφοί μας αγνοούν τη νηστεία των Αγίων Αποστόλων, άλλοι και άλλες διαταγμένες νηστείες της Εκκλησίας μας. Οι παρακάτω πίνακες ελήφθησαν από το προσευχητάρι του 'Επισκόπου Ματθαίου Λαγγής.

ΠΟΙΕΙ ΑΙ ΔΙΑΤΕΤΑΓΜΕΝΑΙ ΝΗΣΤΕΙΑΙ

Έκαστος χριστιανός οφείλει να νηστεύει κατά τας διατεταγμένας υπό της Μητρός ημών Εκκλησίας νηστείας. Νηστεία εκκλησιαστικώς νοείται, όταν τρώγαμε μόνον άπαξ της ημέρας, την ενάτην (περί την 3ην μ.) ξηράν τροφήν, άνευ ελαίου, οίνου ή άλλης λιπαράς τροφής. Λήψις τροφής, έστω και μόνο άρτου, περισσότερον της μιας φοράς ημερησίως λέγεται λύσις νηστείας. 'Εάν φάγωμεν και έλαιον ή άλλα λιπαρά φαγητά ή πίνωμεν οίνον ή οينوπνευματώδη ποτά, λέγεται κατάλυσις νηστείας (Όλα τα παραπάνω αφορούν κυρίως τούς μοναχούς και όσους επιθυμούν να νηστεύουν, όπως οι μοναχοί).

Διατεταγμένοι νηστεία, εν αϊς οφείλομεν να νηστεύωμεν, είναι αι εξής:

- 1) Κάθε Τετάρτη και Παρασκευή
- 2) τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή
- 3) Τη Μεγάλη Εβδομάδα
- 4) των Αγίων Αποστόλων
- 5) Της Παναγίας (Δεκαπενταύγουστου)
- 6) του προ των Χριστουγέννων τεσσαρακονθημέρου

Επίσης οφείλομε να νηστεύωμεν κατά τας εξής εορτάς εις οιανδήποτε ημέραν και αν τύχωσιν, εκτός Σαββάτου και Κυριακής, όποτε καταλύομεν μόνον οίνου και ελαίου.

- 1) την 5ην 'Ιανουαρίου, παραμονή των Θεοφανείων.
- 2) την 29ην Αύγουστου, της αποτομής της Τίμιας Κεφαλής του Προδρόμου.
- 3) Την 14ην Σεπτεμβρίου, της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού.

4) την 24ην Δεκεμβρίου, παραμονήν της του Χριστού Γεννήσεως.

Εάν τύχει κάποια εορτή κατά την Καθαράν ή τη Μεγάλη Εβδομάδα δεν καταλύομεν.

ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ ΝΗΣΤΕΙΑΣ

Κατάλυσις νηστείας σε όλα τις Τετάρτες και τις Παρασκευές επιτρέπεται κατά τις εξής περιπτώσεις:

1) Από 25ης Δεκεμβρίου μέχρι 4ης Ιανουαρίου

2) Από της Κυριακής του Τελώνου και Φαρισαίου μέχρι της Κυριακής του Άσωτου

3) Κατά την εβδομάδα της Τυροφάγου (τυρού μόνο και φων ουχί όμως και κρέατος, όπερ κατά την εβδομάδα ταύτην ου καταλύεται)

4) Κατά την εβδομάδα της Διακαινησίμου

5) Κατά την εβδομάδα του Αγίου Πνεύματος.

Κατά τας Τετάρτας και Παρασκευάς, κατά τας οποίας συμπίπτουν Δεσποτικά ή Θεομητορικά ή και Αγίων εορταί, επιτρέπεται κατάλυσις γενική μεν εις ενίας περιπτώσεις, μερική δε εις ετέρας. Αι περιπτώσεις αύται, αι εις εκάστην εορτήν αφορώσαι, εμφανίζονται λεπτομερώς, έν διττοίς πίναξιν, ετέρω διά τας ακινήτους εορτάς και ετέρω διά τας κινητάς τοιαύτας τας εκ του Πάσχα εξαρτωμένας.

Κατά την τεσσαρακοστήν των Χριστουγέννων, επιτρέπεται κατάλυσις ιχθύος, εκτός Τετάρτης και Παρασκευής μέχρι της 17ης Δεκεμβρίου. από δε της 18ης μέχρι της 24ης Δεκεμβρίου επιτρέπεται κατάλυσις οίνου και ελαίου (Πηδάλιων 1982, ύποσημ. εις ερμηνεία ξθ 'κανόνος των Αγίων Αποστόλων, σελ. 93 -94).

Επίσης, καθ' άπαντα τα Σάββατα και τας Κυριακάς του όλου ενιαυτού δεν επιτρέπεται νηστεία οίνου και ελαίου πλην μόνου του Μεγάλου Σαββάτου.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

Των ακινήτων εορτών των τιμωμένων δι' αργίας, καταλύσεως η νηστείας

	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ
1	Περιτομή Ιησού Χριστού, Βασιλείου του Μεγάλου	Εις πάντα
6	Τα Άγια Θεοφάνεια	»
7	Σύναξις Ιωάννου του Προδρόμου	Ιχθύος
16	Προσκύνησις αλύσεως Άπ. Πέτρου	

17	Αντωνίου του Μεγάλου	II
18	Αθανασίου και Κυρίλλου Πατριαρχών Αλεξανδρείας	
20	Ευθυμίου του Μεγάλου	II
22	Τιμοθέου Ἀπ. Αναστασίου Πέρσου	II
25	Γρηγορίου του Θεολόγου	II
27	Ανακομιδή λειψάνου Ιωάννου του Χρυσοστόμου	II
30	Των Τριών Ιεραρχών	II
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ		
2	Υπαπαντή Ιησού Χριστού	Ιχθύος
8	Θεοδώρου του Στρατηλάτου	Οίνου & Ελαίου
10	Χαραλάμπους Ιερομάρτυρος	
11	Βλασίου Ιερομάρτυρος	II
17	Θεοδώρου του Τήρωνος	II
24	Α' και Β' εύρεσις Τιμίας Κεφαλής του Προδρόμου	II

ΜΑΡΤΙΟΣ		
9	Των έν Σεβαστεία Ἀγίων Μαρτύρων	Οίνου & Ελαίου
25	Ευαγγελισμός της Θεοτόκου	Ιχθύος
26	Σύναξις Αρχαγγέλου Γαβριήλ	Οίνου & Ελαίου
ΑΠΡΙΛΙΟΣ		
23	Γεωργίου του Τροπαιοφόρου	II
25	Μάρκου Αποστόλου και Ευαγγελιστού	II
30	Ιακώβου Αποστόλου	II
ΜΑΙΟΣ		
2	Ανακομιδή λειψάνων Αθανασίου του Μεγάλου	II
8	Ιωάννου του Θεολόγου	Οίνου & Ελαίου
15	Παχωμίου του Μεγάλου, Αχίλλειου Λαρίσης	II
21	Κωνσταντίνου και Ελένης	II
25	Γ' Εύρεσις της Τιμίας Κεφαλής του Προδρόμου	

	ΙΟΥΝΙΟΣ		
8	Ανακομιδή λειψάνου Θεοδώρου Στρατηλάτου	II	
11	Βαρθολομαίου και Βαρνάβα. Άξιον Εστί	II	
24	Γενέθλιον Ιωάννου του Προδρόμου	Ιχθύς	
29	Πέτρου και Παύλου	Ιχθύς	
30	Ή Σύναξις των 12 Αποστόλων	Οίνου & Ελαίου	
	ΙΟΥΛΙΟΣ		
1	Κοσμά και Δαμιανού Αναργύρων	II	

2	Κατάθεσις εσθήτος Θεοτόκου	Οίνου & Ελαίου	
17	Μαρίνης Μεγαλομάρτυρος	II	
20	Ηλιού του Θεσβίτου	II	
22	Μαρίας της Μαγδαληνής	II	
25	Κοίμησις Αγίας Άννης	II	
26	Παρασκευής Ερμούλου	II	
27	Παντελεήμονος	II	
	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ		
6	Μεταμόρφωσις του Σωτήρος	Ιχθύς	
15	Κοίμησης Θεοτόκου	Η	
29	Αποτομή Κεφ. 'Ιωάννου του Προδρόμου	Νηστεία	
31	Κατάθεσις Τιμίας Ζώνης Θεοτόκου	Οίνου & Ελαίου	
	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		
1	Αρχή της ινδίκτου, Συμεών Στυλίου	II	
6	Ανάμνησις θαύματος Αρχιστρατήγου Μιχαήλ	II	
8	Γενέθλιον Θεοτόκου	Ιχθύς	
9	Ιωακείμ και Άννης	Οίνου & Ελαίου	
13	Εγκαίνια Ναού Αναστάσεως, Κορνηλίου του εκατόνταρχου	II	
14	Ύψωσις του Τιμίου Σταυρού	Νηστεία	
20	Ευσταθίου και των συν αιτώ	II	
23	Σύλληψις Ιωάννου του Προδρόμου	Οίνου κ Ελαίου	
26	Μετάστασις 'Ιωάννου του Θεολόγου	II	

	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
6	Θωμά του Αποστόλου	II

18	Λουκά του Ευαγγελιστού	Οίνου & 'Ελαίου
23	Ιακώβου Αδελφοθέου	II
26	Δημητρίου του Μυροβλήτου	II

	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	
--	------------------	--

1	Κοσμά και Δαμιανού των Αναργύρων	II
8	Σύναξις ΑΡΧ. Μιχαήλ και Γαβριήλ	II
12	Ιωάννου του Ελεήμονος	II
13	'Ιωάννου του Χρυσοστόμου	II
14	Φιλίππου Αποστόλου	Ιχθύος
16	Ματθαίου Αποστόλου και Ευαγγελιστού	Οίνου & Ελαίου
21	Εισόδια Θεοτόκου	Ιχθύος
25	Αικατερίνης Μεγαλομάρτυρος	Οίνου και Ελαίου
30	Ανδρέου του Πρωτοκλήτου	II

	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
--	-------------------	--

4	Βαρβάρας Μεγαλομάρτυρος 'Ιωάννου του Δαμασκηνού	II
5	Σάββα του Ηγιασμένου	II
6	Νικολάου Επισκόπου Μύρων	II
9	Σύλληψις Αγίας Άννης μητρός της Θεοτόκου	II
12	Σπυρίδωνος Τριμυθούντος του Θαυματουργού	II
15	Ελευθερίου Ιερομάρτυρος	II
17	Δανιήλ προφήτου, Διονυσίου του Ζακύνθου	II
20	'Ιγνατίου του Θεοφόρου, Προεόρτια Χριστουγέννων	II
25	Γέννησις Ιησού Χριστού	Εις Πάντα

26	Σύναξις Θεοτόκου	Εις πάντα
27	Στεφάνου Πρωτομάρτυρος	II

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Στον παραπάνω πίνακα όπου αναγράφεται κατάλυσις ιχθύος ισχύει ΜΟΝΟ για Τετάρτες, Παρασκευές και την Τεσσαρακοστή των Χριστουγέννων. Τις υπόλοιπες ημέρες τις εβδομάδος γίνεται κατάλυσις εις πάντα. Την 25η Μαρτίου γίνεται κατάλυσις ιχθύος όποια μέρα και αν συμπίσει.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Ημερομηνία	Εορταί του Πασχαλίου	Κατάλυσις
	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	
21 Κυριακή	Τού Τελώνου και του <u>Φαρισαίου</u>	Εις πάντα
28	Του Ασώτου	Εις πάντα
	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
3 Σάββατον	Προ της Απόκρεω Μνήμη Κεκοιμημένων (των ψυχών)	
4 Κυριακή	Της Αποκρέω	Εις πάντα
10 Σάββατον	Των έν ασκήσει λα άντ ν των υχών)	Μ
11 Κυριακή	Της Τυροφάγου	Τυρού & ώων
12 Δευτέρα	Καθαρά Δευτέρα	Νηστεία
16 Παρασκ.	Α' Χαιρετισμοί	Μ
17 Σάββατον	Θαύμα κολλυβάδων Αγίου Θεοδώρ.	
18 Κυριακή	Α' Νηστειών, της 'Ορθοδοξίας	ΙΙ
23 Παρασκ.	Β' Χαιρετισμοί	Νηστεία
25 Κυριακή	Β' Νηστειών, Γρηγορίου του Παλα ά	Οίνου &Ελαίου
	Μάρτιος	
2 Παρασκ.	Γ' Χαιρετισμοί	Νηστεία
4 Κυριακή	Γ' Νηστειών, Σταυροπροσκ.	ΙΙ
9 Παρασκ.	Δ' Χαιρετισμοί	ΙΙ
11 Κυριακή	Δ' Νηστειών. Ιωάννου της Κλίμακος	ΙΙ

15	Πέμπτη	Της Ε' Έ δ. Του Μ. Κ νόνος	Νηστεία
17	Σάββατον	Της Ε' Έ δ. Του Ακαθίστου ύμνου	Οίνου κι Έλαίου
18	Κυριακή	Ε' των Νηστειών, της Οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας	II
24	Σάββατον	Η Ανάστασης του Λαζάρου	II
25	Κυριακή	Των Βαΐων	Οίνου κι Ελαίου

26	Δευτέρα	Αρχή Μεγάλης Εβδομάδος	Νηστεία
		Απρίλιος	
1	Κυριακή	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ	Εις Πάντα
2-7	Δευτ. Σαβ.	Εβδομάς Διακαινήσιμος	Εις Πάντα
6	Παρασκ.	Της Ζωοδόχου Πηγής	II
8	Κυριακή	Β' της Ψηλαφήσεως του Θωμά	II
15	II	Γ των Μυροφόρων	II
22	II	Δ' του Παραλύτου	II
25	Τετάρτη	Της Μεσοπεντηκοστής	Ίχθύος
29	Πέμπτη	Ε' της Σαμαρείτιδος	Εις πάντα
		Μάιος	
6	Κυριακή	ΣΤ' του Τυφλού	Εις πάντα
9	Τετάρτη	Της αποδόσεως του Πάσχα	Ίχθύος
10	Πέμπτη	Της Αναλήψεως του Σωτήρος	Εις πάντα
13	Κυριακή	Ζ' των Αγίων Πατέρων	II
19	Σάββατον	Μνήμη Κεκοιμημένων (ψυχών)	II
20	Κυριακή	Η' της Πεντηκοστής	II
21	Δευτέρα	Του Αγίου Πνεύματος	II
27	Κυριακή	Των Αγίων Πάντων	II
		Ιούνιος	
3	Κυριακή	Των εν Αγίω Όρει διαλαμψάντων Πατέρων	II

Γεννάται όμως εύλογο το ερώτημα:

Οι νηστείες είναι υποχρεωτικές; Ποιοι πρέπει να τις τηρούν;

Η απάντηση είναι όχι. Ο Κύριός μας δεν δεσμεύει και δεν επιβάλλει σε κανένα την τήρηση της νηστείας. Η προτροπή του ή γενική είναι: «Όστις θέλει οπίσω μου ελθείν, απαρνησάσθω εαυτόν και αράτω τον σταυρόν αυτού και ακολουθείτω μοι». Όστις θέλει. Εκείνος όμως που δε θα τηρήσει τις διατεταγμένες νηστείες της εκκλησίας μας, ας μην έχει την ψευδαίσθηση ότι ανήκει στον Κύριο. Λέγουν, δυστυχώς, πολλοί χριστιανοί. Τα εξερχόμενα βλάπτουν και όχι τα εισερχόμενα. Αυτό βέβαια είναι δικό τους δόγμα. Αν όμως κανείς παρατηρήσει τη ζωή τους, θα διαπιστώσει ότι οι αδελφοί μας αυτοί από τη μία πλευρά γεμίζουν την κοιλιά τους και από την άλλη πλευρά αποκτούν ένα στόμα απύλωτο.

Αναφέρθηκε παραπάνω ότι ο Κύριος δε μάς επιβάλλει τη νηστεία. Και είναι τούτο αληθές. Στο σύνολο των χριστιανών υπάρχουν και οι αδελφοί μας εκείνοι που είναι ασθενείς και επιβάλλεται σ' αυτούς κατάλυση της νηστείας. Η νηστεία έχει σκοπό να δαμάσει τις άτακτες ορμές και ορέξεις του σώματος και να ταπεινώσει τον άνθρωπο. Αν ή αρρώστια έχει, κατά θεία παραχώρηση, αναλάβει το έργο αυτό, τότε τί χρειάζεται ή νηστεία; οι άνθρωποι αυτοί μπορούν να προσέρχονται στο ποτήριο της ζωής χωρίς νηστεία ή με ελάχιστη νηστεία κατά την κρίση πάντοτε του πνευματικού. Έξ άλλου στον Κατηχητικό λόγο του Ιερού Χρυσοστόμου που ακούγεται μία φορά το χρόνο, την ημέρα του Πάσχα, διαπιστώνουμε ότι μπορούν να κοινωνήσουν όσοι νηστεύουν, άλλα και όσοι δε νηστεύουν. «Νηστεύσαντες και μη νηστεύσαντες». Ποιοι είναι οι μη νηστεύσαντες; Οι μη νηστεύσαντες είναι οι ασθενείς αδελφοί μας που λόγω ασθενείας απαγορεύεται σ'αυτούς αυστηρώς ή νηστεία.

Ποιος όμως διατύπωσε την εντολή αυτή της νηστείας; Κάποτε κάποιος νέος ήλθε στον πνευματικό και του λέγει: «Γέροντα, εγώ δεν παραδέχομαι το θεσμό της νηστείας. Τί πάει να πει νηστεία. Ο Θεός έδωσε όλα τα αγαθά να τα απολαμβάνει ο άνθρωπος. Κατά τη γνώμη μου ή νηστεία είναι κατασκεύασμα των καλογήρων και των παπάδων και θέλουν αυτοί να την επιβάλλουν και σε μάς».

Και ο γέροντας του αποκρίθηκε: «Τέλειωσες παιδί μου τη διδασκαλία στο γέροντά σου; να μιλήσω και εγώ τώρα. Άκουσε παιδί μου. Αυτά που μού λες είναι τελείως αβάσιμα και αυθαίρετα. Η νηστεία είναι θεσμός ιερός της εκκλησίας μας. Νομοθετήθηκε στον Παράδεισο. Νήστευσαν οι προφήτες, ο Μωυσής, ο ίδιος ο Κύριος, οι άγιοι Απόστολοι, οι άγιοι της εκκλησίας μας και όλοι οι χαριτόβρυτοι Πατέρες. Ποιος λοιπόν είσαι εσύ που θέλεις να

νομοθετήσεις αλλιώς; Τί είναι αυτά που λες; Ο Κύριος μάς έδωσε αυτήν την εντολή, μάλιστα δε μίλησε για τον τρόπο της νηστείας και είπε: «Όταν νηστεύετε μη γίνεσθε σαν τούς υποκριτές σκυθρωποί και περίλυποι. Διότι αλλοιώνουν τα πρόσωπα τους και προσλαμβάνουν όψη και έκφραση καταβεβλημένου από τις στερήσεις ανθρώπου, για να φανούν στους ανθρώπους ότι νηστεύουν. Αληθινά λέγω ότι έλαβαν εξ ολοκλήρου από τούς επαίνους των ανθρώπων την αμοιβή τους. Συ όμως όταν νηστεύεις, άλειψε την κεφαλή σου και νίψε το πρόσωπο σου, ώστε να φαίνεσαι χαρούμενος και να μη φανείς στους ανθρώπους ότι νηστεύεις. αλλά να φανεί ή νηστεία σου σ' αυτά τα απόκρυφα μέρη. Και ό Πατέρας σου πού βλέπει στα κρυφά θα σου αποδώσει την αμοιβή σου στα φανερά» (Ματθ. 6,16-18).

Με αυτά τα λόγια ό Κύριός μας στηλιτεύει την υποκριτική συμπεριφορά των Γραμματέων και των Φαρισαίων που έκαναν θρησκευτικές πράξεις αποκλειστικά και μόνο για να δείξουν στους ανθρώπους ότι είναι πιστοί στο Θεό. Τους ενδιέφερε ό τύπος και όχι ή ουσία.

Ο Κύριός μας, όμως, δε δίδαξε μόνο τον τρόπο της νηστείας, αλλά ό ίδιος πριν αρχίσει το κοσμοσωτήριο έργο του νήστεψε στην έρημο τεσσαράκοντα ημέρες και τεσσαράκοντα νύχτες. στο τέταρτο κεφάλαιο του Ευαγγελιστού Ματθαίου περιγράφεται ή νηστεία του αυτή. δεν είχε ανάγκη νηστείας ό Χριστός. δεν είχε ανάγκη να πενήσει για κάποιες αμαρτίες, όπως εμείς, γιατί ήταν αναμάρτητος. Την τήρησε όμως τη νηστεία για μας. «Υμίν υπολιμπάντων υπογραμμόν ίνα τοις ίχνεσιν αυτού ακολουθήσωμεν». Και ό ιερός Ευαγγελιστής προσθέτει: «Και νηστεύει ημέρας τεσσαράκοντα και νύκτας τεσσαράκοντα, υστέρα επείνασεν» (Ματθ. 4, 2)

Ο Ζυγαβηνός ερμηνεύει πώς ό Κύριος ενήστευσε για να διδάξει στον άνθρωπο ότι ή νηστεία είναι μέγα προπύργιο και ότι ό άνθρωπος με αυτή μπορεί να νικήσει το δαίμονα, όπως τον ενίκησε εκείνος εκεί στην έρημο και τον εξεδίωξε λέγοντάς του: " ύπαγε οπίσω μου σατανά" (Ματθ. 4,10). 'Επί πλέον δε ό ιερός Ευαγγελιστής αναφέρει ότι ό Κύριος νήστεψε σαράντα μέρες και σαράντα νύχτες, γιατί οι Εβραίοι, όπως αναφέρει ό ερμηνευτής ό Ζυγαβηνός, τηρούσαν τις νηστείες την μέρα και το βράδυ κατέλυαν. Αναφέρει ακόμη ό Ευαγγελιστής ότι ό Κύριος μετά τη νηστεία επείνασε ("ύστερον επείνασεν"). Ο Χριστός μας δεν ήταν μόνο Θεός, αλλά και κατά πάντα τέλειος άνθρωπος. Γι' αυτό ό Άγιος Επιφάνειος συμπληρώνει ότι ό Χριστός «Επείνασε για να δείξει την αληθινή ενανθρώπιση».

Αλλά, αν ανατρέξουμε στο βιβλίο της ζωής, την Καινή Διαθήκη, θα διαπιστώσουμε ότι σε πολλά σημεία αναφέρεται ό 'ιερός θεσμός της νηστείας. Ένα γεγονός, πού αναφέρει ό Ευαγγελιστής Ματθαίος είναι πράγματι εντυπωσιακό και διδακτικό συνάμα. Κάποιος ταλαίπωρος πατέρας πλησίασε τον 'Ιησού και τον παρακάλεσε να θεραπεύσει το δαιμονισμένο παιδί του, πού πολλές φορές το πονηρό δαιμόνιο το έριχνε στη φωτιά και στο νερό. 'Οδήγησα, Κύριε, το παιδί μου στους μαθητές σου πριν, αλλά δεν μπόρεσαν να το θεραπεύσουν. Βέβαια ό Ιησούς μ' ένα λόγο του μόνο θεράπευσε το δαιμονισμένο παιδί. Μετά όμως τη θεραπεία οι μαθητές τον πλησίασαν και γεμάτοι απορία τον ρώτησαν: «Κύριε, γιατί εμείς δεν μπορέσαμε να βγάλουμε το δαιμόνιο;» και ό Κύριος μεταξύ των άλλων τούς είπε και τούτο το αξιοθαύμαστο: «γιατί σας λείπει ή πίστη. Τούτο το γένος ουκ εκπορεύεται ει μη έν προσευχή και νηστεία». Τούτο δηλαδή το γένος των δαιμόνων δε βγαίνει

από τούς δαιμονισμένους παρά μόνο με προσευχή και ΝΗΣΤΕΙΑ. Αντιλαμβάνεται κανείς το μέγεθος της δυνάμεως της νηστείας, όταν αυτή συνοδεύεται από καθαρή προσευχή.

Οι Πατέρες της 'Εκκλησίας μάς συμβουλεύουν να αγαπήσουμε τη νηστεία. Γιατί, όπως γράφει ο Αββάς ο Υπερέχιος, ή νηστεία είναι χαλινάρι και συγκρατεί τις κατώτερες ορμές. Όποιος την περιφρονεί μοιάζει με αχαλίνωτο άλογο.

Και ο Αββάς 'Ιωάννης Κολοβός συμβουλεύει τούς νεωτέρους ν' αγαπήσουν τη νηστεία. Γι' αυτό προσθέτει: «Ο καλός στρατηγός πού επιχειρεί να καταλάβει μια πόλη, γερά οχυρωμένη, κάνει αποχή στις τροφές και το νερό. Με αυτόν τον τρόπο ατονεί ή αντίσταση του εχθρού και τέλος παραδίδεται. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει με τις σαρκικές ορμές, που ανελέητα πολεμούν τον άνθρωπο στη νεότητά του. Ή ευλογημένη νηστεία καταβάλλει τα πάθη και τούς δαίμονες και τελικά τα αποκρίνει από τον αγωνιστή. Και το πανίσχυρο λεοντάρι, τούς έλεγε άλλη φορά, συχνά από τη λαιμαργία του πέφτει στην παγίδα και όλη του ή δύναμη και μεγαλοπρέπεια εξαφανίζονται. Εννοεί ο άγιος πατέρας όλους εκείνους που πέφτουν σε σαρκικά πάθη από την πολυφαγία.

Πριν πενήντα περίπου χρόνια ένας αγιασμένος πνευματικός εξομολογούσε τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή χωρίς διακοπή. Κάποια Παρασκευή πρωί, αφού τέλεσε τη Θεία Λειτουργία των Προηγιασμένων Δώρων μπήκε στο εξομολογητάρι και τέλειωσε στις εννέα το βράδυ χωρίς να βάλει κάτι στο στόμα του. Μόλις έφθασε στο σπίτι του λέγει στη γερόντισσα αδελφή του: "Δε σε βλέπω από την πείνα που έχω. Και ή αδελφή του, του λέγει: Μαγείρεψα ανάλαδα φασόλια. Του βάζει ένα πιάτο γεμάτο, του βάζει και ένα δεύτερο, ζήτησε και τρίτο καθώς και μπόλικο ψωμί με ελιές. Κατόπιν ξάπλωσε στον καναπέ. Τότε ή αδελφή του λέγει: «Γέροντα, λησμόνησα να σου πω. Ένα παιδί εδώ στη γειτονιά μας δαιμονίστηκε και σε περιμένουν να πας να το διαβάσεις. Οι άνθρωποι είναι πολύ ανήσυχoi και ήλθαν τρεις φορές για να σε βρουν». Τότε ο γέροντας παίρνει το πετραχήλι του και το ευχολόγιο και πήγε στο άρρωστο παιδί. Μόλις μπήκε μέσα του λέγει το παιδί. «Τί ήλθες εδώ να κάνεις; Ήλθες να με βγάλεις;» Μίλησε φυσικά ο δαίμονας με τη γλώσσα του παιδιού. «Πήγαινε να φας ακόμη καναδυό πιάτα φασολάδα και έλα να με βγάλεις». Ο γέροντας κατέβασε το κεφάλι και έφυγε. Έμεινε τρεις μέρες τελείως νηστικός και κατόπιν πήγε και απάλλαξε το παιδί από το δαιμόνιο.

Ή νηστεία δεν είναι μόνο αποχή από ορισμένες τροφές αρτύσιμες, αλλά είναι συγχρόνως και ολιγοφαγία. Δε νηστεύουμε όταν παραθέτουμε στην τράπεζα μας πλήθος νηστίσιμων εδεσμάτων και γεμίζουμε τη γαστέρα μας με αυτά. Νηστεύουμε πραγματικά, όταν αποφεύγουμε την πολυφαγία.

Οι πράξεις και ενέργειες μας στο χώρο της εκκλησίας είναι όλες μεστές περιεχομένου. Τίποτε χωρίς νόημα. Ή έλλειψη όμως πνευματικών ενδιαφερόντων μάς κρατά μακριά από την αλήθεια και το πραγματικό νόημα των διαδραματιζομένων. Ναι, πολλοί πιστοί νομίζουν ότι νηστεύουμε για τα πάθη του Κυρίου, για την Κοίμηση της Θεοτόκου, για το μαρτύριο των αγίων. Όχι. για τον εαυτό μας νηστεύουμε. Και ή νηστεία συνδυάζεται πάντα με το πένθος. Και οι πιστοί έχουν όλοι πένθος. Τί πενθούμε; Τον εαυτό μας. Τον αμαρτωλό μας εαυτό. Πενθούμε για τις αμαρτίες μας. Αν υπάρχει κάποιος αναμάρτητος από μάς, ας καταργήσει το θεσμό της νηστείας δεν τον ωφελεί.

Και είναι αληθές πώς πολλοί πιστεύουν, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, ότι ο Ιερός Θεσμός της νηστείας είναι κατασκεύασμα και εφεύρημα των καλογέρων γι αυτό σήμερα πού ζούμε στον 21ο αιώνα τον αιώνα της προόδου και του πολιτισμού πρέπει να καταργηθεί. Πόσο όμως λάθος κάνουν! Όχι. Η νηστεία είναι ή εντολή του Θεού και ή Αγία Γραφή τονίζει τούτο το σπουδαίο και μοναδικό θεσμό. Βάσει της Αγίας Γραφής ό ιερός τούτος θεσμός θεσπίστηκε όχι από απλούς ανθρώπους, αλλά από άγιους. Ναι άγιους και μόνο. από τούς πιστούς εκείνους πού έζησαν ασκητική ζωή και που είχαν τη δύναμη να πιάνουν στο χέρι τους το κεραμίδι, να το σφίγγουν στη φούχτα τους, ή φωτιά να φεύγει ψηλά, το νερό να πέφτει κάτω και στο χέρι να μένει στο χώμα. **Τέτοιοι άνθρωποι θέσπισαν τις νηστείες.** Άνθρωποι που θεράπευαν χωλούς, παραλύτους και θαυματουργούσαν. Οι νηστείες, πού οι άγιοι της 'Εκκλησίας μας θέσπισαν είναι έργα καθαρά του Αγίου Πνεύματος. Υπό του Πνεύματος του Αγίου εμπνεόμενοι οι άγιοι άνδρες της 'Εκκλησίας μας προέβαιναν στη θέσπιση αυτών των θεσμών. Αν λοιπόν υπάρξουν σήμερα άνθρωποι ανώτεροι ή και ισάξιοι εκείνων, τότε ας καταργήσουν τον ιερό θεσμό της νηστείας και να υπακούσουμε και εμείς.

Το παράδοξο είναι ότι για την κατάργηση της νηστείας συνευδοκούν και πολλοί χριστιανοί. Ποιο είναι το επιχείρημά τους; Σήμερα λένουν έχουν αλλάξει τα πράγματα, ζούμε σε άλλη εποχή και οι πολλοί έχουν καταργήσει τη νηστεία. Είναι επομένως θεσμός ξεπερασμένος και τηρείται από τούς ολίγους.

Απάντηση: μίλησε ό Κύριος ποτέ για πολλούς; Εκείνος δεν είπε "Πολλοί οι κλητοί, ολίγοι δε οι εκλεκτοί». Μακάρι ν' ανήκουμε στους δεύτερους. Μακάρι να αγωνιζόμαστε, ώστε να φτάσουμε τούς εκλεκτούς. Και για ένα δεύτερο λόγο δεν πρέπει να καταργηθεί ή νηστεία. Γιατί ή νηστεία είναι τόσο παλαιά, όσο και ό κόσμος. Αυτό διακήρυξε ό Μέγας της Καισαρείας 'Επίσκοπος Βασίλειος. Τί λέγει; να σέβεσαι την παλαιότητα της νηστείας. Είναι συνομιλητής με την ανθρωπότητα. Η νηστεία νομοθετήθηκε στον παράδεισο. Είναι ή πρώτη εντολή πού έλαβε ό Αδάμ. Παράδοξο; Η Γραφή το λέγει: "Από του ξύλου του γινώσκειν καλόν το πονηρό ν ου φάγεσθε". Αυτό το «ού φάγεσθε» είναι νομοθετημένο. **Αν ή Εύα είχε νηστεύει από τον καρπό του δένδρου, τώρα δε θα είχαμε ανάγκη αυτές τις νηστείες.** Διότι «ού χρείαν έχουσι οι ισχύοντες ιατρού, αλλ' οι κακώς έχοντες». Η αμαρτία μάς ταλαιπωρεί, γι' αυτό ας τη θεραπεύσουμε με τη μετάνοια. Και μετάνοια χωρίς νηστεία είναι αργή τονίζει ό Μέγας Βασίλειος. Πόσο λοιπόν μεγάλη είναι ή αξία της νηστείας!

Να μιλήσουμε με τα παραδείγματα; **Ας** θυμηθούμε το Μωυσή. Εάν δεν είχε οπλισθεί με τη νηστεία, δε θα τολμούσε να εισέλθει στο γνόφο του Σινά για να λάβει το νόμο πού γράφτηκε στις πλάκες με το δάκτυλο του Θεού. Να θυμηθούμε τον 'Ηλία; Αφού επί σαράντα ημέρες νήστεψε, ύστερα αξιώθηκε να δει στο σπήλαιο Χουρήβ τον Κύριο (Γ Βασιλ. 19, 8-13). Μετά τη νηστεία ό Μεγάλος Προφήτης έκλεισε για τρισήμισι χρόνια τούς ουρανούς και κακοπάθησε και αυτός μαζί με τον παράνομο λαό. Η νηστεία έσβησε τη δύναμη της φωτιάς και έφραξε τα στόματα των λεονταριών. Θυμηθείτε το Δανιήλ. Τρεις εβδομάδες δεν έφαγε ψωμί και δεν ήπια νερό. Έτσι δίδαξε και στα λεοντάρια να νηστεύουν. Διότι όταν τον έριξαν στο λάκκο των λεόντων τα λεοντάρια δεν κάρφωσαν τα δόντια τους πάνω στο σώμα του, αλλά νήστεψαν και εκείνα παρά το ότι ήταν πεινασμένα. Η νηστεία οδηγεί σε προκοπή στα σπίτια μας. Είναι αυτή ή μητέρα της υγείας, ό παιδαγωγός της

νιότης, το στολίδι των γερόντων. Ο άνδρας όταν βλέπει τη γυναίκα του να νηστεύει ποτέ δεν υποψιάζεται το κακό. Η γυναίκα δε λειώνει από ζηλοτυπία όταν ο άνδρας νηστεύει. Ποιος ζημίωσε το σπίτι του με τη νηστεία;

Είναι όμως γεγονός ότι ο χριστιανός πολλές φορές βρίσκεται σε δύσκολη θέση. Συμβαίνει κάποιες ονομαστικές εορτές να συμπίπτουν με νηστίσιμες περιόδους της 'Εκκλησίας μας ή κάποιες Τετάρτες και Παρασκευές. Τότε πώς θα συμπεριφερθεί; θα νηστέψει ή θα καταλύσει τη νηστεία χάριν της εορτής;

Η περιποίηση των ανθρώπων είναι μεγάλη αρετή και δεν πρέπει να αναστέλλεται σε νηστίσιμες περιόδους. Η τράπεζά μας όμως θα περιέχει πάντα νηστίσιμα φαγητά. Βέβαια, τα εδέσματα αυτά στη νηστεία δεν είναι απαραίτητο νάναι λιτά, αλλά κάπως πιο περιποιημένα και πιο νόστιμα. Εξ άλλου σήμερα υπάρχουν τόσα νηστίσιμα εδέσματα που ξεδεύει κανείς περισσότερα, παρά όταν υπάρχει κατάλυση νηστείας. Εξ άλλου οι άνθρωποι που έρχονται να μάς πουν χρόνια πολλά είναι νηστικοί; δεν έχουν φαγητό στο σπίτι τους; Αν έρχονται αποκλειστικά για να ικανοποιήσουν τη γαστέρα τους και όχι να δείξουν την αγάπη τους σε μάς, τότε ας μην έλθουν ποτέ. Δεν μάς χρειάζονται τέτοιοι φίλοι και τέτοιοι συγγενείς. Εκτός των ονομαστικών εορτών οι χριστιανοί αντιμετωπίζουν πρόβλημα όταν λαμβάνουν μέρος σε κάποιες συνεστιάσεις, φιλικές, επαγγελματικές, επιστημονικές και κυρίως συνεστιάσεις στην περίοδο των Απόκριων. Και είναι γεγονός ότι οι σύγχρονες δυτικές κοινωνίες τις συνεστιάσεις αυτές τις πραγματοποιούν μόλις ανοίξει το Τριώδιο και κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Τις περισσότερες φορές τις τοποθετούν την ημέρα της Παρασκευής, επειδή την επόμενη είναι Σάββατο και δεν εργάζονται. Έτσι μπορούν να γλεντήσουν όλη τη νύκτα. Τί θα κάνει ο χριστιανός σ' αυτήν την περίπτωση; και βέβαια μπορεί να λάβει μέρος, αλλά θα ζητήσει νηστήσιμο φαγητό. Αν δεν υπάρχει θα προτιμήσει μία σαλάτα. Θα φάει ό,τι νηστήσιμο βρει. "Αν δε χορτάσει, τότε επιστρέφοντας στο σπίτι του θα βρει κάτι να κορέσει την πείνα του. Αν όμως δεν μπορεί να τηρήσει τη νηστεία, τότε ας μη λάβει μέρος στη συνεστίαση. Πάντως, η τήρηση της νηστείας σε τέτοιες εκδηλώσεις μπορεί να σχολιάσθηκε από μερικούς, αλλά πολλοί ήταν και εκείνοι που διδάχτηκαν. Η τήρηση της νηστείας σ' αυτές τις περιπτώσεις είναι συγχρόνως και μία ομολογία πίστεως.

Πέρα από όλα τούτα, η τήρηση της νηστείας συνίστατε από την Ιατρική επιστήμη. Θεωρείται για τη γνήσια ιατρική αναγκαία και απαραίτητη. Η αποχή, λένουν οι ιατροί, από ορισμένες ζωικές τροφές είναι αναγκαία για τον άνθρωπο, γιατί συντελεί στην ξεκούραση του πεπτικού συστήματος και στην απαλλαγή των οργανισμών από τις καταστρεπτικές τοξίνες. Και είναι αποδεδειγμένο, σύμφωνα με τη γνώμη των ιατρών, ότι πολλές ασθένειες πού βασανίζουν τον άνθρωπο και τον οδηγούν πρόωρα στον τάφο οφείλονται στην πολυφαγία και την καλοφαγία. Ένας διάσημος ιατρός έλεγε: «Πολλοί άνθρωποι σκάβουν τον τάφο τους με τα πηρούνια και με τα κουτάλια τους». Είναι αλήθεια ότι η ιατρική επιστήμη προκειμένου να θεραπεύσει κάποιες ασθένειες επιβάλλει δίαιτα αυστηρή πολλές φορές. Βέβαια, δεν αντιλέγει κανείς ότι κάποιοι φθάνουν σε υπερβολές.

Κάποτε συναντήθηκαν, γράφει ένα παλαιό βιβλίο, δύο άνθρωποι, ένας παχύσαρκος και ένας λεπτόσαρκος: «Καλώς ήλθες πνεύμα δίχως σώμα», είπε ο παχύς. Και ο πολύ αδύνατος του απήντησε: «Καλώς σε βρήκα, σώμα δίχως

πνεύμα». Διαπιστώνει κανείς από το ανέκδοτο αυτό πώς ή υπερβολή πάντα βλάπτει. Νηστεύουμε όχι για να εξοντώσουμε το σώμα, αλλά για να το υποτάξουμε στο βασιλιά του, πού είναι ή ψυχή. Γι' αυτό οι Πατέρες της αγίας μας Εκκλησίας διδάσκουν πώς με τη νηστεία μας πρέπει να γινόμαστε παθοκτόνοι και όχι σωματοκτόνοι. Γι' αυτό οι νηστείες είναι έτσι κανονισμένες, ώστε να μπορούν να τις τηρούν όλοι.

Κάποιος Ρώσος θεολόγος και φιλόσοφος κάποτε αρνήθηκε να καταλύσει τη νηστεία. Όταν οι συνδαιτυμόνες τον ρώτησαν γιατί το κάνει αυτό, απάντησε: «Σήμερα είναι Παρασκευή και όλη ή Εκκλησία μου νηστεύει. Αν εγώ δε νηστέψω, σημαίνει πώς ξεχωρίζω τον εαυτό μου, αυτοαφορίζομαι». Είναι, πράγματι, φοβερό και να συλλογιστεί κανείς ακόμη, πού φθάνει ή δίχως λόγο κατάργηση της νηστείας. Αποκόπτει τον χριστιανό από το σώμα της 'Εκκλησίας. Και αυτό είναι μεγάλο δυστύχημα.

Αλλά ή νηστεία, σύμφωνα με τη διδασκαλία των Αγίων Πατέρων της 'Εκκλησίας μας δεν είναι μονοδιάστατη αλλά δυσδιάστατη. δεν είναι μόνο οι τροφές πού πρέπει να περιφρονεί κανείς και από τις όποιες εγκρατεύεται, αλλά και από τόσα άλλα. Ή εγκράτεια εκ των τροφών είναι απαραίτητη, γιατί βοηθά τον πιστό να αποφύγει την πτώση. Ή νηστεία των τροφών δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά μέσον για να φτάσει ό άνθρωπος στον επιδιωκόμενο σκοπό. Ή νηστεία των τροφών θα ωφελήσει στη νηστεία εκ των παθών. Ό Μέγας Βασίλειος διδάσκει ότι ό άνθρωπος δεν ωφελείται αν νηστεύει από τις τροφές και δαπανά το χρόνο του στα δικαστήρια κατατρώγων τη σάρκα του αδελφού του. δεν ωφελεί ή νηστεία όταν ό άνθρωπος ζει μέσα στα αμαρτωλά πάθη. Γι' αυτό απαιτείται νηστεία τροφών και νηστεία παθών. Έτσι ό άνθρωπος θα πετύχει την ένωση του με το Θεό.

Πόσο όμορφα ό υμνογράφος της 'Εκκλησίας μάς καθοδηγεί με τον ύμνο του πού ψάλλεται πάντα την Καθαρά Δευτέρα. «Νηστεύσωμεν νηστεϊαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ· ἀληθὴς νηστεία ἢ τῶν κακῶν ἀλλοτρίωσης, εγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποχή, ἐπιθυμιῶν χωρισμός, καταλαλιάς, ψεύδους καὶ ἐπιορκίας· ἢ τούτων ἔνδεια, νηστεία ἐστίν, ἀληθὴς καὶ εὐπρόσδεκτος».

Στη νηστεία αυτή των παθών βοηθά τα μέγιστα ή νηστεία των τροφών. Ό Άγιος Γρηγόριος Νύσσης τονίζει ότι τα πάθη ξεκινούν από τη γεύση και τις απολαύσεις της. "Τις γάρ ουκ οίδεν ότι ρίζα σχεδόν των τροφών περί του βίου πλημμελημάτων, ή περί τον λαιμόν ασχολία;" και ό άγιος Ισαάκ ό Σύρος αναλύει τον τρόπο με τον όποιο ή πολυφαγία οδηγεί στα πάθη. Τονίζει πώς από τη γαστριμαργία και την πολυφαγία "προέρχεται ζάλη εις την κεφαλήν και βάρος του σώματος πολύ, μετά ατονία των ώμων, όθεν ό άνθρωπος αναγκάζεται να παραλείπει το έργον του Θεού, επειδή επέρχεται αυτώ οκνηρία. Εκ τούτου προέρχεται ή αμέλεια, ή σκότησις της διανοίας, ό νους χαύνος και παχύς και αδιάκριτος».

Νηστεία εκ των τροφών και νηστεία εκ των παθών τονίζουν οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας. Με αυτόν τον αγώνα θα επιτευχθεί ή νίκη και ό τελικός σκοπός του κάθε ανθρώπου, πού είναι ή ένωση με το Θεό, ή ποθητή Θέωση.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

Ο Αββάς Θεόδωρος κάποτε ζήτησε από τον Όσιο Παμβώ να του πει ένα ωφέλιμο λόγο, που να τον θυμάται σε όλη του τη ζωή.

- Απόκτησε έλεος για όλους τους συνανθρώπους σου, Αββά Θεόδωρε, για να έχεις παρησία στο Θεό.

Τα παραπάνω λόγια του Οσίου καταδεικνύουν τη σπουδαιότητα της αρετής της ελεημοσύνης. «Μακάριοι οι ελεήμονες ότι αυτοί ελεηθήσονται» ψελλίζει ό ψαλμωδός τονίζοντας την ανταμοιβή πού ό Θεός παρέχει στους ελεήμονες.

Ή εποχή στην οποία ζούμε χαρακτηρίζεται ως εποχή των μεγάλων αντιθέσεων. Ό πλούτος και ή οικονομική ευρωστία των ισχυρών αντιτίθεται στη φτώχεια και στην εξαθλίωση των αδυνάτων. Χρέος όλων των χριστιανών

αποτελεί ή βοήθεια προς τούς αναξιοπαθώντας αδελφούς μας. 'Εκείνος πού ελεεί τον αδερφό του πού έχει ανάγκη, στην ουσία ελεεί τον ίδιο του τον εαυτό. Πώς μπορεί κανείς να ζητήσει το έλεος του Θεού τη στιγμή κατά την οποία αρνείται να ελεήσει το συνάνθρωπό του; Όποιος αγαπά πραγματικά το Θεό δεν μπορεί παρά να αγαπά και τον πλησίον του.

Ή ελεημοσύνη αποτελεί κατάθεση ψυχής. 'Ελεεί κανείς το συνάνθρωπο του όποτε και όπως μπορεί. Ελεήμων δεν είναι μόνο εκείνος που προσφέρει χρήματα. Ελεήμων είναι εκείνος που συντροφεύει και παρηγορεί τον άρρωστο και μοναχικό γέροντα, προσφέροντάς του θαλπωρή και αγάπη. 'Ελεήμων είναι εκείνος που με το λόγο και το παράδειγμά του μεταδίδει το λόγο του Θεού στις ψυχές εκείνες που δε είχαν τις κατάλληλες ευκαιρίες και συνθήκες, για να τον γνωρίσουν. 'Ελεήμων είναι εκείνος που σκορπά απλόχερα ειλικρινή αγάπη προς τον πλησίον του παρέχοντάς του βοήθεια σε οποίο πρόβλημα τον απασχολεί.

Μία ευλαβής παιδική ψυχή ανέφερε χαρακτηριστικά : «Δε θέλω να ξέρω πόσο στοιχίζουν τα μοντέρνα παπούτσια της συμμαθήτριάς μου. Θέλω να ξέρω πόσο στοιχίζουν τα παπούτσια που θα κάνουν όλα τα παιδιά να μη περπατούν με πόδια γυμνά. Δε θέλω να ξέρω πόσο στοιχίζουν τα γούνινα παλτά και οι τουαλέτες των κυριών. Θέλω να ξέρω πόσο κοστίζει να ντυθούν όλα της γης τα ορφανά. Δε θέλω να ξέρω πόσο στοιχίζουν τα πλούσια φαγητά και τα γλυκίσματα των πλουσίων. Θέλω να ξέρω πόσο κοστίζει λίγο ψωμί για όλους τούς πεινασμένους. Δε θέλω να ξέρω πόσο στοιχίζουν τα βαρύτιμα κοσμήματα των 'Μεγάλων'. Θέλω να ξέρω πόσο στοιχίζει ένα μικρό παιχνίδι για τα παιδιά που δε χάρηκαν ποτέ».

Ο ιερός Χρυσόστομος αναφέρει χαρακτηριστικά, τονίζοντας την αναγκαιότητα της ελεημοσύνης. «Δεν είναι μόνο υποχρέωσή σου, αλλά και συμφέρον σου να δίδεις στους φτωχούς. Ποια απόκριση θα δώσεις στον Κριτή σου, όταν ντύνεις τούς τοίχους με πολύτιμα μάρμαρα και αφήνεις γυμνό το συνάνθρωπο σου; Ποια απόκριση θα δώσεις στον Κριτή σου όταν θάπτεις στα θησαυροφυλάκια το χρυσάφι και αφήνεις να θάβεται καθημερινά από τη φτώχεια και την ανέχεια ό συνάνθρωπος σου;

Ο άγιος πρεσβύτερος της Κων/πολης Μαρκιανός στολιζόταν με πολλές αρετές, ιδιαίτερα με την ακτημοσύνη και την ελεημοσύνη. Παράδοξος συνδυασμός ! Ενώ ήταν ακτήμων, ελεούσε !...

Καθώς στεκόταν πολύ ψηλότερα από κάθε γήινο αγαθό, ό άγιος Μαρκιανός δεν απέκτησε ποτέ πράγμα δικό του, που να έχει κάποια αξία, ούτε δεύτερο ένδυμα! Όταν οι γνωστοί του, του χάριζαν κάτι, το έδινε παρευθύς στον πρώτο φτωχό που θα συναντούσε στο δρόμο του.

Την ημέρα των εγκαινίων του ναού της άγιας Αναστασίας, έφυγε ξημερώματα από τη φτωχή καμαρούλα του, για να ετοιμάσει το άγιο βήμα. Θα ερχόταν ό Πατριάρχης με πολλούς αρχιερείς! Θα ερχόταν και ό αυτοκράτωρ με όλους τούς άρχοντες!

Όταν έφθασε στο μεγαλοπρεπέστατο ναό, που ό ίδιος με την απaráμιλλη δραστηριότητα του είχε ανακαινίσει, τον πλησίασε ένας δυστυχισμένος άνθρωπος, γυμνός, μελανιασμένος από το κρύο. Έδειχνε να υποφέρει πολύ.

Απλωσε διστακτικά το χέρι να του γυρέψει ελεημοσύνη. Ο άγιος Μαρκιανός Έψαξε στις τσέπες του. Αλλά, συνηθισμένο πράγμα σ' αυτόν, δε βρήκε καθόλου χρήματα. Έπρεπε όμως να δώσει κάτι σ' εκείνον τον δυστυχή. Του ράγισε την καρδιά ή γύμνια του, το τρεμούλιασμά του.

Ο φιλόανθρωπος ιερέας πήρε την απόφασή του. Θα του έδινε τα δικά του ρούχα! Δεύτερα δεν είχε, αλλά αυτό δεν πείραζε. Τώρα θα φορούσε τα ιερατικά του, αφού θα Έπαιρνε μέρος στη Θεία Λειτουργία. Πήγε λοιπόν στο σκευοφυλάκιο, φόρεσε τα άμφιά του και όλα του τα ρούχα τα έδωσε στο φτωχό. Εκείνος έμεινε με το στόμα ανοικτό μπροστά σε τόσο καλοσύνη!

Έρθαν στο μεταξύ και οι άλλοι κληρικοί με τον Πατριάρχη και άρχισε ή Θεία Λειτουργία. Μα κάτι παράδοξο συνέβαινε εκείνη τη μέρα. Τα βλέμματα του εκκλησιάσματος από τον αυτοκράτορα μέχρι τον τελευταίο πιστό, είχαν καρφωθεί πάνω στον Μαρκιανό. Το ίδιο και των κληρικών μέσα στο Ιερό. Δυστυχώς από αυτούς είχαν αρχίσει να σιγοψιθυρίζουν τις επικρίσεις τους.

- Πού βρήκε άραγε τη χρυσούφαντη στολή; Αυτός δεν έχει ποτέ του χρήματα. Έτσι τουλάχιστον έδειχνε...

- Κοίταξε και με διαμάντια κεντημένη! Έ, αυτό πια καταντά σκάνδαλο.

Όταν στο τέλος της Θείας Λειτουργίας βγήκε με το Άγιο Ποτήριο να κοινωνήσει τον κόσμο, ένας ψίθυρος θαυμασμού ακούστηκε απ' όλα τα χείλη. Ο ναός άστραψε από το φεγγοβόλημα των αμφίων του.

Ένας ανώτερος κληρικός πλησίασε τότε τον Πατριάρχη με φανερή αγανάκτηση και του είπε:

- Δεν πρέπει ή αγιοσύνη σου, δέσποτα, να παραλείψει να συστήσει κάποια μετριότητα σ' αυτόν τον άσημο κληρικό. Τέτοια στολή ταιριάζει μόνο στο Βασιλιά.

Ο αγαθός πατριάρχης άρχισε να στενοχωριέται με τις διαμαρτυρίες του ιερατείου του. Είχε φυσικά κι ό ίδιος απορήσει με την πρωτοφανή πολυτέλεια των αμφίων πού φόρεσε - έτσι τουλάχιστον νόμιζε - για την πανήγυρη ό άγιος Μαρκιανός. Τον γνώριζε όμως πολύ καλά και γι' αυτό δεν μπορούσε να τον χαρακτηρίσει ματαιόδοξο. Ωστόσο αποφάσισε να του πει κάτι. Μετά την απόλυση τον κάλεσε στο σκευοφυλάκιο.

- Που βρήκες τη στολή αυτή, Μαρκιανέ; Θα έλεγε κανείς πώς πήρες την απόφαση να συναγωνιστείς σε πολυτέλεια τον αυτοκράτορα! Ο ιερέας πρέπει να είναι μέτριος στην εμφάνισή του, για να μη σκανδαλίζει το λαό και μάλιστα τις φτωχότερες τάξεις.

Εκείνος έριξε πρώτα ένα φευγαλέο βλέμμα στα φτωχικά λινά του άμφια, τα μοναδικά που είχε για να ιερουργεί. Έπειτα κοίταξε με απορία τον Πατριάρχη.

- για ποια στολή ομιλεί ή αγιοσύνη σου, δέσποτα; Αν πρόκειται γι' αυτή που φοράω, είναι ή ίδια που πήρα από τα χέρια σου, όταν πριν από είκοσι πέντε χρόνια με χειροτόνησες πρεσβύτερο!

Ο πατριάρχης συνοφρυώθηκε. Έ, ήταν πάρα πολύ να προσπαθεί να τον ξεγελάσει μπροστά στα μάτια του.

- Κι αυτή εδώ; του φώναξε, παίρνοντας στα χέρια του το φελόνι.

Τότε όμως παρατήρησε πώς κάτω από τα άμφιά του ήταν γυμνός, κι εκείνη ή πολύτιμη στολή, που είχε προκαλέσει τόσο θαυμασμό και θόρυβο, δεν ήταν άλλη από τη συνηθισμένη, με την οποία τόσα χρόνια τώρα τον έβλεπε να λειτουργεί.

- Ποιος σε γύμνωσε, Μαρκιανέ; ρώτησε έκπληκτος ο Πατριάρχης.

Ο άγιος πήρε τότε στα χέρια του το Ευαγγέλιο, που μόλις προ ολίγου **είχε** τοποθετήσει στη θήκη του και το έδειξε στον αρχιερέα.

- Αυτό με γύμνωσε, άγιε δέσποτα! Κατασυγκινημένος ο Πατριάρχης τον έσφιξε στην αγκαλιά του και φιλώντας τον πατρικά του είπε:

- "Ω, αν όλοι οι ιερείς σου έμοιαζαν, δε θα είχαμε ανάγκη από ιεροκήρυκες, θα κήρυττε το φωτεινό τους παράδειγμα!

Ο άγιος Νεκτάριος ήταν πάντα πτωχός. Η φτώχεια του όμως δεν τον εμπόδιζε να πλουτίζει πολλούς. στην πενία, στην ασθένεια, συνέτρεχε τούς πάντας. Μια μικρή διήγηση θα μάς πείσει πόσο φιλόανθρωπα αισθήματα είχε ο γέροντας.

Τις ιερουργίες του Αγίου παρακολουθούσε πολύς κόσμος. Ωστόσο δεν Έλειπαν και πολλοί και διάφοροι που αναζητούσαν ελεημοσύνη. Όσο πλήθαινε ο κόσμος που παρακολουθούσε τις ιερουργίες, τόσο πλήθαιναν και οι άποροι με τις χίλιες δύο στερήσεις και ανάγκες. Ευτυχώς πού με μικροποσά και πρόχειρα κέρματα ξεμπέρδευε τούς ύποπτους, τούς «κατ' επάγγελμα» ζητιάνους. Ο άγιος Έλεγε χαρακτηριστικά στα πνευματικά του παιδιά «ημείς δεν Έχομεν, ο Θεός όμως δεν στερείται ουδενός. Αποφασίζει και λαμβάνομεν. Μην αποθαρρύνεσθε ποτέ».

Και να, αυτές τις ημέρες φάνηκε Ένας επί πλέον δυστυχισμένος. Ήταν ψηλός κι αυτός, χλωμός, κίτρινος σαν το λεμόνι, με γκρίζα μαλλιά στους κροτάφους. Κρατούσε στα δάχτυλα κάτι συνταγές από γιατρό και σχεδόν Έτρεμε.

- Σεβασμιώτατε, ψιθύρισαν τα χείλη του, μόλις βγήκα από απέναντι.

- από τον Ευαγγελισμό;

- Μάλιστα.

- Τί επιθυμείς;

- Τυχχάνω οικοδόμος και με συμβούλεψαν οι γιατροί να μη δουλέψω καμιά δεκαπενταριά μέρες. Μούδωσαν και τούτο το χαρτί πού γράφει ένα σωρό φάρμακα, μα πού να τα βρω τα λεφτά ... δεν Έχω δεκάρα. αν δεν με βοηθήσετε, θα λιώσω στα πόδια μου.

Ο άγιος έστειλε παρευθύς τον κλητήρα, κάλεσε τον Κωστή, αλλά εκείνος σήμερα δεν κρατούσε ούτε μία πεντάρα για σπίρτα. Ό,τι οικονόμησαν δέκα οκτώ μέρες, τα μέτρησε προχθές στο Λεώνη. Το βιβλίο του Αντίοχου ήταν πια στον βιβλιοδέτη κι όλο τραβούσαν αντίτυπα.

Κοίταξε για κάμποσο ό ένας τον άλλον και σώπαιναν.

- Χμ, έχω κάποιο δέμα με εσώρουχα, παραμίλησε. Είναι δώρον από την Αίγυπτον. Και παρακάλεσε τον Κωστή να ειδοποιήσει την κυρά Στάσα, τη γριά πλύντρια και σιδερώτρα.

- Κυρία Αναστασία, της είπε μόλις την είδε, φέρε σε παρακαλώ το πακέτο με τις αλλαξιές που ήρθε από την Αίγυπτον.

- Τί το θέλετε, σεβασμιώτατε;

- Είναι ανάγκη να το παραχωρήσουμε εις τον αδελφόν μας εδώ.

- Μα ... θαρρώ δεν έχετε άλλα εσώρουχα, για ν' αλλάξετε...

- δεν πειράζει.

Ή γριά έφυγε σκυφτή, μурμουρίζοντας. σε λίγο έφερε το δέμα.

- Άκουσε, αδελφέ, είπε παραδίδοντάς το στο χλωμό επισκέπτη. Αυτό το δέμα περιέχει εσώρουχα και είναι καινούργια. Να τα πας κάτω, στο Μοναστηράκι στην αγορά. Με τα χρήματα που θα σου δώσουν θα τα καταφέρεις να προμηθευτείς και να συντηρηθείς επί δυο εβδομάδες. Εις την ευχήν του Θεού.

Ο χλωμός άνθρωπος συγκινήθηκε, με δυσκολία έκανε ένα δυο βήματα. Έσκυψε ώσαμε χάμου και φίλησε το κράσπεδο του ράσου του. Πήρε το δέμα και προχωρώντας τόξευε ευχές ευγνωμοσύνης.

Έλεεί κανείς γιατί αγαπά και όχι γιατί επιθυμεί τον έπαινο και την αυτοπροβολή. Η ελεημοσύνη είναι πράξη αγάπης και όχι εντυπωσιασμού. Η αγάπη προς το συνάνθρωπο ουσιαστικά είναι αγάπη προς το Θεό, καθώς ό γνήσιος χριστιανός διακρίνει στο πρόσωπο που βοηθά τον ίδιο το Θεό. για το λόγο αυτό ό ελεήμων στέκεται στο παρασκήνιο, αθέατος, χωρίς ποτέ να καυχιέται και να περηφανεύεται για την πράξη του. Είναι χαρακτηριστικός ό λόγος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού «όταν ούν ποιής ελεημοσύνην μη σαλπίσης εμπρόσθέν σου, ώσπερ οι υποκριταί ποιούσιν εν ταις συναγωγαίς και έν ταις ρύμαις όπως δοξασθώσι υπό των ανθρώπων (Ματθ. 6, 2). **Όταν λοιπόν κάνεις ελεημοσύνη μη το διαφημίσεις με σάλπιγγα, που σημαίνει εμπρός από σε, όπως κάνουν οι υποκριτές στις συναγωγές και στους δρόμους, για να δοξασθούν από τούς ανθρώπους (νεοελληνική απόδοση Τρεμπέλα).**

Πλείστα είναι τα παραδείγματα Αγίων που προσέφεραν απλόχερα την αγάπη τους χωρίς να γίνουν αντιληπτοί από τούς ευεργετημένους. Ο Άγιος Νικόλαος διέθεσε την περιουσία του σε ανθρώπους που πραγματικά είχαν ανάγκη περιθάλπτοντας φτωχούς, ορφανά, χήρες, ανθρώπους που έχρηζαν βοήθειας. Η ελεημοσύνη από τον Άγιο ήταν καθημερινή και τις περισσότερες φορές αθέατη. Επί της εποχής του πλούσιος, που είχε τρεις κόρες, φτώχευσε και για

να μπορέσει ν' ανταποκριθεί στα προς το «ζην» αποφάσισε να βάλει τις κόρες του σε πορνείο.

Ο Άγιος Νικόλαος, όταν πληροφορήθηκε τις προθέσεις του πατέρα, ενεργεί άμεσα για να προλάβει την καταστροφή της οικογενείας. Την ίδια ημέρα και κατά τη διάρκεια της νύχτας τοποθέτησε μέσα σ' ένα μαντήλι τριακόσια φλουριά και αφού το έδεσε το έριξε κρυφά στην αυλή του πτωχεύσαντος πλουσίου. Την επόμενη μέρα ο πατέρας ξυπνώντας μένει έκθαμβος μπροστά στον απρόσμενο θησαυρό. Μη γνωρίζοντας τον ευεργέτη του δοξολογούσε κι ευχαριστούσε το Θεό για την οικονομία του και αμέσως διαχειριζόμενος με σύνεση πλέον τα χρήματα παντρεύει τη μεγάλη του κόρη με την ελπίδα ότι ο Θεός που οικονόμησε την προίκα της πρώτης, θα φροντίσει και για τις υπόλοιπες. Όταν ο Άγιος πληροφορήθηκε τη σωστή διαχείριση των χρημάτων εκ μέρους του πατέρα προέβη στην ίδια ενέργεια κάτω από τις ίδιες ακριβώς συνθήκες φροντίζοντας και για τη δεύτερη κόρη. Ο πατέρας δεν μπορούσε να πιστεύσει το τί συνέβαινε και παρακαλούσε το Θεό να γνωρίσει τον ευεργέτη του. Με τον ίδιο τρόπο νύμφευσε και τη δεύτερη κόρη και με αγωνία περίμενε τον άνθρωπο πού θα ερχόταν να προικίσει την τρίτη κόρη όμοια με τις προηγούμενες. Πράγματι ο Άγιος θέλησε να τελειώσει το καλό πού άρχισε και για τρίτη φορά προσφέρει το ίδιο χρηματικό ποσό. Ο πατέρας όμως αγρυπνούσε και ακούγοντας το θόρυβο όσο πιο γρήγορα μπορούσε έτρεξε και πρόλαβε τον Άγιο πέφτοντας με δάκρυα στα πόδια του κι ευχαριστώντας τον για το καλό πού του έκανε. Όταν ο Άγιος αντιλήφθηκε ότι ή αρετή του είχε φανερωθεί, ζήτησε ως αντάλλαγμα από τον πατέρα την αποσιώπηση του ονόματος του και τη μη αποκάλυψή του. Την επόμενη μέρα ο πλούσιος νύμφευσε και την τρίτη του κόρη και πέρασε το υπόλοιπο της ζωής του δοξάζοντας καθημερινά το Θεό για το καλό πού του έκανε.

Βαδίζοντας ο Άγιος Νήφων με κάποιο πνευματικοπαίδι του στην πλατεία της πόλεως, βλέπουν στα δεξιά τους έναν άνθρωπο κάτι να ψιθυρίζει. Τον ακολουθούσαν πολλοί φτωχοί ζητώντας του βοήθεια. Κι εκείνος κάνοντας τάχα ότι τούς διώχνει, τούς έβαζε στο χέρι την ελεημοσύνη του. Έτσι κρυβόταν από τούς ανθρώπους. Μόλις το γεγονός έγινε αντιληπτό από το πνευματικοπαίδι, ρώτησε τον όσιο για την αρετή του ανθρώπου αυτού. Κι εκείνος του λέει:

- Στα μάτια του Θεού είναι μέγας. Τον ξέρω, γιατί αρκετές φορές βρεθήκαμε μαζί.

Ύστερα από μερικές ημέρες τον ρώτησε σχετικά με αυτή την αρετή κι εκείνος με τη σειρά του, του διηγήθηκε ένα παράδοξο θαύμα.

-Ήμουν τότε, του είπε, μικρό παιδί, δώδεκα χρονών περίπου και είχα πάει στην εκκλησία του Αποστόλου Θωμά να προσευχηθώ. Βρήκα εκεί ένα γέροντα να διδάσκει το λαό. Μεταξύ άλλων, μίλησε και για την ελεημοσύνη. Είπε ότι αυτός που δίνει κάτι στους φτωχούς είναι σαν να το καταθέτει στα χέρια του Κυρίου. Όταν το άκουσα αυτό παραξενεύθηκα και κατέκρινα τον άνθρωπο του Θεού ότι ήταν ψεύτης. Γιατί έλεγα μέσα μου: αφού ο Κύριος είναι στους ουρανούς, στα δεξιά του Πατέρα του, πώς θα βρεθεί στη γη, για να πάρει αυτά πού δίνουμε στους φτωχούς;

Καθώς όμως βάδιζα και συλλογιζόμουν όσα άκουσα βλέπω κατά σύμπτωση ένα κουρελιάρη φτωχό, πού πάνω από το κεφάλι του - τί θαύμα! - στεκόταν ή μορφή του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

Εκεί πού προχωρούσε ό φτωχός τον συνάντησε κάποιος ελεήμων και του έδωσε ένα **κομμάτι** ψωμί. Μόλις λοιπόν άπλωσε το χέρι του ό φιλόπτωχος εκείνος προς το ζητιάνο, άπλωσε και ό Κύριος το χέρι του από την εικόνα, πήρε το ψωμί και τον ευχαρίστησε. Έπειτα το έδωσε στο φτωχό. Ούτε αυτός όμως ούτε και ό ελεήμων κατάλαβαν τίποτε. Θαύμασα και πίστεψα. από τότε ήξερα ότι όποιος δίνει στους αδελφούς ό,τι έχουν ανάγκη, το βάζει πραγματικά στα χέρια του Χριστού. Αυτήν την εικόνα του Χριστού τη βλέπω να στέκεται πάνω απ' όλους τούς φτωχούς και γι' αυτό με δέος ασκώ, όσο μπορώ, την αρετή της ελεημοσύνης πού τόσο ευχαριστεί τον Κύριο.

Στην υποκρισία και το φαρισαϊσμό της σημερινής εποχής, πού δυστυχώς έχει διαποτίσει και ανθρώπους που υποτίθενται ότι βρίσκονται μέσα στο χώρο της 'Εκκλησίας, δεν είναι λίγοι εκείνοι, που με γενναιοδωρία προσφέρουν απλόχερα την αγάπη τους. Η πραγματική ελεημοσύνη δε συνοδεύεται από κάμερες, ούτε πραγματοποιείται σε πολυτελή κέντρα, πού μετατρέπονται σε χώρους επίδειξης και τόπους ικανοποίησης της ανθρώπινης ματαιοδοξίας. Η ελεημοσύνη δε συνάδει με τη δημοσιότητα, ούτε πραγματοποιείται βάσει εγωιστικών κινήτρων. δεν είναι λοιπόν λίγοι, λαϊκοί και ιερείς, που γνωρίζουν καθημερινά πρακτικά προβλήματα ανθρώπων και οικογενειών και στέκονται δίπλα τους, παρέχοντας αμέριστη την αγάπη τους με κάθε τρόπο, αφανείς στα μάτια των ανθρώπων, ορατοί όμως στα μάτια του Θεού. Χαρακτηριστικός και στο σημείο αυτό είναι ό λόγος του Κυρίου «σού δε ποιούντος ελεημοσύνην μη γνώτω ή αριστερά σου τί ποιεί ή δεξιά σου, όπως ή σού ή ελεημοσύνη έν τω κρύπτω και ό πατήρ σου βλέπων έν τω κρύπτω αποδώσει σοι έν τω φανερώ (Ματθ. 6, 4).

Ο διάσημος Γάλλος συγγραφέας και φιλόσοφος Φοντενέλ (1657—1757) είχε εξαιρετική προσήλωση στο ευαγγελικό ρητό: «Μη γνώτω ή αριστερά σου τί ποιεί ή δεξιά σου».

Μια μέρα τον βρήκε κάποιος γνωστός του και τού είπε:

- Θυμάστε, που μού είχατε υποσχεθεί να ενδιαφερθείτε για κάποιο ζήτημά μου;

Καλά λέτε, απάντησε ό Φοντενέλ, το είχα ξεχάσει.

- Μα δεν το ξεχάσατε. Κάνατε ό,τι σάς ζήτησα και ήρθα για να σάς ευχαριστήσω.

- Πραγματικά, ομολόγησε ό Φοντενέλ, δεν είχα ξεχάσει να σάς βοηθήσω. Είχα ξεχάσει ότι σάς βοήθησα.

Η ελεημοσύνη συμφωνά με τον π. Επιφάνιο Θεοδωρόπουλο είναι χρήματα που αποταμιεύονται στην Τράπεζα του Ουρανού. Ο Θεός σκέπει κι ευλογεί τον ελεήμονα προσφέροντάς του εκατονταπλάσια από τα προσφερόμενά του. Πέρα όμως από την ευλογία του Θεού καθημερινά στη ζωή του ό ελεήμων με τις πράξεις του ανοίγει διάπλατα για τον ίδιο τις πύλες του Παραδείσου.

Κάποτε ήρθε στο κελί του Αγίου Νήφωνα ένας χριστιανός να τον συμβουλευθεί. Μετά τον συνήθη χαιρετισμό, ρώτησε τον όσιο:

- σε παρακαλώ, πάτερ, τί ωφέλεια έχουν αυτοί που μοιράζουν την περιουσία τους στους φτωχούς;

- δεν άκουσες τί λέει το ευαγγέλιο; του απάντησε εκείνος.

Πολλά άκουσα και διάβασα. αλλά θα ήθελα ν' ακούσω κάτι και από το στόμα σου. Τότε ό Νήφων του είπε:

- Ό Θεός του Ουρανού και της Γής να σε διδάξει κατά την πίστη σου. Γιατί εγώ είμαι αδύνατος και ανάξιος. Αφού όμως ήρθες, για ν' ακούσεις κάτι, πρόσεξε και ό Θεός, καθώς είπα, θα σε φωτίσει.

Σώπασε λίγο κι έπειτα άρχισε:

- Στις ημέρες του επισκόπου των Ίεροσολύμων Κυριάκου ζούσε ένας πολύ ελεήμων άνθρωπος, ονόματι Σώζων. Περνώντας κάποια μέρα απ' την πλατεία της πόλεως, βλέπει ένα φτωχό πού ήταν γυμνός και τουρτούριζε από το κρύο. Τον πόνεσε ή ψυχή του. Έβγαλε λοιπόν το ιμάτιο του και το έδωσε στο φτωχό. σε λίγο επέστρεψε σπίτι του. Ήταν σούρουπο και ξάπλωσε να κοιμηθεί. Βλέπει τότε στο όνειρο του ότι βρέθηκε σ' ένα θαυμαστό κήπο που φωτιζόταν με καθαρό άυλο φως. Πλήθος λουλούδια - ρόδα και κρίνα - και ψηλόκορμα δένδρα τον στόλιζαν, που ξέχυναν απ' την κορφή ως τις ρίζες μια υπέροχη ευωδία, ενώ τα δένδρα ήταν κατάφορτα με ωραιότατους καρπούς, ώστε τα κλαδιά τους έγερναν ως τη γη. Το καθένα είχε ξεχωριστή ομορφιά. Ανάμεσά τους υπήρχαν πολυάριθμα πουλιά απ' όλα τα είδη και τα χρώματα και κελαηδούσαν μελωδικά. Το κελάηδημά τους ήταν τόσο θεϊκό, ώστε νόμιζες ότι ερχόταν απ' τον ουρανό. "Όλα τα δένδρα, τα φυτά και τα λουλούδια κυμάτιζαν με πολλή χάρη.

Βλέποντας και ακούγοντάς τα δοκίμαζε ό άνθρωπος εκείνος απερίγραπτη γλυκύτητα και ανέκφραστη ηδονή.

Καθώς παρατηρούσε εκστατικός, έρχεται ένας νέος και του λέει, «ακολουθήσέ με». Άρχισε να βαδίζει πίσω του και σε λίγο έφτασαν σ' ένα χρυσοκάγκελο φράχτη. Έριξε το βλέμμα του πέρα, ανάμεσα απ' τα κενά που σχημάτιζαν τα χρυσά κάγκελα και είδε μιαν αυλή και στο βάθος ένα θαυμάσιο παλάτι, που άστραφτε. Καθώς κοιτούσε ό Σώζων, βγαίνουν απ' το ανάκτορο δέκα έξι άνθρωποι φτερωτοί, που έλαμπαν σαν τον ήλιο. Μετέφεραν ανά τέσσερις από ένα χρυσοστόλιστο κιβώτιο. Καθώς διέσχιζαν το παραμυθένιο εκείνο προαύλιο οι άγγελοι αυτοί του Θεού, ό Σώζων κατάλαβε ότι κατευθύνονταν προς αυτόν.

Μόλις πλησίασαν στα χρυσά κάγκελα, ακριβώς απέναντι του, στάθηκαν, κατέβασαν τα κιβώτια απ' τους ώμους και τα ακούμπησαν στη γη. Φαίνονταν τώρα σαν να περίμεναν κάποιον μεγάλο να έρθει. Και πράγματι, σε λίγο βλέπει ό Σώζων να κατεβαίνει από τα ανάκτορα ένας πανέμορφος άνδρας και να έρχεται προς το μέρος των αγγέλων. «Ανοίξτε τα κιβώτια», τους διέταξε, «και δείξτε σ' αυτόν τον άνθρωπο τί του φυλάω για το ιμάτιο πού μού δάνεισε προ ολίγου διά μέσου του φτωχού».

Αμέσως άνοιξαν το ένα χρυσό κιβώτιο και άρχισαν να βγάζουν χιτώνες και ιμάτια βασιλικά, άλλα κατάλευκα κι άλλα πλουμιστά, όλα πανέμορφα. Τα άπλωναν μπροστά του ρωτώντας τον :

- Σού αρέσουν, Σιώζων; Και κείνος είπε με δέος:

- δεν είμαι άξιος να δω ούτε τη σκιά τους! Συνέχιζαν ωστόσο να του δείχνουν λαμπρούς, καταστόλιστους και ολόχρυσους χιτώνες, ώσπου ανέβηκε ό αριθμός τους στους χίλιους.

"Όταν πια με αυτόν τον τρόπο ό Κύριος των αγγέλων του έδωσε να καταλάβει τί σημαίνει το «εκατονταπλάσιονα λήψεται και ζωήν αιώνιον κληρονομήσει», του είπε:

- Βλέπεις, Σιώζων, πόσα αγαθά σου ετοίμασα, επειδή με είδες γυμνό και με σπλαγχνίσθηκες και μ' έντυσες; Πήγαινε λοιπόν και συνέχισε να κάνεις το ίδιο. αν δώσεις στο φτωχό ένα ιμάτιο, εγώ θα σου ετοιμάσω εκατονταπλάσια.

Ακούγοντας αυτά ό Σιώζων ρώτησε με δέος αλλά και με χαρά τον Κύριο:

- Κύριε μου, το ίδιο θα κάνεις και σ' όλους όσους βοηθούν τούς φτωχούς; Τούς φυλάς εκατονταπλάσια αγαθά και την αιώνια ζωή:

Κι Εκείνος του αποκρίθηκε:

- Όποιος θα θυσιάσει σπίτια ή χωράφια ή πλούτη ή δόξα ή πατέρα ή μητέρα ή αδελφούς ή αδελφές ή γυναίκα ή παιδιά ή οποιοδήποτε αγαθό της γης, «εκατονταπλάσιονα λήψεται και ζωήν αιώνιον κληρονομήσει».

Γι αυτό ποτέ μη μετανιώσεις για μία σου ελεημοσύνη εξευτελίζοντας τον φτωχό πού του έδωσες κάτι! μη τυχόν. αντί για ανταμοιβή, πάθεις διπλή ζημιά. Διότι αυτός πού κάνει ένα καλό κι έπειτα μετανιώνει ή εξευτελίζει τον φτωχό, χάνει και τον μισθό του, αλλά βρίσκεται και ένοχος την ημέρα της Κρίσεως.

Υστέρα από αυτά τα λόγια ό Σιώζων ξύπνησε γεμάτος θαυμασμό για το όραμα. Σηκώθηκε αμέσως απ' το κρεβάτι του και έδωσε και το άλλο του ιμάτιο σε κάποιον πού ήξερε προς το είχε ανάγκη.

Τη νύχτα βλέπει πάλι το ίδιο όραμα και το πρωί, χωρίς καθυστέρηση μοίρασε όλη του την περιουσία, απαρνήθηκε τον κόσμο και έγινε ένας θαυμάσιος μοναχός.

Αυτό να το έχεις και συ παιδί μου στο νου σου στο εξής, συμβούλεψε τον επισκέπτη του ό άγιος Νήφων και να κάνεις ότι μπορείς, για να θησαυρίσεις εκατονταπλάσια στον ουρανό.

Ανάμεσα στα άλλα. πού μας αφηγήθηκε ό Αββάς Θεωνάς, ήταν και τούτο πού συνέβη στα χρόνια του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας Παύλου. Έκεί, λοιπόν στην Αλεξάνδρεια, όταν ένα ζευγάρι πολύ πλουσίων αναπαύτηκε ξαφνικά, έμεινε ορφανή μια μικρή κόρη τους, αβάφτιστη ακόμη. Μια μέρα, εκεί πού περιποιόταν τον κήπο της. βλέπει έναν άντρα πού ετοιμάζε κι έδενε το

σκοινί, για να κρεμαστεί. Πανικοβλήθηκε ή κόρη, τρέχει κοντά του και τον ρωτάει:

- Τί κάνεις εδώ, άνθρωπέ μου:

- Άφησε με, κόρη μου, της άπαντα εκείνος, γιατί με έχει γονατίσει πραγματικά μεγάλη θλίψη.

- Πες μου όλη την αλήθεια, του λέει εκείνη και φαντάζομαι πως μπορώ σε κάτι να σε βοηθήσω.

Καταστενοχωρημένος εκείνος της λέει:

- Δυστυχώς, κόρη μου, χρωστώ πολλά χρήματα και οι δανειστές μου με πνίγουν για να τούς τα δώσω τώρα· γι' αυτό κι εγώ αποφάσισα να πεθάνω το γρηγορότερο και να μη ζω τέτοια δυστυχισμένη ζωή ...

Εκείνη στοργικά του λέει:

- σε παρακαλώ, πάρε ο,τι έχω και δώσε πίσω αυτά πού χρωστάς· μα, μην κάνεις κακό στον εαυτό σου.

Ανακουφισμένος, με την απρόσμενη πρόταση, πήρε εκείνος τα απαραίτητα χρήματα, ξεχρεώθηκε κι αισθάνθηκε πάλι τον εαυτό του ελεύθερο. Στενεμένη, όμως, ή κόρη, που της έλειψαν τα χρήματα και πεντάρφανη καθώς ήταν, αναγκάστηκε να δοθεί στην πορνεία για να ζήσει. Τότε ακουστήκανε και μερικοί να λένε:

- Ανεξερεύνητες οι βουλές του Κυρίου! Ποιος ξέρει άραγε, για ποιους λόγους συγχωρεί ό Θεός σε κάποια ψυχή να πειράζεται και να ξεπέφτει τόσο πολύ...

Όμως, ύστερα από λίγο καιρό, ή κόρη αρρώστησε. Άρχισε να συλλογίζεται σοβαρά την περιπέτεια του βίου και ή ψυχή της πλημμύρισε ξάφνου ένα κύμα κατανύξεως. Φώναξε, λοιπόν, τούς γείτονες και τούς παρακάλεσε:

- Για τ' όνομα του Κυρίου, λυπηθείτε την ψυχή μου! Παρακαλέστε τον Πάπα και Πατριάρχη να με βαπτίσει και να με κάμει χριστιανή!

Εκείνοι γυρνούσαν την πλάτη κι έλεγαν με περιφρόνηση:

- Και ποιος να καταδεχτεί να γίνει ανάδοχος, βαφτίζοντας μια πόρνη;

Ή θλιβερή αυτή κατάσταση τη γέμιζε πόνο και θλίψη. Κι ενώ ζούσε σ' αυτήν τη μαύρη ατμόσφαιρα, παρουσιάζεται άγγελος Κυρίου, με τη μορφή εκείνου του ανθρώπου, τον οποίο είχε γλυτώσει εκείνη κάποτε απ' την αυτοκτονία και της λέει:

- Τί έχεις και είσαι τόσο στενοχωρημένη; Κι εκείνη του απαντά :

- Επιθυμώ να βαπτιστώ και να γίνω χριστιανή, μα κανείς δε βρέθηκε να μιλήσει στον Πατριάρχη και να με βοηθήσει...

- Μη στενοχωριέσαι καθόλου, της λέει εκείνος - εγώ θα φέρω μερικούς φίλους μου και θα σε μεταφέρουμε. Και πράγματι, ό άγγελος που είχε παρουσιαστεί εμπρός της, παίρνει άλλους δύο αγγέλους και, υποβαστάζοντάς την, την μεταφέρουν στην εκκλησία. Έκεί μετασχηματίζονται και παίρνουν τη μορφή σπουδαίων προσώπων του τόπου, της τάξεως των αριστοκρατών. Φωνάζουν τούς αρμοδίους κληρικούς, πρεσβυτέρους δηλαδή και διακόνους και όσους ήταν ταγμένοι για το μυστήριο της βαπτίσεως. Κι εκείνοι τούς ρωτάνε:

- Ή αγάπη σας, μπορείτε να εγγυηθείτε γι' αυτήν και την πνευματική της κατάσταση;

- Ναι, απαντούν με μια φωνή εκείνοι· εμείς γινόμαστε εγγυηταί γι' αυτήν.

Πήραν λοιπόν οι κληρικοί την άρρωστη και τη βαπτίσανε. Μετά την πήραν οι ανάδοχοί της, με την ηγεμονική παρουσία των προυχόντων της περιοχής και την πήγαν στο σπίτι της, λευκοφορεμένη. Εκεί, την άφησαν κι αμέσως έγιναν άφαντοι. Ωστόσο, οι γείτονες, που τούς έφαγε ή περιέργεια, πήγαν και τη ρωτούσανε, όταν έφυγαν οι επίσημοι εκείνοι:

- Σε βλέπουμε λευκοφορεμένη. Ποιος έγινε ανάδοχός σου και σε βάφτισε;

Κι εκείνη, απλά τούς διηγήθηκε την ιστορία : Ήρθαν μερικοί, με πήραν και με πήγαν στην εκκλησιά· κι εκεί είπαν στους κληρικούς και με βαπτίσανε.

- Μα ποιοι, τέλος πάντων, ήταν αυτοί; Τούς ξέρεις; τη ρωτούσανε.

Κι όταν εκείνη δεν έβρισκε τί να τούς απαντήσει, εκείνοι πήγαν και ρώτησαν τον Πατριάρχη. Έκείνος εκκάλεσε τούς κληρικούς, που ήταν υπεύθυνοι για το άγιο Βάπτισμα και τούς ρωτάει:

- Την δείνα κόρη εσείς τη βαπτίσατε;

- Ναι απαντούν εκείνοι· γιατί ήρθαν και μάς παρακάλεσαν ό δείνα και ό δείνα, γνωστοί από τούς άρχοντες του τόπου μας και τη βαπτίσαμε.

Ό πατριάρχης έστειλε και κάλεσε τούς άρχοντες εκείνους, κατά θείαν οικονομία και τούς ρωτούσε αν έγιναν ανάδοχοι στη βάφτιση της τάδε κόρης και αν εγγυηθήκαν εκείνοι γι' αυτήν.

Έκείνοι, απορημένοι, απάντησαν:

- Έμείς δεν ξέρουμε τίποτε, κι ούτε θυμόμαστε να 'χουμε κάνει ποτέ κάτι τέτοιο.

Τότε ό πατριάρχης άρχισε να πληροφορείται μέσα του, πώς το πράγμα ήταν ένα θάύμα, που οφείλονταν στη θεία οικονομία.

Έστειλε, λοιπόν, να φωνάξουν τη νεοφώτιστη κόρη και τη ρώτησε:

- Πες μου, κόρη μου, τί καλό πράγμα έχεις κάνει στη ζωή σου;

- 'Εγώ, - άπαντά εκείνη, συμμαζεμένα - μία πόρνη και θεόφτωχη, σαν τί καλό θα μπόραγα να κάμω;

Ο πατριάρχης την ξαναρωτά, επίμονα:

- Για σκέψου λίγο, κόρη μου· δε θυμάσαι να 'χεις κάνει κάποτε κάποιο καλό στη ζωή σου;

'Εκείνη απάντησε:

- Όχι. Εκτός μονάχα τούτο, αν ενδιαφέρει: πώς κάποτε είδα έναν άνδρα, έτοιμο να αυτοκτονήσει, γιατί τον έπνιγαν οι δανεισταί του για τα χρέη τα μεγάλα, κι εγώ του έδωσα ό,τι είχα και δεν είχα, για να τον γλυτώσω και να τον ελευθερώσω από τα δεινά του.

Και λέγοντας αυτά τα λόγια, έγειρε και αναπαύτηκε έν Κυρίω.

Ο πατριάρχης, θαυμάζοντας αναφώνησε:

- Δίκαιος είσαι, Κύριε και δίκαιες οι κρίσεις σου!

Κλείνοντας αναφέρουμε την προτροπή του Αγίου 'Ιωάννου του Χρυσοστόμου προς τους χριστιανούς.

«Ένας πρακτικότατος τρόπος είναι να κάνουμε ένα ειδικό κιβώτιο (κουμπαρά) για τούς φτωχούς, πού θα είναι τοποθετημένο στο μέρος όπου ό καθένας προσεύχεται. Έτσι, κάθε φορά πού θα μπεις εκεί, για να προσευχηθείς, πρώτα να καταθέτεις την ελεημοσύνη σου στο κιβώτιο των πενήτων και τότε να απευθύνεις την προσευχή σου στο Θεό. Και πρέπει να ξέρεις πώς το να βρίσκεται δίπλα στο κρεβάτι σου, όπου προσεύχεσαι το κιβώτιο της ελεημοσύνης δεν είναι κατώτερο από το να έχεις κρεμάσει εκεί το ιερό Ευαγγέλιο. Γιατί, αν σαν φυλαχτό, κρεμάσεις το ιερό Ευαγγέλιο, χωρίς να κάνεις τίποτε από όσα λέγει (όπως είναι και ή ελεημοσύνη) δε θα ωφεληθείς τόσο, όσο από το κιβώτιο πενήτων. Δίπλα σε αυτό το Ιερό κιβώτιο να βρίσκεται και το κρεβάτι σου και ή νύχτα θα περνά χωρίς κακά όνειρα, αρκεί μόνον να μην μπει εκεί τίποτε πού προέρχεται από αδικία».

ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Ένας αδελφός εξομολογήθηκε στον Αββά Σισώη :

- Έπεσα, Πάτερ. Τί να κάνω τώρα;
- Σήκω, του είπε με τη χαρακτηριστική του απλότητα ό Άγιος Γέροντας.
- Σηκώθηκα, Αββά, μά πάλι έπεσα στην καταραμένη αμαρτία, ομολόγησε με θλίψη ό αδελφός.
- Και τί σ' εμποδίζει να ξανασηκωθείς;
- ΌΩς πότε; ρώτησε ό αδελφός.
- Έως ότου σε βρει ό θάνατος ή στην πτώση ή στην έγερση. Δεν είναι γραμμένο «όπου ευρώ σε εκεί και κρινώ σε;» εξήγησε ό Γέροντας. **Μόνο εύχου στο Θεό να βρεθείς την τελευταία σου στιγμή σηκωμένος με την αγία μετάνοια.**

Κάθε άνθρωπος αναζητά στη ζωή του την ευτυχία και τη χαρά. δεν είναι όμως λίγες οι φορές που ή προσπάθειά του αυτή καταλήγει σε αδιέξοδο. Ό λόγος είναι απλός. Ό προσανατολισμός και οι στόχοι που θέτουν πολλοί στη ζωή τούς οδηγούν σε πρόσκαιρη ευτυχία και στη συνέχεια στο απόλυτο κενό. Προσπαθούν πολλοί να καλύψουν το κενό πού υπάρχει μέσα τους καταφεύγοντας στην απόλαυση των υλικών αγαθών. Μάταια, όμως, γιατί ό σκοπός της ανθρώπινης ζωής είναι τελείως διαφορετικός. Όλοι αργά ή γρήγορα οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε το φθαρτό τού κόσμου στον όποιο ζούμε και να δώσουμε στη ζωή μας αιώνια προοπτική. Ό αγώνας είναι μεγάλος, οι πειρασμοί πολλοί και ό άνθρωπος μανδύας δύσκολα αποτινάσσεται από πάνω μας. δεν είμαστε όμως μόνοι μας. Τις προσπάθειές μας ενδυναμώνει ό Κύριος Ίησούς Χριστός, πού με την έγλευσή του στη γη και με τη διδασκαλία του μάς εφοδίασε με τα κατάλληλα πνευματικά όπλα, για να πολεμήσουμε, να αγωνιστούμε και τελικά να φτάσουμε στην αιώνια ευτυχία. Μοναδικό λυτρωτικό μέσο, ικανό να μας οδηγήσει κοντά του, είναι ή μετάνοια.

Ή μετάνοια πρέπει να αποτελεί μόνιμη φροντίδα κάθε πνευματικού ανθρώπου. Είναι το μέσο εκείνο πού ανακαινίζει τον άνθρωπο και συντελεί στην ψυχική του ανάταση. για να αντιληφτεί κανείς τη ρυπαρότητα της ψυχής του και την ανάγκη να απαλλαγεί από το βάρος της αμαρτίας αρκεί μια μικρή περισυλλογή κι ενδοσκόπηση του εαυτού του. Άλλωστε ό φιλόανθρωπος Κύριος γι' αυτό το σκοπό ήλθε στον κόσμο. Ήλθε για να καλέσει «αμαρτωλούς εις μετάνοιαν», για να απαλλάξει τον αμαρτωλό από την αμαρτία, ήλθε για να γίνει οδοδείκτης μας, ήλθε με ανοιχτή την αγκαλιά του για όλους μας. «Πάντας ανθρώπους θέλει σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν». Ό Κύριος καλεί κοντά του τούς πάντες, ακόμη κι εκείνους πού έχουν περιπέσει στα βαρύτερα και φρικτότερα σφάλματα. Δέχεται όλους με χαρά, αρκεί να τον

αναζητήσουν, με ένα λόγο να μετανοήσουν. δεν απορρίπτει τον αμετανόητο, αλλά συνεχίζει να τον καλεί διαρκώς κοντά του και να του δίνει ευκαιρίες, ώστε να κατορθώσει απόλυτα ελεύθερος να αναζητήσει και να βρει το πραγματικό φως και την αληθινή ζωή.

Την εποχή που ανθούσε ό ασκητισμός στην Αίγυπτο, ζούσε στην Αλεξάνδρεια μια ορφανή κόρη που την Έλεγαν Ταϊσία. Όταν πέθαναν οι καλοί γονείς της, της άφησαν κληρονομιά πρώτα απ' όλα την ευσέβεια και την αγάπη τους για τους φτωχούς και ξένους και ύστερα ένα μεγάλο σπίτι και πολλά χρήματα.

Η κόρη, από μεγάλη ευλάβεια προς τούς ερημίτες, Έκανε το σπίτι της ξενώνα για χάρη τους. Κι όταν κατέβαιναν στην πόλη να πουλήσουν τα εργόχειρά τους, τούς περιποιούνταν με όλη της την καρδιά. Με τα χρόνια όμως τα χρήματα ξοδεύτηκαν και ή ίδια άρχισε να στερείται. Τότε μπήκαν στη μέση κακοί και διεφθαρμένοι άνθρωποι. Έκμεταλλεύτηκαν τη δυστυχία της και με την πονηρία τους την παρέσυραν στη διαφθορά.

Η ωραία Ταϊσία κατάντησε διάσημη εταίρα!

Όταν έμαθαν το κατρακύλισμα της ορφανής κόρης οι πατέρες της ερήμου, αποφάσισαν να κάνουν ότι περνούσε από το χέρι τους, για να τη σώσουν.

- Εκείνη, όταν είχε τα μέσα, μάς Έδειχνε όλη τη συμπάθειά της, Έλεγαν μεταξύ τους. Τώρα που κινδυνεύει ή ψυχή της, πρέπει κι εμείς να τη βοηθήσουμε.

Ανέθεσαν λοιπόν στον Αββά 'Ιωάννη τον Κολοβό τη λεπτή και δύσκολη αποστολή. Εκείνος στην αρχή δίστασε. Του φαινόταν ακατόρθωτο το Έργο. Τέλος όμως, για να μη γίνει παρήκοος στους γέροντες, αποφάσισε να κατέβει στην πόλη και να παρουσιαστεί στο σπίτι της αμαρτωλής. Παρακάλεσε τη θυρωρό να τον οδηγήσει στην κυρία της.

- Φύγε από δω, παλιοκαλόγερε! του φώναξε εκείνη θυμωμένη. Φάγατε πρώτα την περιουσία της κι ακόμη δεν παύετε να την ενοχλείτε.

Ο Αββάς δεν απελπίστηκε. Έξακολουθούσε να παρακαλεί να δει την Ταϊσία. Έλεγε πώς την ήθελε για κάτι πολύ ωφέλιμο. Μπροστά στη μεγάλη του επιμονή, ή γριά υποχώρησε και πήγε να ειδοποιήσει την κυρία της.

- Αυτοί οι καλόγεροι ψαρεύουν συχνά στην Έρυθρά Θάλασσα και βρίσκουν μαργαριτάρια, είπε ή Ταϊσία. Φέρε τον επάνω.

Κοιτάχτηκε στον καθρέφτη της, έφτιαξε τα μαλλιά και τα φορέματά της, έριξε άφθονο άρωμα πάνω της και πήρε το ύφος των ξεπεσμένων γυναικών, για να υποδεχτεί τον ερημίτη.

Ο Αββάς 'Ιωάννης μπήκε στο δωμάτιο και στάθηκε περίλυπος απέναντί της. Την κοίταξε αρκετή ώρα αμίλητος με οίκτο. "Υστερα της είπε με σιγανή φωνή:

- Σε τί σού έφταιξε ό Χριστός μας, Ταϊσία και τον προσβάλλεις τόσο άσπλαχνα;

Σταμάτησε. Δεν μπορούσε να συνεχίσει. Τον έπνιγαν οι λυγμοί. Από τα βαθουλωμένα μάτια του έτρεχαν καυτά δάκρυα. Εκείνη ένιωσε ντροπή. Άφησε την άπρεπη προκλητική της στάση και στενοχωρημένη τον ρώτησε:

- Γιατί κλαίς, Αββά;

- Πώς να μην κλάψω, κόρη μου, πού βλέπω το σατανά να παίζει στη μορφή σου;

Ή κόρη ταραχτήκε. Ρίγος διαπέρασε ολόκληρο το κορμί της.

- Τώρα πού ήρθες είναι πολύ αργά, γέροντα... δεν έχει μείνει τίποτε όρθιο μέσα μου. Τα κύλισα όλα στη λάσπη, σιγομουρμούρισε συγχυσμένη.

Ήθελε και κάτι άλλο να πει, αλλά σταμάτησε. Ο γέροντας περίμενε με σταυρωμένα χέρια. Μέσα του προσευχόταν τόσο δυνατά για τη σωτηρία της κόρης, που λες και γύρευε να τραντάξει τα ουράνια.

- Υπάρχει άραγε ελπίδα σωτηρίας για μένα, Αββά; ψιθύρισε με αμφιβολία εκείνη.

- Ναι, υπάρχει, κόρη μου, φώναξε με αγωνία ο γέροντας. Ή μετάνοια οδηγεί στη σωτηρία.

Το θαύμα, που τόση ώρα γύρευε με την προσευχή του, έγινε τη στιγμή εκείνη.

Ή Ταϊσία έπεσε συντετριμμένη στα πόδια του και με δάκρυα στα μάτια παρακάλεσε:

- Βγάλε με από δω μέσα, πάτερ. Δείξε μου το δρόμο της σωτηρίας.

- Ακολούθησέ με.

Χωρίς άλλη κουβέντα ή κόρη σηκώθηκε και ακλούθησε το γέροντα. Έκείνος θαύμασε πώς δεν έδειξε κανένα ενδιαφέρον για το σπιτικό της. Πήραν το δρόμο για την έρημο. Μά είχαν πολύ διάστημα να βαδίσουν και τούς βρήκε ή νύχτα. Σταμάτησαν. Ο Αββάς Ίωάννης έκοψε θάμνους κι έφτιαξε ένα πρόχειρο κρεβάτι για την κόρη.

- Κοιμήσου εσύ αιδώ μέχρι να ξημερώσει, τη συμβούλεψε. Έκείνος απομακρύνθηκε αρκετά. Είπε τις προσευχές του και πλάγιασε στο χώμα να ξαποστάσει, παίρνοντας για προσκεφάλι του μια πέτρα. Κοιμήθηκε λίγο και ξύπνησε πάλι τα μεσάνυχτα να συνεχίσει την προσευχή του. Τότε παρουσιάστηκε μπροστά στα μάτια του ένα θέαμα μεγαλειώδες. Από το σημείο, πού είχε αφήσει την κόρη να κοιμάται, άρχιζε ένας δρόμος ολοφώτεινος πού άγγιζε τον ουρανό! Άγγελοι γοργόπτεροι ανέβαζαν μια ψυχή, ολόλευκη σαν περιστέρι, στο θρόνο του Θεού! Ο όσιος στάθηκε πολλή ώρα και κοίταζε συνεπαρμένος.

Ύστερα πήγε να συναντήσει την Ταϊσία. Της φώναξε να ξυπνήσει. Δεν πήρε απάντηση. Την κίνησε ελαφρά. Δεν αισθανόταν. Ή ψυχή της είχε πετάξει στον ουρανό.

Ὁ ὁσίος γονάτισε και προσευχήθηκε με το πρόσωπο στη Γή. Τότε θεία φωνή τον πληροφορήσε ότι ή σύντομη μετάνοια της πόρνης, ευαρέστησε το Θεό περισσότερο από τη μετάνοια πολλών άλλων, για τη θερμότητα της.

Ὁ Θεός είναι ακριβοδίκαιος και πολυεύσπλαχνος. Διακρίνει τη συντριβή και τη μετάνοια του παιδιού του και του χαρίζει αμέτρητο έλεος. Από τη μετάνοια πηγάζουν δύο αρετές, ή ταπείνωση και ή προσευχή. Ἡ συνειδητοποίηση του σφάλματος και ή ομολογία του χρειάζεται συντριβή και κατάθεση ψυχής. Ὁ Θεός δε θα κρίνει τον άνθρωπο και δε θα του καταλογίσει ότι αμάρτησε. Αυτό όμως πού σίγουρα θα εξετάσει είναι αν μετανόησε. Τα βουρκωμένα μάτια είναι τα ωραιότερα για το Χριστό, γράφει ὁ Γάλλος ποιητής Ροστάν. Το δάκρυ είναι δείγμα υγείας για το μάτι και σημείο εξυγίανσης για την ψυχή. Το δάκρυ της μετανοίας δεν είναι πένθος, είναι καθαρός, είναι χαρά. Ὁποιος δακρύζει για τις αμαρτίες του έχει δοκιμάσει την άρρηκτη ψυχική γαλήνη πού έρχεται μετά το δάκρυ.

Σε ένα κοινόβιο της Αιγύπτου ζούσε κάποιος ενάρετος διάκονος. Κάποτε ζήτησε άσυλο εκεί ένας άρχοντας, πολιτικός φυγάς, με την οικογένειά του. Ὁ διάβολος λοιπόν τα έφερε έτσι πού να πέσει σε αμαρτία ὁ διάκονος με μια από τις νεαρές φιλοξενούμενες αρχοντοπούλες. Το κακό δεν άργησε να φανερωθεί και να σκανδαλίσει πολλές συνειδήσεις.

Ὁ φταίχτης όμως μετανόησε ευθύς. Πήγε χωρίς χρονοτριβή σ' ένα γείτονα του ερημίτη και με συντριβή εξομολογήθηκε την αμαρτία του. Ὁ γέροντας είχε μια κρύπτη στο εσωτερικό της καλύβας του και ὁ διάκονος το γνώριζε. Τον παρακάλεσε λοιπόν να του την παραχωρήσει. "Ἡθελε να ταφεί μέσα ζωντανός και να κλαίει μέχρι να τον βρει ὁ θάνατος!

Έτσι κι έγινε. Ὁ αμαρτωλός κλείστηκε στο σκοτεινό του τάφο. Ὁ γέροντας κάθε βράδυ του έριχνε λίγο ψωμί από ένα μικρό άνοιγμα.

Πέρασαν χρόνια. Οι άνθρωποι έχασαν τα ίχνη του διακόνου. Σταμάτησαν με τον καιρό να σχολιάζουν το σκάνδαλο. Στο τέλος το λησμόνησαν.

Μια εποχή ὁ Νείλος κρατούσε με πείσμα τα νερά του χαμηλά. Δε φούσκωνε να ποτίσει τη διψασμένη από το λιοπύρι αιγυπτιακή πεδιάδα. Τα χωράφια χλώμιασαν. Τα σπαρτά καταστρέφονταν σιγά σιγά, προμήνυμα μεγάλης δυστυχίας. Απελπισμένοι οι άνθρωποι έτρεχαν στα μοναστήρια και στις εκκλησίες για προσευχές και λιτανείες. Μάταια όμως. Τα νερά του ποταμού δεν ανέβαιναν με κανένα τρόπο.

Τέλος, ὁ επίσκοπος μιας επαρχίας, ένας άγιος άνθρωπος, που έκανε πολλή προσευχή για τη δυστυχία του κόσμου, άκουσε φωνή στον ύπνο του να του λέει πώς, αν δεν προσευχηθεί ὁ διάκονος που είναι κρυμμένος στην καλύβα του τάδε γέροντα, το νερό δεν ανεβαίνει!

Την άλλη μέρα ὁ ευσεβής επίσκοπος με όλον τον κλήρο του και πολύ λαό πήγε στην καλύβα του γέροντα και έβγαλε διά της βίας τον διάκονο από την κρυψώνα του. Τον ανάγκασε να προσευχηθεί.

Μόλις εκείνος ύψωσε τα χέρια του στον ουρανό και ψιθύρισε λίγα θερμά λόγια προσευχής, ὁ Νείλος πλημμύρισε και πότισε τα διψασμένα χωράφια.

Οι άνθρωποι που προηγουμένως είχαν σκανδαλιστεί με το σφάλμα του, βλέποντας τώρα την παρρησία που είχε αποκτήσει με την καλή του μετάνοια, τον ευλαβήθηκαν και δόξασαν το Θεό.

Η πτώση του ανθρώπου είναι αναπόφευκτη, κάτι που επιβεβαιώνεται και στην Παλαιά Διαθήκη «Τις καθαρός ἐσται ἀπὸ ρύπου, ἀλλ' οὐδεὶς καὶ ἀν μίᾳ ἡμέρᾳ ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς»; (Ιωβ 14,5). Ἐνας μόνο ἦρθε στη γῆ χωρὶς νὰ ἀμαρτήσῃ καὶ αὐτὸς δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν Κύριο Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό. Ἀπὸ τὴν ἀμαρτία δὲν μπόρεσε νὰ ξεφύγῃ κανεὶς, οὔτε καὶ οἱ Ἅγιοι. γιὰ τοὺς Ἁγίους ὡστόσο ἡ κάθε πτώση ἀποτελεῖ μίᾳ ἀρχή, ἓνα νέο ξεκίνημα. Με δάκρυα στρεφόμενοι πρὸς τὸν Πατέρα τοὺς ἱκέτευαν «Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί ὁ Θεὸς καὶ Πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου». Πρέπει ἐπομένως διαρκῶς νὰ θέτουμε νέους στόχους στὴ ζωὴ μας καὶ ποτέ νὰ μὴν ἀπογοητευόμαστε ἀπὸ τὴν πτώση μας. Ὁ διάβολος εἶναι ἐκεῖνος πὺ κεντρίζει τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸ κακὸ, πὺ τοὺς ὠθεῖ καὶ ἐπιχειρεῖ μὲ κάθε μέσο νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ στὴν παραβίαση τοῦ θείου θελήματος. Ὡστόσο, ἡ εὐθύνη τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μεγάλη ὄχι τόσο γιὰ τὰ σφάλματα στὰ ὁποῖα λόγω τῆς ἀνθρώπινης ιδιότητος πέφτει, ὅσο γιὰ τὴν ἀνυπαρξία πνευματικοῦ ἀγῶνος καὶ γιὰ τὴν προσπάθεια κάθε φορὰ δικαιολόγησῃς τῶν λανθασμένων ἐνεργειῶν τοῦ. Ἡ συναίσθησις τοῦ σφάλματος καὶ ἡ προσέλευσις στὸ μυστήριον τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως εἶναι τὸ καθοριστικὸ βῆμα, πὺ θὰ σημάνῃ τὸ νέο ἀγωνιστικὸ ξεκίνημα μέχρι τὴν ἐπόμενη πτώση. Σημασία τελικὰ δὲν ἔχει τὸ ὅτι σφάλλῃ κανεὶς, ὅσο τὸ νὰ συνειδητοποιεῖ καὶ νὰ ἐπανορθῶνῃ τὸ λάθος τοῦ ἀγωνιζόμενου στὸ ἐξῆς νὰ μὴν τὸ ἐπαναλάβῃ. Ἡ προσπάθεια τελικὰ καὶ ἡ διάθεσις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι καθοριστικὴ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ.

Ἐνας ἀδελφὸς παρεκάλεσε κάποιον Γέροντα νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ τί ἐννοεῖ ὁ Ψαλμωδός, ὅταν λέγει «οὐκ ἐστὶ σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ Θεῷ αὐτοῦ».

- Τοὺς λογισμοὺς τῆς ἀπογνώσεως ἐννοεῖ, πὺ σπέρνει ὁ πονηρὸς στὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἐξήγησε ὁ Γέρων. Αὐτοὺς πὺ τοῦ λέγουν διαρκῶς πῶς δὲν ὑπάρχει πια γι' αὐτὸν σωτηρία, ἀφοῦ ἀμάρτησε καὶ ἀδίκᾳ καταφεύγει στὸ Θεὸ μὲ τὴ μετάνοια. Ἐτσι προσπαθεῖ νὰ τὸν παρασύρῃ, γιὰ νὰ τὸν ρίξῃ στὸ γκρεμὸ τῆς ἀπελπισίας. Ἡ ψυχὴ ὁμῶς πὺ ποθεῖ τὴ σωτηρία τῆς, ἀς ἀγωνίζεται σκληρὰ ν' ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς.

Καὶ διηγήθηκε τὴν ἀκόλουθη ἱστορία:

Στὰ περὶχωρα τῆς Θεσσαλονίκης ἦταν τὸν παλιὸ καιρὸ ἓνα ἡσυχαστήριον γυναικῶν. Κάποτε ἡ προεστῶσα ἔστειλε μίᾳ νέᾳ μοναχῇ στὴν πόλιν γιὰ ὑπηρεσία. Εκείνη ἀπὸ συνεργεῖα διαβολικὴ ἔπεσε σὲ βαρὺ σφάλμα. Ὑστερα, ἀπελπισμένη ἀπὸ τὴν πτώση τῆς, δὲ γύρισε ἀμέσως στὸ ἡσυχαστήριον. Ἐμείνε στὸν κόσμον καὶ παρασύρθηκε σ' ἐκλυτὴ ζωὴ. Γρήγορα ὁμῶς ἀηδίασε τὴν ἀμαρτία καὶ, μετανοημένη εὐλκρινὰ γιὰ τὸ κατάντημα τῆς, πήρε τὸ δρόμον τῆς ἐπιστροφῆς. δὲν ξέρουμε ὁμῶς γιὰτί ὁ Θεὸς δὲν ἐπέτρεψε νὰ πατήσῃ τὸ πόδι τῆς μέσα στὸν Παρθενῶνα. Μόλις ἐφθασε στὴν ἐξώθυρα, ἔπεσε κάτω νεκρή.

Τὸ γεγονὸς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση στὶς μοναχές καὶ στοὺς Πατέρες πὺ ἀσκήτευαν ἐκεῖ γύρω. Ὅλοι ἀμφέβαλλον γιὰ τὴ σωτηρία τῆς. Ἐνας ἅγιος Ἐρημίτης ὁμῶς πὺ ἔμενε σὲ μίᾳ σπηλιά στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ διηγήθηκε ἀργότερα τὸ δράμα πὺ εἶδε, καθὼς προσευχόταν, τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς πὺ ἡ μετανοημένη μοναχὴ ἔπεσε νεκρή. Ἄγγελοι ἀπὸ τὸν Οὐρανὸ κατέβαιναν νὰ

παραλάβουν την ψυχή της, αλλά και πλήθος πονηρά πνεύματα μαζεύονταν από παντού για να την αρπάξουν. Τότε έγινε μεγάλη φιλονικία ανάμεσα στα αγαθά και στα πονηρά πνεύματα. Οι δαίμονες απαιτούσαν την ταλαίπωρη ψυχή πού τόσο καιρό δούλευε στην αμαρτία. Οι Άγιοι Άγγελοι βεβαίωναν πώς είχε μεταμεληθεί και γι' αυτό ήταν άξια σωτηρίας.

- Πού είναι ή μετάνοιά της; αντιλογούσαν τα πονηρά πνεύματα. Αφού ούτε να μπει στο Μοναστήρι της πρόλαβε και τη βρήκε ό θάνατος έξω από την πόρτα.

- Άφ' ότου είδε ό Πανάγαθος Θεός τη θέλησή της να κλίνει στη διόρθωση, δέχτηκε την μετάνοιά της, αποκρίθηκαν οι Άγγελοι. Ή ψυχή είναι κυρία της θελήσεώς της, της δε ζωής και του θανάτου ό πάντων Δημιουργός και κυρίαρχος Θεός.

Έτσι οι δαίμονες έφυγαν νικημένοι, ενώ οι Άγιοι Άγγελοι με χαρά οδήγησαν την ψυχή στα Ουράνια.

Αναφέρεται ότι ό αετός, όταν γεράσει και δεν μπορεί πια να φάει ούτε να πιει, ανεβαίνει σε μεγάλο ύψος και χυμά σε μυτερό βράχο, για να ισιώσει το ράμφος του. Έστερα λούζεται σε κάποια κρύα λίμνη και κάθετα στον ήλιο. Με τον τρόπο αυτό ξαναβρίσκει τη χαμένη του δράση. Ό Άγιος Επιφάνιος προτρέπει τούς συνανθρώπους του να εξακολουθήσουν το παράδειγμα του αετού αναφέροντας χαρακτηριστικά. Όταν αμαρτήσεις, ανέβα σε ύψος, πού είναι ή συναίσθηση και ρίξου με ορμή πάνω στο βράχο, δηλαδή στην ορθή πίστη. Λούσου στη λίμνη των δακρύων σου και πυρώσου στις ακτίνες του Αγίου Πνεύματος. Με αυτόν τον τρόπο "ανακαινισθήσεται ως αετού ή νεότης της ψυχής σου".

Ο Μέγας Αντώνιος, για να τονίσει την αξία της μετανοίας, υπογράμμιζε ότι, αν ό άνθρωπος θέλει, έχει τη δυνατότητα από την ανατολή ως τη δύση του ηλίου να φθάσει στην αγιότητα. Ό πονηρός ωστόσο δε σταματά μά προσπαθεί διαρκώς να πλανεύει τον άνθρωπο. Κάποιοι συνεχώς αναβάλλουν πείθοντας τον εαυτό τους ότι ό Θεός είναι αγαθός και θα τούς σώσει έτσι κι αλλιώς. για να εξαλείψουν την όποια αμφιβολία και ανησυχία τους ισχυρίζονται ότι, αφού και να εξομολογηθούν θα αμαρτήσουν έκ νέου, θα μετανιώσουν μια φορά στο τέλος της ζωής τους. Με το σκεπτικό αυτό και τη συνεχή αναβλητικότητα ή ψυχή συνεχίζει την πτωτική της πορεία. Ό ιερός Αυγουστίνος έλεγε για κάποιον τέτοιον άρρωστο, που είχε ζήσει ακόλαστη ζωή κι έταζε μετάνοια στην επιθανάτια κλίνη του «Ή μετάνοια που δείχνει ό άρρωστος ίσως είναι άρρωστη. Φοβάμαι μήπως πεθάνει κι αυτή μαζί με τον ετοιμοθάνατο».

Ή μετάνοια κρύβει συντριβή και ταπείνωση και δεν είναι αποτέλεσμα ψυχρού υπολογισμού. Και βέβαια μπορεί να συμβεί εντυπωσιακή μεταστροφή στη ζωή του ανθρώπου, έστω και την τελευταία στιγμή. Ό Θεός είναι αγάπη και ποθεί τη σωτηρία του ανθρώπου, γι αυτό και μέχρι την τελευταία στιγμή παρουσιάζει και δίδει ευκαιρίες στον άνθρωπο να μετανοήσει. Ή μεταστροφή όμως αυτή δεν είναι τυπική, ούτε υποκριτική, ούτε μπορεί να επιτευχθεί με λεκτικούς τρόπους. Ή μετάνοια είναι εσωτερική και ψυχική κάθαρση, ενσυνείδητη μεταστροφή, που οδηγεί σε ριζική και αυτόβουλη αλλαγή. Τρανό παράδειγμα αποτελεί ή συμπεριφορά των δύο ληστών δίπλα στον Ίησού Χριστό. Ό ένας ληστής λίγο πριν αφήσει την τελευταία του πνοή συνετρίβη εσωτερικά, αναγνώρισε το λάθος του και ζήτησε συγχώρεση από τον Κύριο

ανοίγοντας διάπλατα τις πύλες του Ουρανού. Ή συμπεριφορά ωστόσο του έτερου ληστού κάτω από τις ίδιες συνθήκες κατέδειξε άνθρωπο σκληρόκαρδο, χωρίς διάθεση αναγνώρισης των σφαλμάτων και των εγκλημάτων του. Ή αγάπη προς το Θεό δεν είναι κάτι που λέγεται, αλλά κάτι που βιώνεται. Με τον ίδιο τρόπο ό καθαρός της ψυχής από τούς ρύπους της αμαρτίας είναι εσωτερική ανάγκη του ανθρώπου, που συντετριμμένος από το βάρος της ενοχής του ζητά ικετευτικά συγνώμη από τον φιλεύσπλαχνο Πλάστη και Δημιουργό.

«Σήμερον μετ' εμού έση έν τω Παραδείσω» λέγει ό Κύριος στο ληστή. Ό ιερός Χρυσόστομος αναφέρει χαρακτηριστικά: «Φύλαγαν τον Παράδεισο τα Χερουβείμ. Αλλά ό Ιησούς είναι ό Δεσπότης των Χερουβείμ. Φλόγινη ρομφαία στριφογύριζε εκεί. Αλλά ό Ιησούς είναι ό εξουσιαστής της φλογός και της γεένης, της ζωής και του θανάτου. Κανείς βασιλεύς δε θα έπαιρνε μαζί του ένα ληστή, για να τον συνοδεύσει, καθώς θα εισερχόταν στη βασιλεία του. αλλά ό Χριστός κάνει ακριβώς αυτό.

Τα πόδια του ληστού δε μολύνουν καθόλου το έδαφος της ουρανίου βασιλείας, αλλά το τιμούν. Διότι είναι πόδια μετανοίας».

Σε ένα μουσείο υπάρχει ένας ζωγραφικός πίνακας, πού παριστάνει τον Δαβίδ να κλαίει πικρά για την αμαρτία, που έκανε παίρνοντας τη γυναίκα του αξιωματικού του Ουρία, αφού τον έστειλε να σκοτωθεί στη μάχη. Δίπλα στον προφητάνακτα είναι ένας άγγελος, που μαζεύει τα δάκρυα του σ' ένα κρυστάλλινο βάζο και τα δείχνει στο Θεό.

Κάτω από αύτη την ωραία παράσταση, υπάρχουν τα εξής λόγια ενός από τούς Πατέρες της Εκκλησίας:

- Ό Δαβίδ αμάρτησε μονάχα μια φορά κι έκλαιγε σε όλη του την υπόλοιπη ζωή. Συ αμάρτησες πολλές φορές και δεν έκλαψες ποτέ σου.

Ο Αγ. Συμεών ό Νέος Θεολόγος αναφέρει: «Ή αιτία της σωτηρίας μας είναι ή μετάνοια. σε κανέναν ό Χριστός δεν κλείνει και ούτε ποτέ θα κλείσει τα φιλόανθρωπο σπλάγχνα της αγαθότητάς του. Ή συγχώρησης των αμαρτιών μας δε γίνεται από τα έργα μας - κι ας μη καυχηθεί κανείς γι' αυτά - αλλά από τη χάρη του Θεού. Ή βαθιά μετάνοια, πού γίνεται με επίγνωση και δάκρυα, μοιάζει με τη Δευτέρα Παρουσία. Δηλαδή ό αμαρτωλός κρίνεται μόνος του εδώ και καταδικάζεται και πλένεται μέσα στα δάκρυά του και γι' αυτό δε θα κριθεί κατά τη Δευτέρα Παρουσία».

Ένας ληστής αποφάσισε να μετανοήσει για τα φοβερά του εγκλήματα και πήγε σ' ένα κοινόβιο της Αιγύπτου. Ό άγιος και σοφός ηγούμενος του τον διέταξε στην αρχή να μην κάνει τίποτε, παρά μόνο επί επτά ημέρες να παρατηρεί τη ζωή και την τάξη της μονής.

Την ογδόη μέρα τον κάλεσε ιδιαιτέρως και τον ρώτησε αν του άρεσε να συγκατοικήσει μαζί τους. Όταν τον είδε να το επιθυμεί πολύ, τον ξαναρώτησε τί αμαρτήματα διέπραξε στον κόσμο. Ό ληστής αμέσως τα εξομολογήθηκε όλα! Τότε ό ηγούμενος, για να τον δοκιμάσει, του είπε:

- Θέλω όλα αυτά να τα φανερώσεις και στην αδελφότητα.

Κι εκείνος, έχοντας μισήσει τελείως τις αμαρτίες του και περιφρονώντας κάθε ντροπή, του απάντησε χωρίς δισταγμό.

- Αν θέλεις, τα εξομολογούμαι ακόμη και στο κέντρο της Αλεξάνδρειας!

Ύστερα από αυτό, ό ηγούμενος συναθροίζει στον κεντρικό ναό όλα τα λογικά του πρόβατα, διακόσια τριάντα τον αριθμό και κατά τη διάρκεια της Θείας

Λειτουργίας, μετά την ανάγνωση του Ευαγγελίου, διατάζει να φέρουν από ναό τον αθώο πλέον κατάδικο.

Τον έσυραν μερικοί αδελφοί χτυπώντας τον ελαφρά, με τα χέρια δεμένα πίσω, φορώντας τρίχινο σάκο και έχοντας ριγμένη στάχτη στο κεφάλι. Και μόνο ή θέα του δημιούργησε κατάπληξη σε όλους, γιατί κανείς δε γνώριζε τί συνέβαινε. Μερικοί μάλιστα αναλύθηκαν σε δάκρυα. Μόλις ή συνοδεία έφθασε στην πύλη του ναού, ό άγιος ηγούμενος φώναξε με δυνατή φωνή από το ιερό:

- Στάσου! Είσαι ανάξιος να μπεις εδώ μέσα...

Εκείνος συγκλονίστηκε! Νόμιζε πώς άκουσε βροντή και όχι φωνή. Έπεσε αμέσως κάτω στο έδαφος με το πρόσωπο στη Γή. Τρέμοντας από το φόβο. Ό θαυμαστός γιατρός των ψυχών, που όλα τα μεταχειριζόταν για τη σωτηρία του και που συγχρόνως ήθελε να δώσει και σε όλους τούς αδελφούς παράδειγμα ταπεινώσεως και μετανοίας, τον πρόσταξε τότε να εξομολογηθεί μπροστά στην αδελφότητα μία μία ξεχωριστά όλες τις αμαρτίες του.

Πράγματι ό ληστής άρχισε με τρόμο την εξομολόγηση. Έλεγε πράγματα που οι μοναχοί δεν είχαν ξανακούσει. Ακόμη και άλλα που παραξένευαν κάθε ανθρώπινη ακοή. Όχι μόνο σαρκικά αμαρτήματα παρά φύση ή κατά φύση, με ανθρώπους ή με ζώα, αλλά και μαγείες και φόνους και άλλα. Τα όποια δεν πρέπει ούτε να τα ακούσει κανείς ούτε να τα γράψει.

Έπειτα από την εξομολόγηση αυτή, ό σοφός γέροντας έδωσε μια ακόμη πρωτοφανή εντολή: να γίνει **αμέσως** ή μοναχική του κούρα. Η μετάνοια και ή εξομολόγηση του θεωρήθηκε επαρκής δοκιμασία!

Ό όσιος 'Ιωάννης ό Σιναΐτης, που ως επισκέπτης παρακολούθησε τη σκηνή, ρώτησε τον άγιο ηγούμενο, γιατί χρησιμοποίησε αυτόν τον παράδοξο τρόπο.

- για δύο λόγους, απάντησε εκείνος: Πρώτον, για χάρη του ίδιου του αδελφού, ώστε με τη ντροπή της δημοσίας εξομολογήσεως να τον απαλλάξω από τη μέλλουσα ντροπή, πράγμα που ασφαλώς Έγινε. Διότι, αδελφέ μου 'Ιωάννη, δε σηκώθηκε από το έδαφος πριν συγχωρεθούν όλες οι αμαρτίες του! Και μην αμφιβάλλεις, γιατί κάποιος από τούς αδελφούς μου είπε ότι Έβλεπε την ώρα εκείνη ένα φοβερό και Επιβλητικό άνδρα, πού κρατούσε στα χέρια χαρτί γραμμένο και κοντύλι από καλάμι. Και κάθε φορά πού ό αδελφός έλεγε μία αμαρτία, εκείνος με το κοντύλι τη διέγραφε! Δεύτερον, το Έκανα αυτό, επειδή έχω μερικούς αδελφούς με ανεξομολόγητες αμαρτίες. Και με το παράδειγμα αυτό τούς παρακινώ και εκείνους στην εξομολόγηση, χωρίς την οποία κανείς δε θα επιτύχει την άφεση των αμαρτιών του.

ΑΣ ευχηθούμε όλοι μας τα λόγια του Ιερού Ψαλμωδού να έχουν απήχηση στην ψυχή του καθενός μας "Της Μετανοίας άνοιξον μοι πύλας ζωοδότα· όρθρίζει γάρ το πνεύμα μου, προς ναόν τον άγιόν Σου, ναόν φέρον του σώματος όλον έσπιλωμένον άλλ' ως οικτίρμων κάθαρον εύσπλάχνω Σου έλέει".

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

"Ταπεινώθητε ενώπιον του Κυρίου,

και υψώσει υμάς" (Ίάκ., 4, 10)

1. **Εισαγωγή: ή προσευχή ως ταπείνωση και αγώνισμα**

Στην πορεία του ορθοδόξου χριστιανού προς τούς ουρανούς αναμφισβήτητο όπλο αποτελεί ή προσευχή, ή οποία όμως συνοδεύεται από ένα πλήθος ερωτηματικών. Τί είναι προσευχή, πώς πρέπει να προσεύχεται κανείς, γιατί είναι αναγκαία στη ζωή μας, γιατί θεωρείται ή προσευχή αγώνισμα, γιατί χωρίς την προσευχή δεν μπορούμε να προσεγγίσουμε το Θεό; Εύλογα ερωτήματα ανθρώπων πού αγωνίζονται στη ζωή τους. Οι απαντήσεις δεν είναι εύκολες. Γιατί και ή προσευχή δεν είναι εύκολη, αλλά αγώνισμα πού απαιτεί πάθος, θείο πόθο, δυναμισμό, εσωτερική συγκέντρωση, γνώσι του τί και γιατί το πράττουμε και κυρίως ή προσευχή θέλει αυταπάρνηση, θυσία, πίστη (εμπιστοσύνη) προς το Θεό.

Ας συζητήσουμε για όλα τούτα.

"Εγγίζει μοι ό λαός ούτος τω στόματι αυτών και τοις χείλεσί με τιμά, ή δε καρδιά αυτών πόρρω απέχει απ' εμού". (Ματθ. ΙΕ', 8) Συγκλονιστικά τα λόγια

του Χριστού μας. Με τα λόγια και τις φιλοσοφίες όλοι δηλώνουν ότι βρίσκονται κοντά στο Χριστό. Και είναι ό εύκολος δρόμος. Ό οποιοσδήποτε μπορεί θεωρητικά να δηλώνει ό,τι θέλει. Ό αλάνθαστος είναι, όμως, μόνο ό οδοδείκτης της καρδιάς μας. Με την καρδιά μας θα πούμε στο Χριστό πώς τον αγαπάμε, πώς θέλουμε να βρισκόμαστε κάθε ώρα και κάθε λεπτό δίπλα του, πώς χωρίς αυτόν ή ζωή είναι ανούσια, πώς ή χαρά μας βρίσκεται κρυμμένη στην αγκαλιά του, πώς είμαστε "σκύβαλα" χωρίς τη Χάρη του. Και αυτήν την Χάρη την διεκδικούμε με πάθος καταρχήν με την προσευχή, που είναι ή ανάβαση του νου προς το Θεό, όπως ρητά αναφέρει ό Εύαγγριος.

Τί είναι προσευχή; Είναι επικοινωνία, αλλά κυρίως ή φυσική σχέση που συνδέει τον άνθρωπο με το Θεό. Είναι ή συναναστροφή των προσώπων, είναι ή μέθεξη στην τελειότητα, είναι ή αληθινή χαρά, είναι ό γλυκασμός της ψυχής που επανέρχεται στην προτέρα φυσική κατάσταση της αναμαρτησίας, έστω και για δέκατα του δευτερολέπτου του γήινου χρόνου. "Όπως το σώμα μας, όταν δε ζωοποιείται από την ψυχή, είναι νεκρό, έτσι και ή ψυχή, όταν δεν επικοινωνεί διά της προσευχής με το Θεό, είναι νεκρή" θα μάς πει ό ιερός Χρυσόστομος. Ωστε ή προσευχή είναι δίοδος ζωής, πέρασμα στην όντως ζωή, άρα είναι πνευματικό οξυγόνο που τόσο έχει ανάγκη ό άνθρωπος στις εποχές ζόφου που διάγει ή ανθρωπότητα.

Ό γέροντας Σωφρόνιος Σαχάρωφ συνήθιζε να λέγει πώς ή προσευχή είναι ατελεύτητη, συνεχής δημιουργία, ανώτερη από κάθε άλλη επιστήμη και τέχνη. Αυτό το μαρτυρά ή αγιοπατερική εμπειρία με τα χιλιάδες περιστατικά πού δηλώνουν τη σημασία και την αξία της προσευχής.

Σε μία μικρή συνάθροιση λαϊκών με το γέροντα Αρσένιο το Σπηλαιώτη, ένας ευλαβής νέος του είπε:

- Παππού, σε παρακαλώ να εύχεσαι και για μένα.

- Πώς σε λένε;

- με λένε Ανδρέα.

- Εγώ θα εύχομαι για τον Ανδρέα, αλλά για να πιάσει ή δική μου προσευχή πρέπει να ενδιαφέρεται και να εύχεται και ό Ανδρέας για τον εαυτό του. Ό Άγιος Αντώνιος λέγει: "ούτε εγώ σε ελεώ ούτε ό Θεός σε ελεεί, αν δεν ελεήσεις εσύ πρώτα τον εαυτό σου".

- Δηλαδή γέροντα;

- Μά δεν **το καταλαβαίνεις; Καλά· τότε να σου πω κάτι** που συνέβη εδώ επί των ημερών μου.

Πέρασε ένας προσκυνητής από την έρημο ψάχνοντας άγιους, όπως κι εσύ τώρα, για να του κάνουν προσευχή. Βρίσκει έναν ασκητή και του λέγει: "Σε παρακαλώ, γέροντα, προσευχήσου για μένα· έχω σοβαρά προβλήματα". Ό ασκητής τον λυπήθηκε και κάθε βράδυ στην αγρυπνία δώστου προσευχή για τον κοσμικό.

Μια νύχτα, ενώ προσευχόταν, βλέπει έξω από το κελί του τον σατανά να του γελά σαρκαστικά και να τον κοροϊδεύει. Του λέει ο μοναχός: "γιατί ρε καταραμένε μου χαλές την ησυχία;" και ο σατανάς, "χα, χα, χα· γελώ που αγρυπνάς άδικα για τον δικό μου (τον Γιάννη). Κι αυτός άγρυπνά, αλλά στα στέκια τα δικά μου. Πριν λίγο τελείωσε την αγρυπνία του και τώρα ροχαλίζει!".

Η ιστορία αυτή μας αποκαλύπτει τη βασική αρχή που διακρίνει την προσευχή. Εμείς, ο καθένας μόνος του, καθορίζει διά μέσου της προσευχής το βαθμό επικοινωνίας με το Θεό. Κανένας δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη μοναδική αυτή σχέση πού αποκτά νόημα ανάλογα με τη ζέση της καρδιάς και τη θερμότητας της επικοινωνίας που φωλιάζει στην ψυχή μας. Ο Θεός, με την πατρική του αγάπη περιμένει να κάνουμε το πρώτο βήμα. για να μας αγκαλιάσει με τη σειρά του, να μάς χαρίσει τις πλούσιες δωρεές διαμέσου της Χάριτος. Εμείς τον προσεγγίζουμε και του λέμε, όπως μάς παρακινεί ο γέρον Σωφρόνιος: "Εσύ, Θεέ μου, μάς έδωσες την εντολή να αγαπάμε. Την αποδεχόμαστε με όλη μας την καρδιά αυτήν την εντολή σου, με όλη μας την ύπαρξη. Αλλά, δες Θεέ μου, μέσα μου δε βρίσκω τη δύναμη της αγάπης αυτής. Εσύ Είσαι ή Αγάπη, έλα Εσύ ο ίδιος, κατασκήνωσε μέσα στην ψυχή μου και κάνε μέσα στην ψυχή μου ό,τι εσύ επιθυμείς, γιατί οι εντολές Σου έμενα με ξεπερνούν. Αποκάμνει ο νους μου όταν προσπαθεί να σε καταλάβει. Αδυνατεί το πνεύμα μου να διεισδύσει στα μυστήρια της Ζωής Σου. Θέλω σε όλα να επιτελώ το Άγιο Θέλημά σου, αλλά οι μέρες μου περνούν μεστές αντιφάσεων. Τρέμω μη σε χάσω εξαιτίας εκείνων των πονηρών λογισμών που εμφωλεύουν στην καρδιά μου. Έλα και σώσε με, έμενα που καταποντίζομαι, όπως έσωσες τον Πέτρο, ο όποιος, για να σε συναντήσει, τόλμησε να βαδίζει πάνω στα κύματα της θάλασσας".

Οι Άγιοι Πατέρες αντιμετωπίζουν, λοιπόν, την προσευχή, σαν μία κατάσταση αποδοχής της μηδαμινότητάς μας, σαν μία μορφή αυτομεμψίας, που θα οδηγήσει σταδιακά στην αυτοκάθαρση. Πρώτα ο άνθρωπος διά της προσευχής νεκρώνει τον εγωισμό του, παραδέχεται ότι είναι αδύναμος, ότι χωρίς την επέμβαση του Θεού δεν μπορεί να πετύχει κάτι στη ζωή του. Αύτη ή πάταξη του εγωισμού μάς βοηθά στο να αγγίξουμε με τα ίδια τα πνευματικά μας χέρια το κράσπεδο του ιματίου το Θεού και αμέσως ή ζωή μας αλλάζει. Κι όσο περισσότερο καταφέρνουμε να νικάμε διά της προσευχής τον εαυτό μας, τόσο περισσότερο ή Χάρη του Θεού θα μάς επισκιάζει.

Όλα τούτα ακούγονται και είναι θεωρητικά. Και δεν έχουν καμία αξία εάν δε βιωθούν. Θεωρητικά θα μείνουμε σε ατελεύτητες θεολογίες, ακόμη και σε κούφια κηρυγματικά λόγια χωρίς νόημα και περιεχόμενο. Ο Άγιος Νείλος ο Σιναΐτης, το λέγει ξεκάθαρα: "Αν αληθινά προσεύχεσαι, τότε είσαι θεολόγος". Όταν ο νους, λέγει ο γέροντας Παΐσιος, είναι στα θεία νοήματα, ζει τα γεγονότα ο άνθρωπος και έτσι αλλοιώνεται. Όταν σκεφτόμαστε για παράδειγμα έναν Άγιο, ο νους θα πάει και λίγο παραπάνω, θα πάει στον Ουρανό. Η προσευχή καταργεί τα όρια του κόσμου. Ταξιδεύει τον άνθρωπο πέρα από τον αισθητό κόσμο και πολλές φορές του δίνει τη δυνατότητα να ξεπεράσει τα όρια της εμπειρικής γνώσης. Η παρουσία του Χριστού και ή προσωπική μας μέθεξη με το Θείο διαμέσου της προσευχής καταργεί το χώρο και το χρόνο.

Ο χριστιανός ορθόδοξος, συνεπώς, γνωρίζει πώς ή προσευχή είναι Θείο Δώρο. Γι' αυτό και διαρκώς παρακαλεί το Θεό να του το χαρίσει. Το είπαμε και πιο πάνω. Τίποτε δεν μπορούμε να επιτύχουμε μόνοι μας. Από εμάς αρκεί ή διάθεση και ή προσπάθεια, ακόμη και ό βιασμός της ψυχής και του σώματος ώστε να αφιερωθούμε στην προσευχή. για όλα τα άλλα φροντίζει ό Θεός.

2. Ο σκοπός της προσευχής

Η εισχώρηση στο εκκλησιαστικό σώμα παπικών ή προτεσταντικών δομών σκέψης και τρόπων ζωής δυστυχώς έχει επηρεάσει τις αντιλήψεις πολλών από εμάς και αντιλαμβανόμαστε λανθασμένα και την προσευχή, αλλά και το στόχο αυτής. Πολλοί εξ ημών συνηθίζουμε να προσευχόμαστε ατομικά, φλυαρώντας ακατάπαυστα, ζητώντας από το Θεό να προφυλάξει από κάθε κακό τον εαυτό μας και μόνον αυτόν. Έτσι, αντί ή προσευχή να αποτελεί μέσο αυτοκάθαρσης, εσωτερικής ανακαίνισης, δυστυχώς περιορίζεται σε μία πεζή ψυχαναλυτική εμπειρία, ή οποία θα μπορούσε να υπάρξει και δίχως την αναφορά στο Θεό, παρά μόνο στον εαυτό μας.

α) Στόχος της προσευχής είναι ή Κοινωνία μας με το Θεό: πρόκειται για μία μυστική συνομιλία δύο προσώπων. Ο χριστιανός, επειδή είναι το κατ' εξοχήν κοινωνικό όν, επειδή γνωρίζει πώς ή επικοινωνία με το Θεό αποτελεί πρωταρχικό στόχο και προτεραιότητα, διαμέσου του αγωγού της προσευχής προσπαθεί να οικειοποιηθεί τη ζωή του όντως Όντος Θεού. Οι χαρισματούχοι της Έκκλησίας μάλιστα φτάνουν σε τόσο υψηλή θεωρία που γεύονται πράγματα άφατα και άρρητα. Ο παππούς Εφραίμ ό Κατουνακιώτης έλεγε σε κάποιον ιερομόναχο: "...σήμερα είμαι πολύ συγκινημένος, γιατί στην προσευχή μου άκουσα ουράνιες ψαλμωδίες, που δεν μπορεί ανθρώπινη γλώσσα να περιγράψει. Τόσο δέθηκε ή καρδιά μου και ό εσωτερικός μου κόσμος με αυτές, που δεν έχω όρεξη να φάω. Ρώτησα τη Χάρη να μού πει ποιοί είναι αυτοί που ψάλλουν και μού απάντησε: είναι οι θεοδοσιανές αδελφές". (Θεοδοσιανές υμνολογίες είναι οι ακατάπαυστες δοξολογίες που προσφέρουν στο Θεό οι ψυχές των σεσωσμένων)

β) Στόχος της προσευχής είναι ό εσωτερικός αγιασμός: έλεγε ό γέροντας Παΐσιος "τώρα να σάς δώσω κι εγώ μια ..."κατάρα"! Ο Θεός να πλημμυρίσει την καρδιά σας με την καλοσύνη Του και την πολλή Του αγάπη, μέχρι που να παλαβώσετε, για να φύγει πια ό νους σας από τη Γή και να βρίσκεται από τώρα κοντά Του, στον Ουρανό. Να τρελαθείτε από την θεία τρέλα της Αγάπης του Θεού! να σας κάψει ό Θεός με την αγάπη Του τις καρδιές σας!" Όταν ό άνθρωπος προσεύχεται ή Θεία Χάρη δε μένει αμέτοχη. Βρίσκεται δίπλα στον προσευχόμενο, έτοιμη να τον κυριέψει, να τον αγιάσει. Κι από τον εσωτερικό αγιασμό ό άνθρωπος μπορεί να μεταβάλει ολάκερη τη δημιουργία, να την ανακαινίσει, να την γνωρίσει. Ο προσευχόμενος άνθρωπος είναι χαριτωμένος, κοινωνικός, ευπροσέγγорος, πνευματικά χαρούμενος, ευτυχής, γιατί βαδίζει έναν δρόμο κοπιαστικό μεν αλλά βοηθητικό για την απαλλαγή από τα πάθη.

γ) Η προσευχή μας οδηγεί στη Γνώση: υπάρχει ή κοσμική γνώση. Οι κανόνες της φυσικής, της χημείας, οι μαθηματικοί νόμοι κ.ο.κ. Μπορούν

να γίνουν κτήμα καθενός μας. Όμως, ή άλλη Γνώση, των θείων πραγμάτων, ή εμπειρία του επέκεινα, αποκαλύπτεται στον άνθρωπο με την αρωγή της προσευχής. Αύτη χαρίζει την μετάνοια, πληροφορεί για την αλήθεια, καθαρίζει το νου, εκλεπτύνει τα αισθήματα. δεν προσφέρει αισθητικές όμως συγκινήσεις. Η προσευχή δεν είναι "μελό" ούτε διανοητικό "κατασκεύασμα". Είναι τρόπος για να συλλάβει κανείς κεκρυμμένα νοήματα ζωής.

δ) Η προσευχή ως απαλλαγή από την τραγωδία του αδιέξοδου:

στη σύγχρονη εποχή όλο και περισσότεροι αναφέρονται στη λέξη αδιέξοδο, είτε αυτό είναι ατομικό είτε κοινωνικό. Η προσευχή μπορεί να διαλύσει την ομιχλώδη αύτη κατάσταση και να βοηθήσει τον καθένα μας να οικειοποιηθεί την αλήθεια ότι ο κόσμος μας δεν είναι ό,τι οι φτωχές μας αισθήσεις αντιλαμβάνονται. Υπάρχει και μία άλλη πραγματικότητα, την οποία αν δε συνειδητοποιήσουμε κινδυνεύουμε με την εξάρτηση μας από το παράλογο. δεν είναι τραγωδία ή ύπαρξη του Τρίτου Κόσμου, ή πείνα, οι ασθένειες, ο πόλεμος ή η χρήση πυρηνικών και χημικών όπλων; δεν είναι παραλογισμός ή απώλεια μιας ζωής σε νεαρή ηλικία; δεν είναι παραλογισμός ο φόνος, ή τρομοκρατία; Πού είναι ο Θεός; Που βρίσκεσαι Θεέ μου; Υπάρχεις; τις απαντήσεις σε όλα τούτα δίδει ή προσευχή. Με αυτήν αναστηλώνονται τα συντρίμια της ζωής, ο άνθρωπος πείθεται για την ανεπάρκειά του κι έτσι γεφυρώνει το ρήγμα μέσα του μεταξύ αυτού που είναι, που βλέπει και που θα ήθελε να είναι και να βλέπει. Σιγά σιγά ο Θεός του αποκαλύπτεται κι έτσι υπό το πρίσμα της αιωνιότητας καταλαβαίνει και τα του κόσμου τούτου.

ε) Προσευχή και θεραπεία: όταν ο άνθρωπος βρεθεί σε αδιέξοδο, τότε συνηθίζει να στρέφει το βλέμμα του στον ουρανό και να αναζητά την άνωθεν βοήθεια. Πρόκειται για μία "φυσική" ενέργεια, ή οποία όμως κρύβει μέσα της ατομισμό και απελπισία. Όταν επέλθει ή θεραπεία, τότε συνηθώς ο Θεός ξεχνιέται, "χάνεται" στην ατέλειωτη καταναλωτική μας ευμάρεια. Αυτό, όμως, δε σημαίνει ότι ή προσευχή δεν είναι όπλο ακόμη και στις δύσκολες αυτές στιγμές. Ο Θεός επιτρέπει τη δοκιμασία για να τον προσεγγίσει ο άνθρωπος. Ο γέροντας Παΐσιος έλεγε πώς το φάρμακο του καρκίνου οι γιατροί το έχουν μπροστά στα μάτια τους, αλλά ο Θεός δεν επιτρέπει να το ανακαλύψουν, επειδή λόγω της ασθένειας αυτής γέμισε ο Παράδεισος! Η προσευχή λοιπόν μπορεί να αποτελεί καθαρτήριο μέσο, αρκεί ο άνθρωπος να μην περιοριστεί σε αυτήν την ώρα της δοκιμασίας. Απλώς ή ασθένεια μπορεί να είναι ή αφορμή, προκειμένου ο άνθρωπος να προσεγγίσει διαμέσου της προσευχής το Θεό.

3. Πώς και πότε προσευχόμαστε

Η απάντηση είναι απλή στη διατύπωση, δύσκολη όμως στην εφαρμογή. Με τη Χάρη του Θεού πραγματώνεται. Από τον άνθρωπο χρειάζεται ή βούληση και ο Θεός θα προνοήσει. Προσευχόμαστε καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής μας, ακόμη κι όταν κοιμόμαστε, ακόμη κι όταν εργαζόμαστε.

Πέρασαν κάποτε από το κελλί του Αββά Λουκίου οι λεγόμενοι ευχίται μοναχοί. Ο γέροντας τούς κράτησε και συνομίλησε μαζί τους.

- Ποιό είναι το έργο σας αδελφοί; τούς ρώτησε.

- Εμείς δεν ασχολούμαστε με καμιά υλική εργασία, αποκρίθηκαν εκείνοι. Ακολουθούμε τη σύσταση του Θεού Παύλου, αδιαλείπτως προσευχόμαστε.

- Δεν τρώτε καθόλου;

- Τρώμε.

- Δεν κοιμάσθε;

- Κοιμόμαστε λίγο.

- Όταν κοιμάσθε ποιος προσεύχεται για σας;

- Μά τότε αδελφοί μου, είπε ο Αββάς Λούκιος, δεν κάνετε ακριβώς αυτό το οποίο λέτε. Εμείς εδώ κάνουμε εργόχειρο για να μη ζούμε σε βάρος άλλων ανθρώπων και να πώς τηρούμε το αδιαλείπτως προσεύχεσθε: όταν αρχίζουμε το πρωί τη δουλειά μας λέγει ο καθένας μας: "ελέησον με, ό Θεός, κατά το μέγα έλεός σου και κατά το πλήθος των οικτιρμών σου εξάλειψον το ανόμημά μου". δεν είναι τούτο προσευχή; Όταν με το νου μου προσεύχομαι, τα χέρια μου πλέκουν. Από την εργασία μου αυτή κερδίζω δεκαέξι νομίσματα. Ξοδεύω ελάχιστα για το καθημερινό μου ψωμί και τα υπόλοιπα τα δίνω ελεημοσύνη στους φτωχούς και άρρωστους αδελφούς μου, πού δεν μπορούν να εργαστούν. Το ίδιο κάνουν και οι άλλοι αδελφοί. Όταν λοιπόν τρώμε ή κοιμόμαστε, οι πτωχοί προσεύχονται για μας και ή καρδιά μας πληροφορεί πώς έτσι εφαρμόζουμε τη σύσταση του Απόστολου Παύλου.

Ή αδιάλειπτη προσευχή συνεπώς είναι το ζητούμενο. Οι Πατέρες λένουν πώς ή προσευχή είναι ό καθρέπτης του χριστιανού.

Κι αυτή ή προσευχή γίνεται:

α) με συγκέντρωση του νοός στο Θεό

β) με πλήρη επίγνωση της αμαρτωλότητάς μας

γ) με ταπεινότητα και διάκριση

δ) με διάθεση συντριβής

ε) με πνεύμα αγάπης

στ) με συναίσθηση της οικουμενικότητας του κόσμου και της αδελφοσύνης όλων των ανθρώπων

ζ) με προσπάθεια αποφυγής των λογισμών πού ό διάβολος εμβάλλει στο νου προκειμένου να μάς αποτρέψει από την προσευχή.

Όταν προσεύχεσαι με ταπεινοσύνη, έχοντας βαθιά συναίσθηση της αναξιοτήτάς σου, γράφει ο Αββάς Ησαΐας ο Αναχωρητής, ή προσευχή σου γίνεται αμέσως δεκτή από το Θεό. Αν, όμως, ενώ προσεύχεσαι σού έλθει στο νου πώς ο τάδε αδελφός την ώρα αυτή κοιμάται ή ο δεινά είναι αμελής κι αρχίζεις έτσι την κατάκριση, τότε ο κόπος σου πηγαίνει χαμένος.

Οι άγιοι Πατέρες των σπηλαίων, αντιμετωπίζουν την προσευχή σαν την οδό της σωτηρίας αλλά και το κυριότερο όπλο του ανθρώπου απέναντι στις παγίδες του μισόκαλου διαβόλου. Ένας από αυτούς έλεγε στους μαθητές του: "Αν εργάζεσαι το εργόχειρο σου και σημάνει ή ώρα της προσευχής μην πεις στον εαυτό σου ας αποτελειώσω τη σειρά που μου απόμεινε ή ας συμπληρώσω λίγες βελονιές και υστέρα πηγαίνω. Παραμέρισε όλα τα άλλα καθήκοντα και δώσε το χρέος σου στο Θεό. Διαφορετικά μαθαίνεις να **θεωρείς πάρεργο την** προσευχή και την Ακολουθία. Έτσι, όμως και την ψυχή στερείς από πνευματική τροφή και το σώμα σου από υλική. Γιατί δε θα προκόψει το εργόχειρο σου χωρίς την ευλογία του Θεού. Η προθυμία σου στα πνευματικά και στα σωματικά θα φανεί από το πρωί που θα ξημερώσει".

Όλα τούτα ισχύουν για τούς μοναχούς. για τούς λαϊκούς όμως; Ισχύουν ακριβώς τα ίδια.

Δυστυχώς, σήμερα εμείς έχουμε συνηθίσει την προσευχή να την αντιμετωπίζουμε επιδερμικά, τυπικά, χωρίς να της προσδίδουμε την ανάλογη σημασία. Έκκλησιαζόμαστε τυπικά, χωρίς να προσπαθούμε να πλησιάσουμε το Θεό. Το βήμα μας προσεγγίζει την Έκκλησία σαν μια τυπική κοινωνική υποχρέωση κι ο εκκλησιασμός μετατρέπεται σε μία συνήθεια κοσμικού πολλές φορές χαρακτήρα. Χωρίς να παραγνωρίζουμε ότι από το να μην εκκλησιάζεται κανείς, καλύτερα να έρχεται έστω κι έτσι στην Έκκλησία (ποιός από μάς θα μπορούσε να πει στον άνθρωπο αυτό κάθισε στο σπίτι σου και μην εκκλησιάζεσαι γιατί είτε πηγαίνεις στην εκκλησία είτε όχι είναι το ίδιο...), ο χριστιανός θα πρέπει να άντιληφθει το αυτονόητο. Ο εκκλησιασμός και ή προσευχή είναι δώρα του Θεού προς τον άνθρωπο, είναι δικαίωμα του ανθρώπου κι όχι, όπως πολλοί λένε, «υποχρέωση». Δεν προσεύχεται και δεν εκκλησιάζεται κανείς από υποχρέωση. Άρα, ένας πρώτος τρόπος προσευχής είναι ο εκκλησιασμός. Στην εκκλησία ο απλός άνθρωπος γίνεται Έκκλησία. Με την κοινή λατρεία αποθεραπεύεται, αγαπά, βρίσκει νόημα ζωής, χαίρεται τη συναναστροφή, αγκαλιάζει τον άλλο κι όλοι μαζί σαν ένα σώμα αναπέμπουν ευχαριστήριους ύμνους προς το Θεό. Τα λόγια των ακολουθιών βγάζουν τον άνθρωπο από το αδιέξοδο του τί θα πω στο Θεό. Όλα κατά τις ιερές ακολουθίες, από το λειτουργικό μέρος, μέχρι και το υμνολογικό, περικλείουν τα πάντα. Δοξολογία στο Θεό, ευχαριστία, προσευχή για μάς, για το συνάνθρωπο, για τη φύση, για τούς κεκοιμημένους αδελφούς, για όλους όσους χαιμάζονται από τις δυσκολίες της ζωής.

Άλλος τρόπος προσευχής είναι ή ευχή προς τον Ιησού. "Κύριε Ιησού Χριστέ ελεήσόν με" και οι παραλλαγές της. Είναι ή διαρκής, συνεχής επαφή με το Χριστό. Η προσευχή αυτή έχει στάδια πραγμάτωσης. Ξεκινά από τα χείλη, μεταφέρεται στο νου, για να καταλήξει στην καρδιά. Ο έμπειρος πνευματικός μπορεί να καθοδηγήσει στην πορεία αυτή το χριστιανό πού θέλει να προχωρήσει πνευματικά.

Παράλληλα, κι επειδή οι σύγχρονες συνθήκες ζωής δεν ευνοούν την καθημερινή μας παραμονή στην 'Εκκλησία, υπάρχει ένα πλήθος προσευχών για το χριστιανό. Πρωινές προσευχές, Παρακλήσεις προς την Παναγία και τούς Αγίους, Απόδειπνο, Χαιρετισμοί προς την Παναγία, ευχές περιστασιακές για κάθε στιγμή της ζωής μας· ή 'Εκκλησία έχει μεριμνήσει ώστε ό άνθρωπος να μπορεί να ψελλίζει λίγα λόγια προσευχής από το βάθος της καρδιάς του προς το Θεό.

Σημασία έχει ό χριστιανός να οδηγηθεί προς την προσευχή, είτε είναι ατομική είτε πρόκειται για την κοινή λατρεία, με την καθοδήγηση ενός έμπειρου πνευματικού, γιατί και στην προσευχή υπάρχουν παγίδες, στις οποίες θα αναφερθούμε παρακάτω. Κλείνουμε αυτό το μεγάλο θέμα με την εξής αφήγηση γέροντα πού δείχνει και την ποιότητα της προσευχής προς το Θεό.

Ή προσευχή πρέπει να γίνεται πρώτον με διάθεση ειρηνική, ύστερα με ησυχία και κοσμιότητα. Όταν κανείς προσεύχεται με άλλους στην εκκλησία πρέπει να αποφεύγει τις εξωτερικεύσεως της ευλάβειάς του και τις δυνατές φωνές πού φέρνουν σε σύγχυση τον ίδιο και τούς άλλους.

Ή προσευχή πρέπει να γίνεται με εσωτερικό πόνο της καρδιάς και με ήρεμο νου, αφοσιωμένο στο Θεό.

Υπάρχουν άνθρωποι πού πάσχουν από σωματικές αρρώστιες κι ενώ χειρουργούνται ή καυτηριάζονται από το γιατρό υποφέρουν καρτερικά τον πόνο, χωρίς φωνές και φασαρία, σιωπηλά και υπομονετικά. Άλλοι πάλι ανυπόμονοι χαλούν τον κόσμο από τις φωνές όταν τούς κάνουν θεραπεία. Μήπως έτσι αποφεύγουν τον πόνο; Μάλλον τον αυξάνουν.

Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με την προσευχή. Οι πνευματικότεροι άνθρωποι προσεύχονται αθόρυβα, με στεναγμούς αλαλήτους. Έτσι, διατηρούν την ψυχική τους γαλήνη. Οι άλλοι δε συγκρατούν τον εαυτό τους. Προσεύχονται μεγαλοφώνως, με εκδηλώσεις εξωτερικές, πού συχνά σκανδαλίζουν τούς άλλους. Ό πραγματικός χριστιανός πρέπει να αποφεύγει την ακαταστασία και τα εξωτερικά σχήματα. Να προτιμά την τάξη, την ησυχία και την ταπείνωση. Αυτό ζητά και ό Θεός με το στόμα του Προφήτου, πού λέγει: "επί τίνα επιβλέψω, άλλ' ή επί τον ταπεινόν και ησύχιον, τον τρέμοντά μου τούς λόγους";

Όσοι χριστιανοί διάλεξαν αυτόν το δρόμο, έγιναν παράδειγμα και φώς για πολλούς άλλους.

4. Εμπόδια της προσευχής και κατανίκηση τους

Το να προσεύχεται κανείς και να αφοσιώνεται στο έργο της προσευχής είναι αγώνισμα. Πρόκειται για έναν κοπιώδη αγώνα. Όπως αναφέρει και ό γέροντας Σωφρόνιος "ενίστε ή προσευχή ρέει μέσα μας σαν ισχυρός ποταμός και άλλοτε ή καρδιά μας αποβαίνει αποξηραμένη". Ό αγωνιζόμενος στο άθλημα της προσευχής χριστιανός έχει να αντιμετωπίσει ένα πλήθος εμποδίων, τα όποια ορθώνονται εμπρός του εξαιτίας του αόρατου πολέμου του διαβόλου, αλλά κι εξαιτίας της αμαρτωλότητά του.

Τα εμπόδια αυτά θα μπορούσαμε να τα αναφέρουμε ως εξής:

α) Ἡ φυσική οκνηρία: πρόκειται για την κούραση και τον κόπο της καθημερινής μας ζωής. Συντετριμμένος ο άνθρωπος από την καθημερινή βιοπάλη, αδυνατεί να αφιερώσει χρόνο προς συγκέντρωση και προσευχή, γιατί, λέγει στον εαυτό του, ή κούραση δεν του επιτρέπει την συγκέντρωση του νοός στο ταμείον του.

Ο όσιος Παλάμων, ο γέροντας του οσίου Παχωμίου, όταν έβλεπε πώς ο νεαρός υποτακτικός του νύσταζε τη νύκτα πού προσευχόταν, τον έπαιρνε κι ανέβαιναν πάνω στο γειτονικό αμμόλοφο. Κρατούσε ο καθένας τους ένα ζεμπίλι και κουβαλούσαν άμμο από το ένα μέρος στο άλλο. Τον συνήθιζε έτσι ν' αντιστέκεται στον ύπνο και να γίνεται πιο πρόθυμος στην προσευχή.

β) Ἡ έλλειψη συγκέντρωσης, ό νους περισπάται κατά την ώρα της προσευχής σε βιοτικές μέριμνες, σε συμβάντα της ημέρας πού πέρασε ή ταξιδεύει στο μέλλον σχεδιάζοντάς το. Έτσι, ή ώρα της προσευχής είναι μία τυπική επανάληψη κάποιων αναγνωσμάτων, χωρίς νόημα και αξία. Το πρόβλημα στην περίπτωση αυτή είναι πώς το τέλος της προσευχής συνοδεύεται με αισθήματα κενού.

γ) Ἡ προσευχή ως τυπική συνήθεια: πολλοί προσεύχονται για να προσεύχονται, ίσα ίσα για να "βγουν από τη σειρά", δίχως συνείδηση, δίχως περίσκεψη, δίχως να αντιλαμβάνονται το γιατί και πώς προσεύχονται.

δ) Ἡ εγωιστική προσευχή πού περιορίζεται στο "εγώ": πολλοί συνηθίζουν να προσεύχονται εντελώς ατομικιστικά, ζητώντας από το Θεό να τούς προφυλάσσει από κάθε κακό, υπονοώντας ότι το κακό ας βρει τούς άλλους. Άλλοι πάλι ζητούν από το Θεό χρήματα, περιουσίες, επαγγελματική καταξίωση, έχοντας την εντύπωση πώς ο Θεός δεν γνωρίζει το τί είναι καλό για την ψυχή τους, ή αντιλαμβανόμενοι την προσευχή σαν μία ανταποδοτική σχέση: "εγώ Θεέ μου σού δίνω τον χρόνο μου. εσύ να μου δώσεις όλα τα αγαθά πού σού ζητάω, γιατί εγώ είμαι οπαδός σου. Κι αν μού τα δώσεις εγώ θ(συνεχίσω να σε προσκυνάω. Ά ν όχι πρόσεξε Θεέ μου, μπορεί και να μη ... σού δίδω σημασία". ΑΣ θυμηθούμε την προσευχή τού Κολοκοτρώνη ή του Μακρυγιάννη πού είχε ως περιεχόμενο την ελευθερία του Γένους. Αγνοώντας τον εαυτό τους οι αγωνιστές προσεύχονταν για το καλό ολάκερης της πατρίδας. Αν ο Θεός έκρινε καλό ας έχαναν εκείνοι τη ζωή τους.

ε) Ἡ αντίληψη της προσευχής ως υποχρέωση· σε καμία περίπτωση δε θα πρέπει να θεωρούμε την προσευχή υποχρέωση. Αντιθέτως, πρόκειται για δώρο του Θεού προς τον άνθρωπο και συνεπώς είναι δικαίωμα του ανθρώπου. αν κανείς θέλει το αποδέχεται το δικαίωμα αυτό, αν πάλι δεν το επιθυμεί ποιός είναι ό λόγος να προσευχόμαστε έχοντας μία στρεβλή αντίληψη για την προσευχή; Βέβαια, δε θα πρέπει να αποτρέπεται ο άνθρωπος από το να προσεύχεται, όπως αυτός νομίζει. Ἡ παραπάνω περίπτωση αφορά σε όσους ενσυνείδητα θεωρούν την προσευχή υποχρέωση. Είναι ένα θέμα προς συζήτηση με τον πνευματικό τους.

στ) Ἡ οἴηση και ἡ υπερηφάνεια κατά την προσευχή: πρόκειται για τον φαρισαϊκό τρόπο προσευχής με μεγαλαυχίες και ηχηρές κουβέντες προς εντυπωσιασμό και ημών των ιδίων αλλά και όλων των άλλων που μας ακούν και μας βλέπουν. Αλήθεια, την θέλει μια τέτοιου είδους προσευχή ο Θεός;

ζ) οι άσεμνες σκέψεις κατά την προσευχή και οι λογισμοί: εδώ πρόκειται καθαρά για μεθοδεύσεις και διαβολικούς μηχανισμούς. Την ώρα της προσευχής στο μυαλό μας περνούν υβρεολόγια, ακάθαρτοι λογισμοί για εμάς, το συνάνθρωπο, τούς άγιους μας, την Παναγία, το Θεό. Είναι ο άορατος πόλεμος. Εδώ χρειάζεται προσοχή. Μόλις ή μολυσμένη σκέψη γίνει αντιληπτή από τη συνείδηση μας, εκεί χρειάζεται να μη δοθεί έδαφος για να αναπτυχτεί. Ο τρόπος είναι ή απόλυτη συγκέντρωση στην προσευχή, ή επίκληση του ονόματος του Χριστού. Εκεί θα δοθεί ή μάχη. Βέβαια, για όλα τούτα οι πνευματικοί μας πατέρες και ο πνευματικός του καθενός μπορούν να μεθοδεύσουν τον αγώνα του προσευχομένου χριστιανού σε προσωπικό επίπεδο. "Εκείνος πού έχει συμμαζεμένο το νου του, όταν προσεύχεται και προσέχει σ' αυτά πού λέγει, απομακρύνει με τη φλόγα της προσευχής του τούς δαίμονες", λέγει ο όσιος Εφραίμ ο Σύρος. Εκείνος όμως πού μετεωρίζεται, πού σκορπίζει το νου σε ανώφελες σκέψεις, περιπαίζεται από αυτούς".

Όλα τα παραπάνω εμπόδια μπορούν να ξεπεραστούν. Με μία μόνο λέξη. ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ. Αυτό είναι το κλειδί της προσευχής. Ο γέρων Σωφρόνιος του Έσσεξ το λέγει ξεκάθαρα: "Προσευχή σημαίνει πολλές φορές να ομολογούμε στο Θεό την άθλια μας κατάσταση: αδυναμία, φόβο, ακηδία, αμφιβολία, φόβο, απόγνωση, με ένα λόγο οτιδήποτε συνδέεται με την ύπαρξή μας. Να τα ομολογούμε όλα τούτα, δίχως να επιζητούμε καλλιεπίς εκφράσεις, ούτε ακόμη κι ένα λογικό ειρμό...".

5. Επιλογικά: ή προσευχή στις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου

Ο σύγχρονος κόσμος μας έχει ανάγκη την προσευχή όσο τίποτε άλλο. Δε χρειάζονται διασκέψεις ηγετών για να λυθούν τα προβλήματα του κόσμου, δε χρειάζονται διεθνείς οργανισμοί για να παγιωθεί ή ειρήνη, δε χρειάζονται ακόμη και κυβερνήσεις για να λυθούν τα κρατικά προβλήματα. Αυτό πού χρειάζεται πάνω από όλα είναι προσευχή προς το Θεό κι όλα τα άλλα ο Θεός θα βρει τρόπο να τα οικονομήσει προς συμφέρον της ανθρωπίνης ψυχής, του δημιουργήματος του πού τόσο αγαπάει.

Κι όσο κι αν απογοητευόμαστε από τις προκλήσεις των καιρών, όσο κι αν ή πείνα θερίζει τον τρίτο κόσμο, όσο κι αν πεθαίνουν συνάνθρωποι μας από ασθένειες, όσο κι αν αθώοι άνθρωποι σκοτώνονται από τρομοκρατικά χτυπήματα, όσο κι αν νέες εστίες πολέμου αναφύονται καθημερινά, μία αλήθεια δεν πρέπει να ξεχνάμε: ο Θεός μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα, αρκεί να του το ζητήσουμε από βάθους καρδίας και δίχως ίχνη ιδιοτέλειας.

Στα παλαιότερα χρόνια, όταν οι αγρότες αντιμετώπιζαν προβλήματα ξηρασίας έπεφταν στα γόνατα και μέχρι να τελειώσει ή προσευχή τους άνοιγαν οι ουρανοί. Ο Θεός άκουγε άμεσα την προσευχή τους. Σήμερα όμως οι

«πολιτισμένοι» άνθρωποι του κόσμου τούτου δε στρέφουν το βλέμμα τους προς τον ουρανό, για να ζητήσουν με ειλικρίνεια βοήθεια. Αντίθετα, πέφτουν στην παγίδα και νομίζουν πώς μόνοι τους μπορούν να λύσουν τα προβλήματα. Το αποτέλεσμα; οι πόλεμοι συνεχίζονται, ή αδικία διευρύνεται, ή δυστυχία κυριαρχεί, ή αλαζονεία θριαμβεύει και ό κόσμος μας ζει την παραζάλη της ασυναρτησίας, όσες αποφάσεις κι αν λαμβάνονται από τούς ισχυρούς.

Για όλους τούτους τούς λόγους οι χριστιανοί πρέπει να προσεύχονται με πνεύμα αγάπης. Και ή προσευχή τους να αναπληρώνει την προσευχή των συνανθρώπων μας που ξεχασμένοι στην ευτέλεια της καθημερινότητας παραμέρισαν από τη ζωή τους το Θεό. Η προσευχή ή δική μας πρέπει να είναι διπλή, τριπλή, δεκαπλή, προσευχή καρδιάς, αγάπης προς το συνάνθρωπο. Πρέπει τελικώς να είναι προσευχή αδιάλειπτη, όπως αυτή του Δαβίδ, που το πρωί βασίλευε και πολεμούσε και όλο το βράδυ το αφιέρωνε στο Θεό. Στην καρδιακή αδιάλειπτη προσευχή πρέπει να ασκηθούμε ώστε αυτή να ασκήσουμε. Και όλη ή ζωή μας θα αλλάξει για έναν και μόνο λόγο. Ό Θεός θα δει τον αγώνα μας, θα μάς αγκαλιάσει και το Πανάγιο Πνεύμα θα μάς συντροφεύει. Μπορούμε και στον κόσμο να γίνουμε σκεύη χάριτος, αγιασμένες προσωπικότητες που θα δίνουμε με το παράδειγμά μας το μαρτύριο της χριστιανικής ορθοπραξίας. Κι όλα τούτα επιτυγχάνονται με τη δύναμη της προσευχής.

Έλεγε κάποιος γέροντας: "τούτα τα τέσσερα έχει ανάγκη πιότερο ή ψυχή του ανθρώπου, να φοβάται την κρίση του Θεού, να μισεί την αμαρτία, να αγαπά την αρετή και να προσεύχεται αδιαλείπτως". Άλλωστε, ό χριστιανός που θυμάται να συνομιλήσει με το Θεό μόνο όταν φτάσει μια καθορισμένη ώρα της προσευχής δεν έχει ακόμη μάθει να προσεύχεται.

ΘΕΙΑ ΜΕΤΑΛΗΨΗ

Ενα από τα βασικότερα και σημαντικότερα θέματα της πίστεως μας είναι ή Θεία Μετάληψη, ή Θεία Κοινωνία. Η συμμετοχή του πιστού στη Θ. Κοινωνία είναι απολύτως απαραίτητη, διότι με αυτή γίνεται κανείς όμοιος Χριστού, ανήκει στο σώμα της εκκλησίας και αποτελεί ζωντανά ενεργό μέλος αυτής. Η μετοχή μας στη Θ. Μετάληψη προϋποθέτει τη συμμετοχή μας στην Ευχαριστιακή Σύναξη (Θ.Λειτουργία). Ο Κύριος μας το βράδυ της Μ. Πέμπτης στο Υπερώο των Ιεροσολύμων κατά τη διάρκεια του Μυστικού του Δείπνου παρέδωσε το μεγάλο αυτό μυστήριο στους μαθητές του. Τα ιδρυτικά λόγια του Μυστηρίου αυτού είναι γνωστά σε όλους τούς χριστιανούς: "Λάβετε, φάγετε τούτο εστί το Σώμα μου" (Ματθ. 26,26) και «Πίετε έξ αυτού πάντες. Τούτο γάρ έστι το Αίμα Μου, το της Καινής Διαθήκης, το υπέρ ημών και πολλών εκχυνόμενον εις άφεσιν αμαρτιών» (Ματθ κστ'26). Τα βαρυσήμαντα αυτά λόγια συμπλήρωσε λέγοντας : "Τούτο ποιείτε εις την εμήν ανάμνησιν" (Λουκ 22,12). Και ό Απόστολος των Εθνών Παύλος θα συμπληρώσει αργότερα: "οσάκις γάρ αν εσθήητε τον άρτον τούτον και το ποτήριον τούτο πίνητε τον θάνατον του Κυρίου καταγγέλλετε, άχρις ου αν έλθη"(Α. Κορ. 11,26).

Και ή Αγία μας Εκκλησία σ' ένα της λειτουργικό ύμνο θα προτρέψει τούς πιστούς σ'αυτή τη συμμετοχή λέγοντας: "Σώμα Χριστού μεταλάβετε, πηγής αθανάτου γεύσασθε". Αλλά επειδή οι προτεστάντες αμφιβάλλουν και θεωρούν τη Θ. Ευχαριστία ως μια απλή ανάμνηση παραθέτουμε ένα απόσπασμα από τις Μυσταγωγικές Κατηχήσεις του Αγ. Κυρίλλου Ιεροσολύμων, προκειμένου να λάβουν απάντηση.

«Αυτού ουν (τού Κυρίου) αποφνηαμένου και ειπόντος περί του άρτου Τούτο μου εστί το σώμα τις τολμήσει αμφιβάλλειν λοιπόν: και αυτού διαβεβαιωσαμένου και ειρηκότος "Τούτο μου εστί το αίμα" τις ενδοιάσει ποτέ λέγων μη είναι αυτού αίμα: "Ωστε μετά πάσης πληροφορίας ως σώματος και αίματος μεταλαμβάνομεν Χριστού. Έν τύπω γάρ άρτου δίδοται σοι το σώμα και έν τύπω οίνου δίδοται σοι το αίμα, ίνα γένη, μεταλαβοιν σώματος και αίματος Χριστού, σύσωμος και σύναιμος Χριστού. Ούτω γάρ χριστοφόροι γινόμεθα, του σώματος αυτού και του αίματος εις τα ημέτερα αναδιδομένου μέλη. Ούτω κατά τον μακάριον Πέτρον "θείας κοινωνοί γινόμεθα φύσεως".

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Γράφοντας για το Σώμα και το Αίμα του Κυρίου μας δε θα παραθέσουμε απόψεις προσωπικές, αλλά αυτήν την πίστη της εκκλησίας μας, τη διδασκαλία τους, όπως τη διδάσκει ή Αγία Γραφή και οι Θεωμένοι πατέρες μας. Το σπουδαίο και σημαντικό αυτό θέμα δυστυχώς είναι παρεξηγημένο από μια μεγάλη μερίδα βαπτισμένων ορθοδόξων χριστιανών. Πολλοί δεν κοινωνούν καθόλου. Άλλοι βάζουν κανόνα στον εαυτό τους μόνοι τους και δεν κοινωνούν χαρακτηρίζοντας τον εαυτό τους αμαρτωλό και επομένως ανάξιο να προσέλθει στα άγια μυστήρια. "Έτσι στερούνται τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος και την ένωσή τους με το Χριστό. Κάποιοι κοινωνούν μόνο τη Μ. Πέμπτη χαρακτηρίζοντας αυτή τη Θ. Κοινωνία ως έθιμο. Άλλοι κοινωνούν τρεις φορές το χρόνο, Χριστούγεννα, Πάσχα και Δεκαπενταύγουστο μένοντας με την ψευδαίσθηση ότι είναι σύμφωνοι με το θέλημα του Κυρίου. Δικαιολογούν την μη τακτική προσέλευση στη Θ. Κοινωνία με το εξής παράδοξο. " Η Θ. Κοινωνία δεν είναι σούπα". Βέβαια υπάρχουν και οι τακτικώς

κοινωνούντες με πλήρη συναίσθηση, πράγμα πολύ παρηγορητικό για την υλιστική εποχή μας. Τί φταίει; "Ίσως εμείς οι κληρικοί δε διδάσκουμε στους πιστούς την πραγματική αλήθεια. δεν καταρτίζουμε τούς ανθρώπους όπως πρέπει. Δε δίδουμε τουλάχιστον στους καλής θελήσεως ανθρώπους αγωγή πνευματική. Η τροφή τρέφει το σώμα μας. Και ή πνευματική τροφή τον πνευματικό άνθρωπο. Ο άνθρωπος πού δεν τρέφεται με το σώμα και το αίμα του Κυρίου παθαίνει πνευματική αβιταμίνωση. Και ό πιστός τρέφεται πνευματικά με το λόγο του Θεού και την προσευχή, πολύ δε περισσότερο τρέφεται με το σώμα και το αίμα του Κυρίου. Η συχνή μετοχή στο Σώμα και Αίμα του Κυρίου εξασφαλίζει στον άνθρωπο κοινωνία με το Θεό και ζωή αιώνιο. Να τί λέγει ό Ίδιος ό Κύριος μας: "Ό τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα έν εμοί μένει, κά γώ έν αύτώ" και "ό τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα έχει ζωήν αιώνιον". Σ'αυτά τα αγιογραφικά χωρία ό Κύριος μας όμιλε! για τη συχνή Θ. Κοινωνία. Οι μετοχές "τρώγων και πίνων" βρίσκονται σε χρόνο ενεστώτα. Έτσι αυτός που συμμετέχει συνεχώς στο σώμα και το αίμα του Κυρίου κερδίζει τον ουρανό. Η αγία μας εκκλησία που γνωρίζει το πλήρες νόημα των λόγων του Κυρίου προτρέπει έξ αρχής τα τέκνα της προς την κατεύθυνση αυτή και διδάσκει την τακτική συμμετοχή όχι μόνο στην ευχαριστιακή σύναξη, αλλά και τη συμμετοχή στο ποτήριο της ζωής.

MARTYRIA AGIAS GRAΦΗΣ

Στο Β. κεφ. Των πράξεων των Αποστόλων διαβάζουμε: "Ήσαν δε προσκαρτερούντες τη διδαχή των Αποστόλων και τη κοινωνία και τη κλάσει του άρτου". Οι πρώτοι χριστιανοί ήταν με ζήλο αφοσιωμένοι στη Θ. Ευχαριστία. Πράγματι. Ό,τι είναι ό άρτος ό επίγειος για το σώμα, ακριβώς το ίδιο είναι και ή Θ. Ευχαριστία για την ψυχή. Άνθρωπος που δε σιτίζεται κανονικά είναι καταδικασμένος σε θάνατο και ό άνθρωπος που δε συμμετέχει στη Θ. Ευχαριστία έχει ήδη υποστεί θάνατο πνευματικό. Γι' αυτό παλαιά οι παρόντες στη Θ. Ευχαριστία κοινωνούσαν όλοι, εκτός εκείνων πού διατελούσαν υπό κανόνα, που ό πνευματικός δηλαδή δεν επέτρεπε να κοινωνήσουν. Οι πιστοί ασθενείς κοινωνούσαν στην οικία τους από τούς διακόνους, σύμφωνα με τη μαρτυρία του Αγίου Ιουστίνου, φιλοσόφου και μάρτυρος.

MARTYRIΕΣ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Αλλά τί οι Άγιοι Πατέρες της εκκλησίας μας διδάσκουν για τη Θ. Κοινωνία; Η διδασκαλία τους είναι ξεκάθαρη, φοβερή και κρυστάλλινη. Τα λόγια τους, πάντα σε συνδυασμό με τη βιωτή τους, μάς ελέγχουν. Ό Μ. Βασίλειος λέγει: "Το κοινωνείν καθ' εκάστην ημέραν καλόν και επωφελές". Όχι το κοινωνείν κατ' έτος αλλά καθ' εκάστην ημέραν. για τούς χριστιανούς πού ζούσαν στις ήμερες του, δηλ τον 4ον αι. Μ.Χ., τον χρυσούν αιώνα της εκκλησίας μας λέγει: "Ημείς μέντοι γε τέταρτον καθ' εκάστην εβδομάδα κοινωνούμεν, έν τη Κυριακή, έν τη Τετράδι και έν τη Παρασκευή και τω Σαββάτω και έν ταις άλλαις ημέραις, εάν ή μνήμη αγίου τινός". Ό άγιος Βασίλειος πολυγραφότατος και αγωνιστής της εκκλησίας της Καισαρείας στην 93η επιστολή του ομιλεί για Θ.Κοινωνία των πιστών τουλάχιστον τέσσερις φορές την εβδομάδα. Όχι βέβαια τέσσερις φορές το χρόνο, αλλά την εβδομάδα. Και για τούς μοναχούς πού ζούσαν στην έρημο και δεν είχαν ιερέα

λέγει ότι στο κελλί τους έχουν τη Θ. Κοινωνία και μεταλαμβάνουν μόνοι τους, μετά από τον κανόνα και την προσευχή τους. Ο ιερός Χρυσόστομος, ό φλογερός αυτός Πατέρας της Εκκλησίας, εξαπολύει σφοδρό έλεγχο στους χριστιανούς εκείνους πού προσέρχονται στην Ευχαριστιακή Σύναξη, αλλά μένουν μακριά από το μυστήριο της ζωής. Ο Άγιος Ιερώνυμος, διδάσκει ότι πρέπει συνεχώς να κοινωνούμε των Αχράντων μυστηρίων. Η Θεία Μετάληψη αγιάζει τον πιστό και τον φέρει σε πλήρη κοινωνία με το Θεό. Τέλος ό Ιερός Αυγουστίνος σε ομιλία του προτρέπει τούς νεοφώτιστους να κοινωνούν τακτικά. Από τις ελάχιστες αυτές γνώμες των αγιασμένων Πατέρων της εκκλησίας μας γίνεται αντιληπτό ποιά είναι ή θέση τους σχετικά με το μεγάλο αυτό θέμα της Θείας Κοινωνίας. Έξ άλλου ή Θ.Λειτουργία πού τελείται στους Ιερούς Ναούς έχει αυτό το μοναδικό σκοπό δηλαδή τη Θ. Κοινωνία. σε μια ευχή της Θ. Λειτουργίας ό λειτουργός λέγει: "και καταξίωσον τη κραταιά σου χειρί, μεταδούναι ημίν του αχράντου σώματος Σου και του τιμίου αίματος και δι' ημών παντί τω λαώ". Με άλλα λόγια ό Λειτουργός ιερεύς ζητά από το Θεό να αξιωθεί αυτός πρώτος να κοινωνήσει και μέσω αυτού όλος ό λαός. "Παντί τω λαώ". Έξ άλλου ή θέσπιση της Θ.Λειτουργίας των προηγιασμένων δώρων πού τελείται την αγία και μεγάλη Τεσσαρακοστή είχε και έχει αυτό το σκοπό: να τρέφει και τις υπόλοιπες ημέρες της εβδομάδος, από Δευτέρα έως Παρασκευή τούς πιστούς με το Σώμα και το Αίμα του Κυρίου, επειδή δεν επιτρέπεται ή τέλεση της Θ. Λειτουργίας του Ιερού Χρυσοστόμου και του Μεγάλου Βασιλείου λόγω του Αναστάσιμου χαρακτήρα αυτών των Λειτουργιών, στις πένθιμες αυτές ημέρες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Το ερώτημα όμως τίθεται ως εξής: Είμαστε άξιοι να κοινωνούμε τακτικά των αχράντων μυστηρίων; την απάντηση θα τη λάβουμε από το μικρό κείμενο πού ακολουθεί. Το δανειζόμαστε, από τη "Λυχνία της Νικοπόλεως". Αξίως δεν κοινωνεί ποτέ κανένας. δεν επιτρέπεται Χριστιανός Όρθόδοξος να ειπεί τέτοιο πράγμα. Η ταπείνωση δε μάς το επιτρέπει. Ούτε το πνευματικό πένθος, πού πρέπει να έχουμε. Και γι' αυτό ποτέ, κανένας ασκητής, όσο μεγάλος κι αν ήταν, δε τόλμησε να ειπεί τέτοιο πράγμα για τον εαυτό του. Έμένα συχνά ό νους μου πηγαίνει στον όσιο Σεραφείμ του Σάρωφ, πού, ενώ είχε τόσα και τόσα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος, ποτέ του δεν θεώρησε τον εαυτό του άξιο, να κοινωνήσει το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, αλλά, όταν επρόκειτο να πάει να κοινωνήσει, στέναζε και έκλαιε με λυγμούς. Αλλά όταν πια είχε κοινωνήσει, έβλεπε, αν είχε κοινωνήσει εις κρίμα και κατάκριμα, για βάρος υχής, για ανακαίνιση και για αγιασμό. Και γι' αυτό, όταν διάβαζε τις ευχαριστήριες ευχές, πόσο έλαμπε, πόσο χοροπηδούσε από χαρά, πού είχε κοινωνήσει! Πρέπει να αισθανόμαστε πάντοτε την αναξιότητα μας. Μόνο χάρις στην ευσπλαχνία του Θεού τολμάμε και κοινωνάμε. Όσο κι αν κλάψουμε, όσο κι αν κάμαμε τέλεια εξομολόγηση, με όση κατάνυξη κι αν διαβάσαμε τις προσευχές μας, την Ακολουθία της Μεταλήψεως, πάντα το ίδιο αισθανόμαστε: ότι ΔΕΝ είμαστε άξιοι¹ ότι ΔΕΝ μπορεί να είμαστε άξιοι. Αλλά μάς δίνει θάρρος και παρηγοριά, ότι έχομε μέσα μας ειρήνη, ότι στρέφομε ΑΝΩ την ψυχή μας και ότι δεν μάς πολεμάει πνεύμα απογοήτευσης και απελπισίας. Και γι' αυτό το αποτολμάμε. Αυτό δεν είναι ή ευσπλαχνία του Θεού; και όταν πια κοινωνήσωμε, κάτι μέσα μας μάς το λέει, πώς κοινωνήσαμε: εις κρίμα; Εις κατάκριμα; για βάρος ψυχής ; "Η για τον αγιασμό και τη σωτηρία μας; Γι' αυτό μετά την Θεία Κοινωνία πρέπει να λέμε πολλές φορές:

-Δόξα Σοι, Κύριε Χριστέ, Υιέ του Θεού. Δόξα Σοι.

Παρά ταύτα, όμως, ας μην αγνοεί κανείς ότι ή Θ. Κοινωνία είναι τροφή πνευματική και ό πιστός μεταλαμβάνοντας Σώμα και Αίμα Χριστού δεν μεταλαμβάνει σάρκα ζωντανή, αλλά άρτο και οίνο στον όποιο έχει επέλθει πνευματική μεταβολή, όπως τονίζει ό άγιος 'Ιωάννης ό Δαμασκηνός. "'Ερωτάς πώς ό άρτος και ό οίνος γίνεται Σώμα Χριστού; Κάγώ σοι λέγω: Πνεύμα άγιο επιφοιτά και ταύτα ποιεί. δεν λείπουν όμως και εκείνοι που αμφιβάλλουν γι' αυτή τη μεταβολή. Πιστεύουν ό,τι βλέπουν. Και επειδή δεν μπορούν να κατανοήσουν αυτό πού ό Ιερός Δαμασκηνός διδάσκει, απορρίπτουν ό,τι δεν κατανοούν.

Ή παρακάτω ιστορία παρμένη από το Γεροντικό ίσως προβληματίσει τούς αμφιβάλλοντες.

"Κάποιος Αναχωρητής, από αμάθεια πιο πολύ, δεν ήθελε να παραδεχτεί πώς ό άγιος Άρτος, που μεταλαμβάνομε, είναι αυτό το Σώμα του Κυρίου. Οι Γέροντες που το έμαθαν, τον φώναξαν κι επεχείρησαν να του εξηγήσουν την ορθή άποψη της εκκλησίας για τα Άχραντα Μυστήρια, ώστε να τον βγάλουν από την πλάνη του. 'Εκείνος όμως δεν ήθελε με κανένα τρόπο να πειστεί. Οι Πατέρες τον άφησαν, αλλά έκαναν προσευχή να τον φωτίσει ό Θεός να καταλάβει την αλήθεια για να μη χάσει τούς κόπους του. Μια Κυριακή ό Αναχωρητής παρακολούθησε τη Θεία Λειτουργία μαζί με δύο από τούς Γέροντες από το Άγιο Βήμα του ναού της σκήτης. Τη στιγμή που ό Ιερέύς πήρε στα χέρια του το πρόσφορο, για να προσκομίσει, είδαν κατάπληκτοι ένα Βρέφος ξαπλωμένο επάνω στην Αγία Τράπεζα. Κι όταν άρχισε να διαμελίζει τον Άρτο, φάνηκε Άγιος Άγγελος επάνω από το θυσιαστήριο, κρατώντας μάχαιρα στα χέρια του. Διαμέλιζε κι αυτός, συγχρόνως με τον Ιερέα, το Θείο Βρέφος κι έχυνε το Αίμα Του στο Άγιο Ποτήριο. Ό πλανεμένος Αναχωρητής ταραχτήκε από το φοβερό εκείνο θέαμα. Ή ταραχή του όμως μεταβλήθηκε σε τρόμο, που τον συγκλόνισε ολόκληρο, όταν υστέρα από λίγο, που πήγε να κοινωνήσει, είδε στο Άγιο Ποτήριο ανθρώπινη σάρκα στο αίμα. Κλαίγοντας τότε ομολόγησε την πλάνη του και παρακάλεσε τον Κύριο να σκεπάσει με τη Χάρη Του τα Θεία Μυστήρια για να τολμήσει να κοινωνήσει. Έτσι είδε πάλι Άρτο και Οίνο στο Άγιο Ποτήριο. Βέβαια κανείς δεν αμφιβάλλει πώς ό προσερχόμενος στο μυστήριο της Θ. Κοινωνίας πρέπει να είναι προετοιμασμένος. Και για την καλή αυτή προετοιμασία θα μιλήσουμε στη συνέχεια.

Είναι όμως κρίμα να προσέρχονται κυρίως τις παραμονές των μεγάλων εορτών οι πιστοί απροετοίμαστοι για να δεχθούν στην καρδιά τους το Λυτρωτή. δεν επιτρέπεται να προσέρχεται κανείς στο ποτήριο της Ζωής λερωμένος από τα πάθη της σάρκας, από την ακηδία, από το μίσος και την κακία και γενικώς από όλα εκείνα που γίνονται εμπόδιο στο μεγάλο μυστήριο. Άν κάποιος κοινωνεί απροετοίμαστος, αμετανόητος, αξιομολόγητος καλύτερα να μην κοινωνεί. Το Γεροντικό μάς παρέχει μια διδακτικότατη ιστορία και μάς βοηθά, ώστε να συνειδητοποιήσουμε αυτό που κάνουμε.

Για κάποιον Άγιο 'Επίσκοπο, λέγουν οι Πατέρες, **πώς** όταν έβγαινε να κοινωνήσει το λαό, έβλεπε να πηγαίνουν οι χριστιανοί, άλλοι με κατάμαυρο πρόσωπο, άλλοι μ' εξογκωμένα κι ερεθισμένα μάτια, που μόλις έπαιρναν τα Άχραντα Μυστήρια, εκαίγοντο. Άλλοι πάλι πήγαιναν με ολόλευκα φορέματα και φωτισμένη ψυχή. Το Άγιο Σώμα του Κυρίου, που έπαιρναν με πολλή προσοχή κι ευλάβεια, τούς λάμπρυνε περισσότερο. Ό 'Επίσκοπος παρακάλεσε το Θεό να του αποκαλύψει το μυστήριο που έβλεπε μπροστά του. Άγγελος Κυρίου του

εξήγησε πώς όσοι πήγαιναν να κοινωνήσουν με λαμπρό πρόσωπα και λευκή στολή, ζούσαν μ' αγνότητα και σωφροσύνη, ήσαν δίκαιοι, συμπαθείς στους άλλους και φιλεύσπλαχνοι. Πλησίαζαν τα Άγια Μυστήρια με καθαρή συνείδηση και ή Θεία Χάρις τούς επισκίαζε. Εκείνοι που φαίνονταν κατάμαυροι, ήσαν βυθισμένοι στη λάσπη των σαρκικών επιθυμιών. Όσοι είχαν ερεθισμένα και εξογκωμένα μάτια, ήσαν πονηροί και άδικοι, φθονεροί και άπληστοι. Αυτοί, όχι μόνο δεν ωφελούντο από τη Θεία Κοινωνία, μά καταδικάζονταν, γιατί τολμούσαν να πλησιάσουν με βαρυμένη συνείδηση, χωρίς μετάνοια και προετοιμασία. Από τότε ο καλός Ποιμενάρχης κήρυξε μετάνοια και διόρθωση ζωής στο ποίμνιο που του εμπιστεύτηκε ο Κύριος κι εμπόδιζε τούς αναξίους από τη Θεία Κοινωνία.

Ή αποχή όμως του Χριστιανού από τη Θ. Κοινωνία για μεγάλο χρονικό διάστημα μπορεί να έχει φρικτά αποτελέσματα. Και τούτο γιατί ο Χριστιανός είναι γνώστης της αλήθειας και ξέρει τί σημαίνει Θ.Κοινωνία. Ή αμέλεια, ή σκηδία, ή ακηδία, ή αναβολή φθείρουν την ψυχή του Χριστιανού. Ή μη τακτική Θεία Κοινωνία δημιουργεί πνευματική αβιταμίνωση με πολλές συνέπειες.

Στη βιογραφία του Οσίου Μακαρίου του Αιγυπτίου διαβάζουμε το εξής συγκλονιστικό γεγονός, που έλαβε χώρα λόγω αποχής από τη Θ. Κοινωνία. Ένας άσωτος νέος στην Αλεξάνδρεια γοητεύτηκε από την ομορφιά μιας παντρεμένης γυναίκας, πού ήταν παράδειγμα τιμιότητας και σωφροσύνης. Έπειδή κατάλαβε πώς ήταν αδύνατον να την παρασύρει στα δίχτυα του με άλλο τρόπο, πήγε σένα μάγο και του έταξε πολλά χρήματα, αν κατόρθωνε με τη σκοτεινή του τέχνη να τη φέρει στο σκοπό του. Ούτε έτσι όμως κατάφερε αυτό πού ήθελε. Ο μάγος τότε, από εκδίκηση, έκανε να φαίνεται ή νέα στα μάτια των ανθρώπων σαν φοράδα. Έτσι τη βρήκε ο άνδρας της ένα βράδυ πού γύρισε από τη δουλειά του στο σπίτι του. Απαρηγόρητος για τη συμφορά, φώναξε τούς ιερείς να κάνουν αγιασμό και να προσευχηθούν γι'αυτήν. Καταλάβαινε πώς όλα αυτά οφείλονταν σε διαβολική ενέργεια. Βλέποντας όμως πώς δε γινόταν τίποτε, την τρίτη μέρα έδεσε από το λαιμό τη δυστυχισμένη γυναίκα και την οδήγησε στον Όσιο Μακάριο, πού ή φήμη του, σαν θαυματουργού, είχε απλωθεί σ' όλη την Αίγυπτο. Στο δρόμο τον σταματούσαν οι Καλόγηροι και τον ρωτούσαν που πήγαινε εκείνη τη φοράδα. Έτσι ο δυστυχισμένος να διηγείται σ' όλους τη συμφορά του. Σαν έφτασε στη σκήτη, είπαν οι Αδελφοί στον Όσιο, πώς ένας άνθρωπος με μια φοράδα πήγαινε να τον επισκεφθεί. Πώς σας ξεγελά ο διάβολος, τούς είπε εκείνος αυστηρά και βλέπετε έτσι το λογικό πλάσμα του Θεού; Εγώ την βλέπω γυναίκα, όπως είναι στην πραγματικότητα. Πήγε, τέλος, ο άνθρωπος, κι αφού έβαλε μετάνοια στον Γέροντα, του διηγήθηκε το κακό που τόσο ξαφνικά τον βρήκε. Ο Όσιος τον άκουσε με συμπόνια. "Ύστερα έβαλε νερό σ' ένα μικρό δοχείο, προσευχήθηκε, το ευλόγησε κι ράντισε μ' αυτό τη δυστυχισμένη γυναίκα. Τότε την είδαν όλοι με την πραγματική μορφή της. Ο Όσιος τούς εξήγησε πώς το φαινόμενο εκείνο δεν ήταν τίποτε άλλο από φαντασία διαβολική. Κατόπιν είπε στη γυναίκα συμβουλευτικά: "μη λείπεις ποτέ από την Εκκλησία, όταν γίνεται Λειτουργία και να κοινωνείς συχνά, γιατί και τούτο το κακό σε βρήκε, επειδή έχεις μείνει πέντε εβδομάδες ακοινωνητη".

Προϋποθέσεις Θ. Κοινωνίας

1. Πίστη

Η πρώτη προϋπόθεση είναι η πίστη. Εκείνος πού προσέρχεται στο Ποτήριο της Ζωής είναι πεπεισμένος ότι κοινωνεί Σώμα και Αίμα Χριστού. "Αν αυτό είναι ξεκαθαρισμένο μέσα του τότε εις ζωήν αιώνιον κοινωνεί. Διαφορετικά τη μεγάλη αυτή και συγκλονιστική στιγμή της Θείας Μεταλήψεως ζημιώνεται, όταν μέσα του υπάρξουν αμφιβολίες.

Άνθρωποι πού δεν έχουν πίστη στο Ποτήριο της Ζωής, φοβούνται το "Ειτζ καθώς και άλλες λοιμώδεις ασθένειες. Προβάλλουν ακόμη αντιρρήσεις στον τρόπο μετάδοσης της Θείας Κοινωνίας. Γιατί λένουν ότι είμαστε αναγκασμένοι να κοινωνούμε όλοι με το ίδιο "κουταλάκι" και να κινδυνεύουμε κάθε φορά πού κοινωνούμε από λοιμώδεις ασθένειες. Γιατί και μείς οι ορθόδοξοι δε χρησιμοποιούμε τα άζυμα και την όστια όπως οι Παπικοί;

Αρχικά πρέπει να διευκρινίσουμε ότι στην αγία μας 'Εκκλησία υπάρχει κάποια ορολογία, π.χ. Η Τράπεζα του Ιερού Βήματος ονομάζεται θυσιαστήριο ή Αγία Τράπεζα. Το δισκάριο που τοποθετείται ό άρτος ονομάζεται Άγιο Δισκάριο. Το "κουταλάκι" με το οποίο κοινωνούν οι πιστοί, ονομάζεται Αγία Λαβίδα. Διευκρινίζεται έτσι ότι μέσα στην εκκλησία μας όλα εξαγιάζονται. Σχετικά με τον τρόπο Θείας Κοινωνίας των Παπικών ας γνωρίζουν οι αμφιβάλλοντες ότι μια αδιαίρετη Εκκλησία χρησιμοποιούσε ανέκαθεν άρτο ένζυμο για την προσκομιδή. Και σ' αυτήν τη Ρώμη κατά τούς πρώτους χριστιανικούς αιώνες ένζυμος και όχι άζυμος άρτος χρησιμοποιούνταν για την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας. Η χρήση των αζύμων στη Δύση για την τέλεση του μυστηρίου της Θ. Ευχαριστίας εισάγεται πιθανώς τον Θ' ή Γ αιώνα. Ο Ιερός Φώτιος μιλώντας για τούς νεωτερισμούς της Ρώμης δεν αναφέρεται στα άζυμα. Τούτο σημαίνει ότι δεν χρησιμοποιούνταν μέχρι τότε άζυμα. Η χρήση των αζύμων στη Θ. Λειτουργία δεν έχει Ευαγγελικό έρεισμα. Εναντίον αυτών των απόψεων οι ορθόδοξοι ερμηνευτές διδάσκουν ότι ό Κύριος μας 24 ώρες πριν την έναρξη του Εβραϊκού Πάσχα μεταχειρίστηκε όχι άζυμα, αλλά ένζυμο άρτο στο Μυστικό Δείπνο. Η επάνοδος της Δυτικής Εκκλησίας στα άζυμα, τα ιουδαϊκά, μετά από χίλια χρόνια υπενθυμίζει την επανάληψη των λόγων εκείνων, πού ό Παύλος από άλλη αφορμή είπε στους Γαλάτες δηλ. "επιστροφή επί τα ασθενή και πτωχά στοιχεία" (Γαλ. 6, 9).

Στο ερώτημα γιατί δε χρησιμοποιούμε την όστια όπως οι Παπικοί, θα πρέπει να απαντήσουμε ότι ή αρχαία Εκκλησία δεν γνωρίζει αυτόν τον τρόπο μεταλήψεως των πιστών. Εμείς οι ορθόδοξοι πιστεύουμε ότι μέσα στο Άγιο Ποτήριο βρίσκεται σύμπασα ή Εκκλησία. Ο Κύριος, ή Υπεραγία Θεοτόκος, τα εννέα ιερά τάγματα των Αγίων της Εκκλησίας μας, ή μερίδα του Επισκόπου και οι μερίδες των ζώντων και τενθεώτων, που μνημονεύει ό ιερέυς. Μεταλαμβάνουμε των αχράντων μυστηρίων και δεν έχουμε φόβο μήπως ασθενήσουμε. Τα άγια χαρίζουν ζωή και όχι ασθένεια. Η Δυτική Εκκλησία που βρίσκεται ασφυκτικά πιασμένη στο κέλυφος μιας λογικοκρατίας, φοβάται μήπως μεταδοθεί ασθένεια. Εμείς αντιθέτως πιστεύουμε στο θαύμα. δεν είναι λίγοι οι αδελφοί μας που κοινωνούν και έχουν μολυσματική ασθένεια. Με τη λογική αυτή αν όχι οι πιστοί, ό ιερέας τουλάχιστον, που καταλύει στο τέλος το Άγιο Ποτήριο, θα έπρεπε να ασθενήσει. Και όμως! Κανένας κληρικός δεν ασθενήσε από τη Θ. Κοινωνία.

Ήμουν νέος στην Ιεροσύνη, διηγείται κάποιος κληρικός όταν ή ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης με έστειλε στο Σανατόριο της Έξοχης να λειτουργήσω. Κοινωνήσα όλους τούς ασθενείς. Ήταν περίπου ογδόντα οι φυματικοί του Σανατορίου. Στο τέλος κατέλυσα το Άγιο Ποτήριο. Με τη λογική αυτή θα έπρεπε να γίνω φυματικός. δεν έγινα. Γιατί; Ή χάρη του Θεού δεν επιτρέπει τέτοιες επεμβάσεις των μικροβίων στο σώμα των πιστών.

Και δύο λόγια για το Έητζ. Ή μάστιγα του αιώνα δηλ. Το "Έιτζ μάς φοβίζει. Προς Θεού όμως. Μη διανοηθεί κανείς ότι από το Άγιο Ποτήριο είναι δυνατόν να συμβεί κάτι τέτοιο. Από το "Έιτζ μπορούμε να προφυλαχθούμε. Πώς; Όχι με τα μέσα πού προβάλλονται από τηλεοράσεις και ραδιόφωνα, αλλά με την αγνότητα. Το "Έιτζ είναι παιδί της ακολασίας. Ή πλειονότητα των θυμάτων αυτών είναι οι ομοφυλόφιλοι, οι μοιχοί και πόρνοι. Ή αγνότητα και ή εγκράτεια είναι το άριστο φάρμακο για την αποφυγή του. Καταλήγοντας υπενθυμίζουμε ότι μέσα στο Άγιο Ποτήριο βρίσκεται όχι οίνος και άρτος, αλλά Σώμα και Αίμα Χρίστου. Αυτή είναι ή πίστη της Αγίας Όρθοδοξίας και δεν επιδέχεται αλλοίωση. Οι αμφιβολίες, που τυχόν υπάρχουν, είναι αποτέλεσμα δυσπιστίας και ολιγοπιστίας. Όποιος δεν πιστεύει στο θαύμα είναι επόμενο να αμφιβάλλει. αλλά ας έχουμε εμπιστοσύνη στην Εκκλησία του Χριστού. Κανείς δε ζημιώθηκε επειδή έκανε υπακοή στη διδασκαλία της. αλλά όσοι φοβούνται τις λοιμώδεις ασθένειες και δεν προσέρχονται στο Ποτήριο της Ζωής ας ακούσουν αυτόπη μάρτυρα που διηγείται το γεγονός μεταλήψεως λεπρού από τον άγιο της εκκλησίας μας Παπά Νικόλα Πλανά. Το γεγονός διηγείται ή μαθήτρια του Μάρθα Μοναχή. Το παραθέτουμε αυτούσιο από το βιβλίο Παπά Νικόλας Πλανάς.

Ένα άλλο ακόμη γεγονός, φανερώνει την άφθαστον πίστιν και ευσέβειαν, που είχε εις την εκτέλεσιν των ιερών καθηκόντων του. Εκεί, εις την ενορίαν του, σε ένα στενό δρομάκι, εκρύπτετο ένας λεπρός εις μεγάλο βαθμό. Του είχαν φαγωθεί τα χείλη του από την φοβερή ασθένεια. Πήγε μια φορά ό πατήρ να τον κοινωνήσει, αλλά το κατεστραμμένο του στόμα δεν μπόρεσε να παραλάβει το Άγιον Σώμα του Κυρίου και παρέπεσε λίγο πιο πλάι από το στόμα. Χωρίς κανένα, μά κανένα δισταγμό, ό πατήρ έσκυψε και με το στόμα του επήρε τον Θείον Μεργαρίτην, που είχε πέσει και τον "κατέλυσε"!

Αυτό ας το ιδούν αυτοί που δυσκολεύονται να κοινωνήσουν, γιατί φοβούνται τα μικρόβια...! Μεγάλη, πράγματι, βλασφημία! Ένας Θεός, ζώντων και νεκρών, ποιητής Ουρανού και Γής, να προσβάλλεται από μικρόβια! Παραλογισμοί σκοτισμένων άπιστων. Όσον για τον ασθενή αυτόν, τον ανακάλυψε ή Αστυνομία και τον έστειλε εις το λεπροκομείο μαζί με την κόρην του, ή οποία και αυτή είχε μολυνθεί και της είχαν φαγωθεί τα δάκτυλα. Έν τούτοις, ό Πατήρ δεν έπαθε τίποτε. Έτσι μ' αυτά πού αναφέρθηκαν παραπάνω λαμβάνει κανείς γεύση ζωντανής πίστεως.

2. Με φόβο Θεού

Φόβος Θεού είναι το ιερό δέος με το όποιο διακατέχεται ή χριστιανική ψυχή την ώρα της Θ. Κοινωνίας. Εκείνη ή στιγμή είναι συγκλονιστική για τον καθένα. Όποιος έρχεται σε σχέση με τον ίδιο το Θεό, ενώνεται μαζί του, Θεώνεται. Εκείνη τη στιγμή στη μνήμη του κάθε πιστού επιβάλλεται να έρχονται οι Άγιες Ευχές της Εκκλησίας μας πού προετοιμάζουν κατάλληλα την ψυχή να δεχθεί μέσα της το πυρ της Θεότητας.

Ιδού, βαδίζω προς Θείαν Κοινωνίαν Πλαστουργέ, μη φλεξής με τη μετουσίστ Πυρ γάρ υπάρχουν τούς αναξίους φλέγον. Άλλ' ούν κάθαρον έκ πάσης με κηλίδος. Του Δείπνου σου του μυστικού, σήμερον, Υιέ Θεού, κοινωνόν με παράλαβε· ού μη γάρ τοις εχθροίς σου το μυστήριον ειπώ· ού φίλημά σοι δώσω, καθάπερ ό 'Ιούδας· άλλ' ως ό Ληστής ομολογώ σοι· μνήσθητί μου Κύριε, έν τη βασιλείς σου.

Θεουργόν Αίμα φριξον, άνθρωπε βλέπων Άνθραξ γάρ έστι τούς αναξίους φλέγων· Θεού το Σώμα και θεοί με και τρέφει· Θεοί το πνεύμα, τον δε νουν τρέφει ξένως.

Έθελξας πόθω με Χριστέ και ηλλοίωσας τω θείω σου έρωτι" αλλά κατάφλεξον πυρί αύλω τας αμαρτίας μου και εμπλησθήναι της έν Σοι τρυφής καταξίωσον, ίνα τας δύο σκιρτών μεγαλύνω, Αγαθέ, παρουσίας Σου.

Έν ταις λαμπρότησι των αγίων σου, πώς είσελεύσομαι ό ανάξιος; Εάν γάρ τολμήσω συνεισελθειν εις τον νυμφώνα, ό χιτών με ελέγχει, ότι ουκ έστι του γάμου και δέσμιος εκβαλούμαι υπό των Αγγέλων. Καθάρισον, Κύριε, τον ρύπον της ψυχής μου και σώσον με, ως φιλόανθρωπος.

Δέσποτα φιλόανθρωπε, Κύριε Ιησού Χριστέ, Ό Θεός μου, μη εις κρίμα μοι γένοιτο τα Άγια ταύτα, διά το ανάξιον είναι με, άλλ' εις κάθαρσιν και αγιασμόν ψυχής τε και σώματος και εις αρραβώνα της μελλούσης ζωής και βασιλείας. Εμοί δε το προσκολάσθαι τω αγαθόν έστι, τίθεσθαι έν τω Κυρίω την ελπίδα της σωτηρίας μου.

Αυτά τα λόγια καθώς και άλλα πού λέγονται κατά την προετοιμασία της Θείας Κοινωνίας, συγκλονίζουν συθέμελα τον άνθρωπο και μέσα του δημιουργείται δέος ιερό καθώς ακούει το λειτουργό Ιερέα να καλεί τούς άγιους στο Ποτήριο της Ζωής λέγοντας: "μετά φόβου Θεού. Προσέλθετε". αν δεν υπάρχει αυτή ή συναίσθηση, τότε ό άνθρωπος όχι μόνο δε Θεώνεται άλλ' έν αντιθέσει φλέγεται. "Άνθραξ γάρ έστι, τούς αναξίους φλέγων".

3) με αγάπη

Η λέξη αγάπη δυστυχώς είναι παρεξηγημένη. Χρησιμοποιείτε εύκολα, ακόμη και στο πεζοδρόμιο χωρίς να εκφράζει την ουσία της. Βέβαια, δεν αντιλέγει κανείς ότι ή αγάπη της μητέρας προς το παιδί δεν είναι γνήσια αγάπη. Η αγάπη προς τούς γονείς, τούς συζύγους, τούς φίλους είναι όντως γνήσια και επιβαλλόμενη αγάπη. Υπάρχει όμως μια άλλη αγάπη που αυτή βρίσκεται πάνω από όλες τις αγάπες. Και αυτή είναι ή αγάπη του Χριστού. Ό Χριστιανός οφείλει να φθάσει στο ύψος της αγάπης του Ιησού. Όφείλει να φθάσει στο ύψος της αγάπης πού έφθασαν οι Άγιοι της εκκλησίας μας. Η αγάπη του Ιησού και ή αγάπη των αγίων πού τον μιμήθηκαν ξεπέρασε τα όρια. Έφθασε στην αγάπη του εχθρού. "Πλην αγαπάτε τούς εχθρούς υμών". Καμία θρησκεία δε διατάσσει κάτι τέτοιο. Μόνο ή χριστιανική μας πίστη κατόρθωσε να βιώσει τέτοια αγάπη. Και στην Παλαιά Διαθήκη θα διαβάσουμε τα σχετικά χωρία με την αγάπη. Εκεί όμως θα πει· "αγαπήσεις το φίλο σου και μισήσεις τον εχθρό σου" δεν είναι ή αγάπη προς τον εχθρό ουτοπία, όπως είπαν πολλοί. αν ήταν έτσι θα την πετύχαιναν ελάχιστοι. Όχι όμως. Όλοι οι Άγιοι της εκκλησίας μας απέκτησαν αυτήν την αγάπη. Χάρις σ'αυτή την αγάπη σήμερα είναι πολίτες του ουρανού και συμπολίτες των αγγέλων. Αγάπη χριστιανική σημαίνει να

βγάλω από την καρδιά μου το μίσος, την αντιπάθεια, τον εγωισμό, τα πάθη μου και να προσγειωθώ στο χώρο της εκκλησίας, σ' ένα χώρο όπου οι άνθρωποι αδελφώνονται, ενώνονται, καταργούν τα σύνορα, βιώνουν τη λειτουργική έκφραση "αγαπήσωμεν αλλήλους, ίνα έν ομονοίας ομολογήσωμεν" να αγαπήσουμε δηλαδή ό ένας τον άλλον τόσο πολύ, ώστε να ενωθούμε και να ομολογήσουμε την πίστη μας, δηλαδή το "Πιστεύω". Μια τέτοια αγάπη είναι απαραίτητη. Και αν αυτή την αγάπη αποκτήσουμε, τότε μέσα στην εκκλησία ό καθένας ας κάνει ό,τι θέλει. Αυτό εκφράζει με μεγάλη πειστικότητα ό ιερός Αυγουστίνος.¹¹ Αγάπα και κάνε ό,τι θέλεις". Είναι ανίκανος ό άνθρωπος να διαπράξει το κακό, όταν αγαπάς όπως αγαπά ό Χριστός.

4. Συγχωρητικότητα

Απαραίτητη προϋπόθεση για να προσεγγίσει κανείς το Ποτήριο της Ζωής είναι ή Συγχωρητικότητα. Ό Χριστός πού δε συγχωρεί δε γίνεται δεκτός από το Θεό. δεν είναι δυνατόν να ενωθεί ό άνθρωπος με το Θεό αν πρώτα δε συμφιλιωθεί με το συνάνθρωπο του. Ή μη Συγχωρητικότητα είναι δείγμα ακαλλιέργητου χριστιανού. Όποιος δε συγχωρεί σημαίνει ότι μέσα του φωλιάζει το μίσος και ή κακία. Και όποιος φιλοξενεί στην ψυχή του μίσος είναι αδύνατο να φιλοξενήσει το Χριστό. Έκείνος όμως πού κοινωνεί χωρίς να συγχωρεί τον αδελφό του, κοινωνεί εις κρίμα.

Είναι αληθές ότι αυτός πού δε συγχωρεί τον αδελφό του βιώνει την αντινομία. Ένώ έχει την απαίτηση οι άλλοι να τον συγχωρούν, εκείνος όμως δε συγχωρεί ποτέ. Όλοι οι Χριστιανοί λένουν την Κυριακή προσευχή. Σ' ένα σημείο αυτή ή προσευχή λέγει: "και άφες ημίν τα οφειλήματα ημών, ως και ημείς άφίεμεν τοις οφειλέτες ημών". Τούτο σημαίνει: "Χριστέ μου, συγχώρεσε τα αμαρτήματα μας, όπως και μείς συγχωρήσαμε τα αμαρτήματα των αδελφών μας. δεν ψεύδεται στο Θεό αυτός πού δε συγχωρεί; Ό ιερός ευαγγελιστής Ματθαίος (κεφ. στ', 14-15) λέγει το εξής: "'Εάν γάρ αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, αφήσει και υμίν ό πατήρ υμών ό ουράνιος* εάν δε μη αφήτε τοις ανθρώποις τα παραπτώματα αυτών, ουδέ ό πατήρ υμών αφήσει τα παραπτώματα υμών". Τα λόγια αυτά σημαίνουν: "'Εάν συγχωρήσετε στους ανθρώπους τα αμαρτήματα πού σας έκαναν και ό Πατέρας ό ουράνιος θα συγχωρήσει και σε σας τα παραπτώματά σας. Εάν όμως δε τα συγχωρήσετε στους ανθρώπους, ούτε και ό πατέρας σας θα συγχωρήσει τα δικά σας παραπτώματα. Πώς λοιπόν θα προσέλθει κανείς στο Ποτήριο της Ζωής με αμαρτήματα ασυγχώρητα; να μη διαφεύγει ακόμη της προσοχής το γεγονός ότι ό Κύριος δε δέχεται ούτε τα δώρα πού προσφέρουμε στο θυσιαστήριο για τη Θεία Κοινωνία χωρίς τη συμφιλίωση με τον αδελφό μας. Κατά μείζονα λόγο δε μάς επιτρέπει να κοινωνήσουμε. "'Εάν ούν προσφέρεις το δώρον σου επί το θυσιαστήριον κακεϊ μνησθής (θυμηθείς) ότι ό αδελφός σου έχει τι κατά σού, άφες εκεί το δώρον σου έμπροσθεν του θυσιαστηρίου και ύπαγε πρώτον διαλλάγηθι (συμφιλιώσου) τω αδελφώ σου και τότε ελθών πρόσφερε το δώρον σου". (Ματθ. ε 23-24).

Τα δώρα μας, πρόσφορο, οίνος, θυμίαμα, κερι λάδι δε γίνονται δεκτά από τον Κύριο, αν πρώτα ό πιστός δε συναντούσε τον αντίδικο και δε συμφιλιώνονταν μαζί του. Αντιλαμβάνεται κανείς σε ποιά αντινομία βρίσκεται εκείνος πού προσέρχεται και κοινωνεί των Αχράντων Μυστηρίων, ενώ παράλληλα μέσα στην ψυχή του φιλοξενεί μίσος για το συνάνθρωπο του. Φθάνει ό άνθρωπος στο σημείο ακόμη και να αρνηθεί το Θεό χάριν του μίσους στο συνάνθρωπο.

Ο ιερός Συναξαριστής διηγείται κάτι τέτοιο για τον Σαπρίκιο πού ήταν κληρικός και το Νικηφόρο πού ήταν καλός χριστιανός. Στη Συρία ζούσε ο Ιερέυς Σαπρίκιος και ο Νικηφόρος. Ο Σαπρίκιος νόμιζε τον Νικηφόρο εχθρό του και δεν ήθελε να τον συγχωρήσει. Ο Νικηφόρος μόλις έμαθε το γεγονός οδηγήθηκε στον Σαπρίκιο και ζήτησε συγχώρηση. Ο Σαπρίκιος όμως δεν τον συγχωρούσε και τον απέπεμπε. Ο ιερέυς όμως Σαπρίκιος οδηγείται τώρα στο δικαστή, γιατί παρέβη την εντολή του χριστιανομάχου αυτοκράτορα Ούαλεριανού πού εξέδωσε διάταγμα και απαγόρευε τις χριστιανικές συνάξεις. Ήταν πιστός ιερέυς. Του έλειπε όμως ή Συγχωρητικότητα. Ο Νικηφόρος τρέχει τώρα κοντά του και ζητά τη συγγνώμη του και την ευλογία του. Ο Σαπρίκιος και αυτή τη στιγμή πού βρίσκεται κοντά στο μαρτύριο για το Χριστό, αρνείται τη συγγνώμη. Ο καλός Νικηφόρος στενάζει και δακρύζει. Τί να κάνει τώρα πού ο ιερέυς του Θεού επέμενε να πεθάνει με μίσος στην καρδιά του; θα τον έσωζε το μαρτύριο; Όχι, λέγει ο Παύλος, αν παραδώσει κανείς το σώμα του στο μαρτύριο δεν ωφελείται χωρίς την αγάπη προς τον πλησίον του. Όταν λοιπόν ο Σαπρίκιος βασανίστηκε, ο Νικηφόρος τον πλησίασε για να περιποιηθεί τις πληγές του, ενώ συγχρόνως τον ικέτευε να τον συγχωρήσει. Τίποτε όμως δεν πέτυχε. Μέσα στην ψυχή τού Σαπρίκιου ή αγάπη είχε πεθάνει, γι' αυτό δεν μπορούσε να τον συγχωρήσει. Έτσι ο Θεός εγκατέλειψε το Σαπρίκιο και την τελευταία στιγμή αρνήθηκε το Χριστό και δεν μαρτύρησε. Ο Νικηφόρος τρέχει κοντά του και τον παρακαλεί να ανακαλέσει την άρνηση και να ομολογήσει Χριστό. Εκείνος όμως επέμενε στην άρνηση του. Η διαγωγή όμως του Νικηφόρου εξόργισε τον Έπαρχο και με σύντομες διαδικασίες τον κάλεσε να αρνηθεί το Χριστό. Ο Νικηφόρος όμως ομολόγησε και έγινε μάρτυς της εκκλησίας και κληρονόμος της Βασιλείας του Θεού. Έκ αντιθέσει ο Σαπρίκιος έμεινε έξω του νυμφώνος.

5. Κάθαρση

Για τούς Πατέρες της Αγίας μας Εκκλησίας δε νοείται Θεία Κοινωνία άνευ καθάρσεως. Με λερωμένη ψυχή ο πιστός κοινωνεί εις κρίμα. Γι' αυτό είναι απαραίτητη ή εξομολόγηση και ή μετάνοια. Πριν προσέλθει κανείς στο Ποτήριο της Ζωής απαραίτητως λαμβάνει την ευλογία του πνευματικού του πατέρα.

Ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ

Ο αίτιος του θανάτου και της αμαρτίας διάβολος, με όλες τις δολοπλοκίες του Άδου προσπαθεί να αποτρέψει τούς πιστούς από το ποτήριο της ζωής. Προτρέπει βέβαια εκείνους που είναι φορτωμένοι με αμαρτίες να κοινωνήσουν έστω και μια φορά το χρόνο, γιατί γνωρίζει ότι κοινωνούν εις κρίμα και κατάκριμα. "Αποτρέπει όμως τούς πιστούς από το Ποτήριο, γιατί γνωρίζει ότι θα κοινωνήσουν εις ζωήν αιώνιον". Προσπαθεί στους πιστούς και εξομολογημένους να φέρει ολιγοπιστία, ψυχρότητα, ολιγωρία, ώστε να τούς κρατά στα δεσμά της αμαρτίας και του θανάτου. Γι' αυτό είναι αναγκαίο να θερμαίνουμε συνεχώς μέσα μας την πίστη στο Χριστό και την απέραντη αγάπη του. Να συλλογιζόμαστε συχνά τα θαύματα της πρόνοιάς Του. Να μελετούμε τακτικά το Ευαγγέλιο. Να σκεπτόμαστε βαθιά αυτό που διαβάσαμε. Να κάνουμε ενδοσκόπηση. Να διαπιστώνουμε την πνευματική μας φτώχεια, την τύφλωση και τη γυμνότητά μας. Είναι αναγκαίο

να απομακρύνουμε τον εαυτό μας από τις επίγειες ηδονές που εμποδίζουν την Ουρανία αγάπη. Γι' αυτό όσο πλησιάζει ή ώρα της Θείας Κοινωνίας να αφοσιωνόμαστε περισσότερο στο Θεό. Να εγκολπωνόμαστε τα λόγια του χειροβικού ύμνου "Πάσαν την βιωτική αποθώμεθα μέριμναν" για να πετύχουμε την ένωσή μας με το Χριστό. Και όπως εμείς προσευχόμαστε για τούς προσφιλείς νεκρούς μας έτσι και εκείνοι προσεύχονται για μας. Ή προσευχή τους πολλές φορές, όταν έχουν παρρησία στο Θεό, μεταστρέφει ακόμη και άθεους.

Στο βιβλίο του Ιερέως Ντ. Ντούτκο, "Σταυροδρόμι", είναι γραμμένη ή παρακάτω συγκλονιστική ιστορία που έχει σχέση με τη Θεία Κοινωνία και τη σωτηρία ενός ανθρώπου, έστω και την ύστατη στιγμή.

Στις δώδεκα τα μεσάνυκτα χτύπησαν την πόρτα. Ήταν μια γριούλα και ζητούσε να πάει να κοινωνήσει έναν άρρωστο. Ο Ιερέας ετοιμάστηκε και βγήκε αμέσως μαζί της. Πλησιάζουν σε ένα φτωχό σπιτάκι, τύπου παράγκας. Ή γριούλα ανοίγει την πόρτα και μπάζει τον Ιερέα σε ένα δωμάτιο. Και να, ξαφνικά ό παπάς ευρίσκεται εκεί μόνος με τον άρρωστο. Ο άρρωστος του δείχνει με χειρονομίες την πόρτα και σκούζει. Φύγε από εδώ! Ποιός σε κάλεσε; Εγώ είμαι άθεος. Και άθεος θα πεθάνω.

Ο παπάς τα έχασε. Μά δεν ήλθα από μόνος μου! με κάλεσε ή γριά! Ποιά γριά; Έγώ δεν ξέρω καμιά γριά!

Ο παπάς, καθώς στέκει απέναντί του, βλέπει επάνω από το κεφάλι του άρρωστου, μια φωτογραφία με την γυναίκα που τον κάλεσε.

Του λέει, ενώ του δείχνει το πορτραίτο. Να αυτή! Ποιά αυτή; Ξέρεις, τί λες, παπά; Αυτή είναι ή μάνα μου. Και έχει πεθάνει χρόνια τώρα! Για μια στιγμή πάγωσαν και οι δύο. Αισθάνθηκαν δέος.

Ο άρρωστος άρχισε να κλαίει. Και αφού έκλαψε, ζήτησε να εξομολογηθεί. Και μετά, κοινωνήσε. Ή μητέρα του είχε φροντίσει από τον ουρανό, να του δείξει το δρόμο της σωτηρίας.

Δε θα πάψουν όμως να υπάρχουν και οι βέβηλοι του Σώματος και Αίματος του Κυρίου μας. Γι' αυτό από τα άγνωστα ασκητικά κείμενα αντλούμε το παρακάτω κείμενο και το τοποθετούμε σ' αυτή τη θέση ως είδος επιλόγου του όλου θέματος.

Κάποιος αδελφός, έγγαμος, βρέθηκε κοντά σ' ένα μοναστήρι και έκλαιγε απαρηγόρητα. Το όνομά του ήταν Ισίδωρος. Οι αδελφοί προσπάθησαν να τον παρηγορήσουν, αλλά εκείνος δεν πείθονταν με τίποτε. Έχω, τους έλεγε, τέτοια αμαρτία που δε διέπραξε κανένας άνθρωπος από τον Αδάμ μέχρι σήμερα.

Και οι αδελφοί του είπαν:

"Αδελφέ δεν υπάρχει άνθρωπος χωρίς αμαρτίες. Αναμάρτητος είναι μόνο ό Θεός".

Και εκείνος επέμενε λέγοντας ότι είναι μοναδικός στον κόσμο τόσο αμαρτωλός. Γι' αυτό, τους λέγει, θα σας πω την αμαρτία μου για να προσευχηθείτε και σεις για μένα.

Όταν βρισκόμουν στον κόσμο είχα γυναίκα χριστιανή και θεοφοβούμενη. "Ήμουν όμως αιρετικός και μακριά από την αληθινή πίστη. Μια μέρα ήλθα στο σπίτι μου και δε βρήκα τη γυναίκα μου εκεί. Μου είπαν οι γείτονες ότι πήγε στην εκκλησία για να κοινωνήσει. Μόλις άκουσα αυτό έτρεξα να την εμποδίσω από τη Θεία Κοινωνία, αλλά τη βρήκα στο δρόμο να επιστρέφει στο σπίτι. Είχε ήδη κοινωνήσει. Μόλις έφτασε στο σπίτι την άρπαξα από το φάρυγγα και την ανάγκασα να κάνει εμετό και να πετάξει τη Θεία Κοινωνία. Την άρπαξα τότε και την πέταξα μέσα σε ακαθαρσίες. Τότε κατέβηκε από τον ουρανό περιστέρι και πήρε την αγία μερίδα. Μετά από δυο ημέρες βλέπω κάποιον Αιθίοπα, ντυμένο με ράκη και μου λέγει: "Εγώ και συ θα βρεθούμε στην ίδια κόλαση". Και εγώ του λέγω. "Συ ποιός είσαι"; Και ο Αιθίοπας απεκρίθη και μου είπε: "εγώ είμαι εκείνος πού ερράπισε τον ποιητή των πάντων, τον Κύριο Ημών Ιησού Χριστόν, κατά την περίοδο του πάθους του". Και αμέσως εξαφανίστηκε. Γι αυτό αδελφοί μου δε θα πάψω να κλαίω.

Κατεν-
θιπθίτω
προσευχῇ
μὲν

ὡς θυμία-
μα ἐνώπιον
σ.ϛ